

Teataja

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

57. aastakäik

8. mai 2014

Sisukord

I Seadusandlikud aktid

OTSUSED

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 466/2014/EL, 16. aprill 2014, millega antakse Euroopa Investeerimispannangale ELi tagatis liiduväliste investeerimisprojektide toetamiseks sõlmitud finantseerimistingutest tekkida võiva kahjumi puhuks 1

II Muud kui seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 467/2014, 7. mai 2014, millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril 21

OTSUSED

2014/256/EL:

- ★ Komisjoni otsus, 2. mai 2014, millega kehtestatakse järeltöödeldud paberist toodetele ELi ökomärgise andmise ökoloogilised kriteeriumid (teatavaks tehtud numbri C(2014) 2774 all)⁽¹⁾ 24

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

III *Muud aktid*

EUROOPA MAJANDUSPIIRKOND

- ★ EFTA järelvalveameti otsus nr 73/13/COL, 20. veebruar 2013, millega kaheksakümne üheksandat korda muudetakse riigiabi käsitlevaid menetlus- ja sisulisi eeskirju, lisades uue peatüki „Riigiabieeskirjade kohaldamine seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga” 49

I

(Seadusandlikud aktid)

OTSUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS nr 466/2014/EL,

16. aprill 2014,

millega antakse Euroopa Investeerimispankale ELi tagatis liiduväliste investeerimisprojektide toetamiseks sõlmitud finantseerimistingutest tekkida võiva kahjumi puhuks

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 209 ja 212,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist

- (1) Lisaks oma põhiülesandele rahastada investeringuid Euroopa Liidus, mis jääb endiselt tema peamiseks ülesandeks ja eesmärgiks, teeb Euroopa Investeerimispank (EIP) finantseerimistinguid ka väljaspool liitu, et toetada liidu välispoliitikat. See võimaldab kasutada EIP rahalisi vahendeid, et täiendada liiduväliste piirkondadele kättesaadavaid liidu eelarvevahendeid finantseeringut saavate kolmandate riikide kasuks. Selliste finantseerimistingute tegemisega toetab EIP kaudselt liidu üldpõhimõtteid ja poliitikaeesmärke, mis hõlmavad vaesuse vähendamist kaasava majanduskasvu ja säästva majanduse kaudu, keskkonnaalast ja sotsiaalset arengut, ning liidu heaolu maailma muutuvates majandustingimustes.
- (2) Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 209 lõikes 3, koostoimes selle artikliga 208, on sätestatud, et EIP aitab oma põhikirjas esitatud tingimuste kohaselt kaasa liidu arengukoostööpoliitika eesmärkide edendamiseks vajalike meetmete rakendamisele.
- (3) Eesmärgiga toetada liidu välistegevust ja selleks, et võimaldada EIP-l oma krediidireitingut mõjutamata rahastada investeringuid väljaspool liitu, on enamikule EIP liiduväliste tehingutele antud ELi eelarvetagatis (edaspidi „ELi tagatis“), mida haldab komisjon. See toetab samuti EIP krediidivõimelisust finantsturgudel ning see on esmatähtis.
- (4) Viimastine ELi tagatis, mis katab ajavahemikul 1. veebruarist 2007 kuni 31. detsembrini 2013 sõlmitud EIP finantseerimistinguid, nähti ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 1080/2011/EL ⁽²⁾. Liidu poliitika toetuseks väljaspool liitu tehtavatele EIP finantseerimistingutele tuleks anda ELi tagatis mitmeaastase finantsraamistiku perioodiks 2014–2020.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2014. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. aprilli 2014. aasta otsus.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta otsus nr 1080/2011/EL, millega antakse Euroopa Investeerimispankale ELi tagatis liiduväliste projektidele antavatest laenudest ja laenu tagatistest tekkida võiva kahjumi puhuks ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 633/2009/EÜ (ELT L 280, 27.10.2011, lk 1).

- (5) Nõukogu määrusega (EÜ, Euratom) nr 480/2009 ⁽¹⁾ loodud välistegevuse tagatisfond („tagatisfond”) tagab liidu eelarve jaoks likviidsuspuhvri EIP finantseerimistingutest ning makromajanduslikust finantsabist ja Euratomi laenudest tekkiva kahjumi puhuks.
- (6) Tuleks koostada ELi tagatisega EIP finantseeringu saamiseks potentsiaalselt kõlblike riikide loetelu. Samuti on asjakohane koostada ELi tagatisega EIP finantseeringu saamiseks tegelikult kõlblike riikide loetelu.
- (7) Bhutan tuleks lisada EIP finantseeringu saamiseks tegelikult kõlblike riikide loetelusse ning Myanmar/Birma tuleks lisada mõlemasse loetelusse, et võtta arvesse hiljutisi arenguid, mis võimaldasid liidul avada uue peatüki suhetes Bhutani ja Myanmar/Birmaga, ning eesmärgiga toetada mõlemas riigis käimasolevaid poliitilisi ja majandusreforme.
- (8) Oluliste poliitiliste arengute kajastamiseks tuleks ELi tagatisega EIP finantseeringu saamiseks tegelikult kõlblike riikide loetelu vajaduse korral läbi vaadata ning komisjonil peaks olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte III lisa muutmise kohta. Komisjoni III lisa muudatused peaksid tuginema üldisele hinnangule, mis hõlmab majanduslikke, sotsiaalseid, keskkonnavalaseid ja poliitilisi aspekte ning eelkõige demokraatia, inimõiguste ja põhivabadustega seotud aspekte. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama kõikide asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (9) Selleks et võtta arvesse tagatisfondi tegelike vajaduste võimalikke muutusi kooskõlas määrusega (EÜ, Euratom) nr 480/2009, tuleks ELi tagatise ülemmäär jagada kindlaksmääratud 27 000 000 000 euro suuruseks ülemmääraks ja fakultatiivseks 3 000 000 000 euro suuruseks lisasummaks. Tagatisfondi eraldised liidu välistegevusele (eelarverida 01 03 06) tehakse liidu üldeelarves tagantjärele, lähtudes tagasimaksmata tagatisega välislaenude summast aasta n-2 lõpus. Arvestades ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1638/2006, millega kehtestatakse üldsätted Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi loomise kohta, on enne 2007. aastat liidu eelarvevahendeid kasutades tehtud tehingute raames riskikapitalist ja laenuinvesteeringutest tulenevad tagasisaadavad vahendid kogunenud Euroopa-Vahemere piirkonna investeerimis- ja partnerlusrahastu (FEMIP) jaoks avatud usalduskontole. Osa nendest tagasisaadavatest vahenditest tuleks kasutada tagatisfondi erakorralise meetmena, millega tagada, et käesoleva otsuse kohased EIP finantseerimistingute ülemmäärad püsivad aastatel 2014–2020 asjakohasel tasemel. Ülejäänud vahendid tuleks kanda tagasi liidu üldeelarvesse.
- (10) Nimetatud fakultatiivse lisasumma täieliku või osalise aktiveerimise puhul tuleks kaaluda järgmisi aspekte: kui edukalt rakendab EIP käesolevat otsust, eelkõige EIP tehingute tulemused, mille aluseks on muu hulgas tulemuste mõõtmise raamistikust saadud teave, sealhulgas arengumõju; tagatisfondi rahastamisvajadused, võttes arvesse kõikide tagatisfondist rahastatavate tegevuste varasemaid ja tulevaseid järe; rahastamiskõlblike piirkondade ja riikide makromajanduslik, finants- ja poliitiline olukord vahehindamise ajal.
- (11) Summad, mida ELi tagatis katab igas piirkonnas, peaksid jätkuvalt vastama ELi tagatisega EIP rahastamistegevuse ülemmääradele, mitte EIP jaoks kohustuslikele sihtsummadele. Käesoleva otsuse rakendamise vahehindamise käigus tuleks hinnata ka ülemmäärasid, eelkõige seoses EIP finantseeringu saamiseks tegelikult kõlblike piirkondade ja riikide loetelu võimaliku muutmisega.
- (12) EIP finantseerimistingud peaksid olema kooskõlas finantseeringut saava riigi enda strateegiatega. Sellest tulenevalt ja selleks et suurendada EIP välisfinantseerimistingute sidusust ja parandada nende keskendamist liidu poliitika toetamisele ning eesmärgiga tagada finantseeringu saajatele maksimaalne kasu, sätestati otsuses nr 1080/2011/EL kõigis rahastamiskõlblikes piirkondades ja riikides tehtavate EIP finantseerimistingute jaoks üldeesmärgid, st kohaliku erasektori arendamine, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) toetamiseks, sotsiaalse ja majandusliku infrastruktuuri arendamine ning kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine, tuginedes EIP suhtelisele tugevusele valdkondades, kus ta on häid tulemusi saavutanud. Nimetatud eesmärgid tuleks käesolevas otsuses säilitada, et veelgi enam edendada jätkusuutlikku majanduskasvu ja töökohade loomist.

⁽¹⁾ Nõukogu 25. mai 2009. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 välistegevuse tagatisfondi asutamise kohta (ELT L 145, 10.6.2009, lk 10).

- (13) VKEde, sealhulgas käesoleva otsusega hõlmatud piirkondadesse investeerivate liidu VKEde juurdepääsu parandamine rahastamisele võib olla väga olulise tähtsusega majandusarengu soodustamisel ja tööpuuduse vastu võitlemisel. Selleks et EIP suudaks tõhusalt VKEsid aidata, peaksid EIP finantseerimistingimused olema tulemustele suunatud. EIP peaks võimaluse korral investeerima VKEde teadustegevusse ja innovatsiooni, et toetada kohalikku arengut. EIP peaks tegema koostööd rahastamiskõlblike riikide kohalike finantsvahendusasutustega, mis peaksid olema integreeritud kohaliku majandusse, eelkõige eesmärgiga tagada, et osa rahalisest kasust antakse edasi nende klientidele ning et pakutakse lisaväärtust võrreldes muude rahastamisallikatega. EIP peaks võimaluse korral samuti mitmekesistama oma finantspartnerite valikut sihtriikides. Hoolduskohustuse täitmise kontrollimise ajal peaks EIP hindama, kas VKEsid finantsvahendusasutuste kaudu toetavad finantseerimistingimused vastavad piirkondlikele tehnilistele tegevussuunistele, tulemuste mõõtmise raamistikule ja EIP standarditele. EIP peaks looma aruandlusmehhanismi selle tagamiseks, et VKEdele ette nähtud rahalisi vahendeid kasutatakse nende kasuks. EIP peaks vahehindamise oma panuse andmise osana esitama konsolideeritud aruande VKEde finantseerimise kohta käesoleva otsuse alusel.
- (14) Eli tagatis, millega on kaetud vaid riigirisk ja poliitilist laadi riskid, ei ole iseenesest piisav tagama EIP tulemuslikku tegevust mikrofinantseerimise toetamisel. Seepärast peaks selline tegevus toimuma vajaduse korral muude rahastamisvahendite kaudu kättesaadavate eelarvevahendite toel ja vahendusasutuste kaudu, sealhulgas kohalikul tasandil, sest see on võimalus edendada majanduskasvu ja aidata kaudselt vähendada vaesust vaesemates riikides.
- (15) EIP peaks jätkama investeerimisprojektide rahastamist sotsiaalse, keskkonnaalase ja majandusliku infrastruktuuri, sealhulgas transpordi ja energia valdkondades ning kaaluma oma tegevuse laiendamist tervishoiu ja hariduse infrastruktuuri toetamisel, kui see annab selget lisaväärtust.
- (16) Eli tagatise kliimamuutustealase mõõtme tugevdamiseks tuleks kehtestada üldine tehingute mahu sihtmäär ja süsteem, mis võimaldaks eelnevalt hinnata Eli tagatise alusel toetatavate projektide kasvuhooonegaaside heitkogust. EIP finantseerimistingimused, mida tehakse kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise toetamiseks, peaksid moodustama vähemalt 25 % EIP kõikidest finantseerimistingimustest, et veelgi enam edendada liidu kliimamaeasid ülemaailmsel tasandil. EIP peaks pakkuma oma tehnilisi eriteadmisi koostöös komisjoniga, et aidata EIP finantseerimistingimustest kasu saavatel avaliku ja erasektori asutustel tulla toime kliimamuutustest tulenevate probleemidega ning kasutada võimalikult hästi ära olemasolevat rahastamist. Kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise projektide jaoks peaksid olema kättesaadavad soodusvahendid. EIP finantseerimistingimused tuleks võimaluse korral ja juhul, kui see on asjakohane, täiendada liidu üldeelarve raames kättesaadavate vahenditega, ühendades liidu välisabi kontekstis tõhusalt ja asjakohaselt kliimamuutuste vastu võitlemise rahastamiseks ette nähtud toetused ja laenud. Sellega seoses peaks komisjoni poolt Euroopa Parlamendile ja nõukogule igal aastal esitav aruanne sisaldama üksikasjalikku ülevaadet selliste projektide rahastamiseks kasutatud rahastamisvahenditest, näidates ära EIP finantseerimistingimuste summad ja vastavad toetuste summad.
- (17) Üldeesmärkidega hõlmatud valdkondades peaks EIP finantseerimistingimuste põhieesmärk olema riikide piirkondlik integratsioon, eelkõige majanduslik integratsioon ühinemiseks valmistuvate riikide, naabruspoliitikas osalevate riikide ja liidu vahel. Sellega seoses peaks EIP suutama üldeesmärkidega hõlmatud valdkondades toetada partnerriike selliste liidu äriühingute välismaiste otseinvesteeringute kaudu, kes edendavad koos liiduga majandusintegratsiooni ning aitavad kaasa tehnoloogia- ja teadmussiirde edendamisele, eeldusel et investeerimisprojektidega seotud hoolduskohustuse täitmise kontrollimise ajal on nõuetekohaselt kaalutud kõiki tegureid eesmärgiga minimeerida riske, et EIP finantseerimistingimused mõjuvad kahjulikult tööhõive olukorrale liidus. EIPd tuleks samuti julgustada toetama liidu äriühingute omal riisikol tehtavaid välismaiseid otseinvesteeringuid partnerriikidesse, võttes arvesse EIP riskitaluvust.
- (18) EIP peaks korraldama regulaarselt käesoleva otsuse kohase toetava tegevuse järel- või vahehindamise, et hinnata selle asjakohasust, tulemusi ja mõju ning teha kindlaks sellised aspektid, mis võiksid parandada edaspidist tegevust. Sellised hindamised peaksid toetama vastutust ja jätkusuutlikkuse analüüsi.
- (19) Praktilised meetmed, millega Eli tagatise üldeesmärgid ühendatakse nende rakendamiseks, tuleb sätestada piirkondlike tehnilistes tegevussuunistes. Sellised suunised peaksid olema kooskõlas liidu laiemaga regionaalpoliitika raamistikuga, sealhulgas Euroopa naabruspoliitikas kasutatava diferentseerimispõhimõttega. Piirkondlikud tehnilised tegevussuunised tuleks pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist läbi vaadata ja neid tuleks pärast vahehindamist täiendavalt ajakohastada, et kohendada neid liidu välispoliitika ja prioriteetide arenguga. Piirkondlike tehniliste tegevussuuniste ajakohastamisel tuleks muude kaalutluste hulgas võtta arvesse asjakohaseid arenguid rahastamis- ja arengupiirkondlikes riikides.

- (20) Vastavalt Euroopa Liidu lepingule (ELi leping) ja ELi toimimise lepingule lisatud protokollile nr 5 Euroopa Investeerimispanka põhikirja kohta, esitatakse taotlused, mis on esitatud otse EIP-le käesoleva otsuse alusel tehtavate EIP finantseerimistingutete kohta, komisjonile arvamuse andmiseks selle kohta, kas need on vastavuses asjaomaste liidu õigusaktide ja poliitikaga. Käesoleva otsuse alusel tehtavatele EIP finantseerimistingutetele ei tuleks anda ELi tagatist, kui komisjon avaldab sellise tehingu kohta eitava arvamuse.
- (21) Kuigi EIP tegevus peitub tema erilises mudelis ehk selles, et see on avaliku sektori investeerimispank, mille ülesanne on anda pikaajalisi laene oma aktsionäride seatud poliitiliste eesmärkide täitmiseks, peaksid EIP finantseerimistingutud toetama liidu välistegevuse üldpõhimõtteid, millele on osutatud ELi lepingu artiklis 21 ja milleks on demokraatia ja õigusriigi ning inimõiguste ja põhivabaduste tugevdamine ja toetamine, ning aitama rakendada rahvusvahelisi kohustusi ja lepinguid, sealhulgas keskkonnalepinguid, mille osaline liit on. Eelkõige peaks EIP aitama kaasa majandus-, finants- ja tehnilisele koostööle kolmandate riikidega kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 212. Lisaks peaks EIP tegevus olema kooskõlas rahvusvahelise õigusega, sealhulgas tuleks järgida ÜRO põhikirja põhimõtteid. EIP tegevus peaks samuti olema kooskõlas ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnanägemise otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni (Århusi konventsiooni) sätetega projektide asjaomastes etappides. EIP finantseerimistingutega tuleks toetada arengumaade ja eriti kõige ebasoodsamas olukorras olevate arengumaade jätkusuutlikku majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnavalast arengut, nende sujuvat ja järkjärgulist integreerimist maailmamajandusse ning selliste eesmärkide järgimist, mille liit on ÜRO ja muude asjakohaste rahvusvaheliste organisatsioonide raames heaks kiitnud. Samal ajal kui EIP aitab rakendada meetmeid, mis on vajalikud liidu arengukoostöö poliitika eesmärkide edendamiseks vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 209 lõikele 3, peaks EIP püüdma kaudselt toetada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni aastatuhande arengueesmärkide saavutamist 2015. aastaks ning pärast 2015. aastat mis tahes uute arengueesmärkide saavutamist, millega võidakse aastatuhande arengueesmäärke muuta või need asendada, kõikides piirkondades, kus ta tegutseb.
- (22) Käesoleva otsuse kohase EIP tegevusega tuleks toetada Euroopa arengukonsensuse, muutuste kava ja 2005. aasta Pariisi deklaratsioonis, 2008. aasta Accra tegevuskavas ja 2011. aasta Busani partnerluslepingus esitatud abi tõhususe põhimõtete rakendamist. Peale selle peaks see olema kooskõlas ELi inimõiguste ja demokraatia strateegilise raamistiku ning tegevuskavaga, mille nõukogu võttis vastu 25. juunil 2012. aastal, ning rahvusvaheliste keskkonnavalaste kokkulepetega, sealhulgas bioloogilise mitmekesisuse valdkonna kohustustega. Tegevus tuleks ellu viia mitme konkreetse meetme kaudu, eelkõige tugevdades EIP suutlikkust hinnata investeerimisprojektide keskkonnavalaseid, sotsiaalseid ja arenguaspekte, sealhulgas inimõiguste, põhivabaduste ja konfliktidega seotud riske, ning toetades ametiasutuste ja kodanikuühiskonnaga konsulteerimist kohalikul tasandil. Sellega seoses peaks EIP rakendada ja edasi arendama oma tulemuste mõõtmise raamistikku, mis sisaldab üksikasjalikke tulemuslikkuse näitajaid, mille abil mõõdetakse EIP finantseerimistingute mõju majandusele, keskkonnale, ühiskonnale ja arengule kogu EIP projekttsükli jooksul. Käesoleva otsuse rakendamise vahehindamise käigus tuleks hinnata ka tulemuste mõõtmise raamistiku rakendamist. Hoolsuskohustuse täitmise kontrollimisel seoses investeerimisprojektiga peaks EIP vajaduse korral ja kooskõlas liidu sotsiaalsete ja keskkonnavalaste põhimõtete, rahvusvaheliste parimate tavade, liidu õiguse ja finantseeringut saava riigi õigusega nõudma, et investeerimisprojekti läbiviija korraldaks kohalikul tasandil konsultatsioone ja teeks nende tulemused avalikkusele teatavaks, et võtta arvesse projektide mõju asjakohastele sidusrühmadele. EIP peaks pidama sidet projektide läbiviijate ja projektide kaudu finantseeringu saajatega kogu projektide väljatöötamise aja jooksul. Käesoleva otsusega hõlmatud ajavahemikul allkirjastatud finantseerimislepingud, milles osalevad riikliku sektori asutused, peaksid sõnaselgelt sisaldama võimalust peatada väljamaksed, juhul kui riik, kus investeerimisprojekti ellu viiakse, ei ole käesoleva otsuse alusel enam rahastamiskõlblik.
- (23) Kõikidel tasanditel alates strateegilisest kavandamisest kuni investeerimisprojekti väljatöötamiseni tuleks tagada, et EIP finantseerimistingutud oleksid kooskõlas liidu välispoliitika ja käesolevas otsuses sätestatud üldeesmärkidega ning toetaksid seda poliitikat ja neid eesmärgi. Pidades silmas vajadust suurendada liidu välistegevuse sidusust, tuleks komisjoni ja EIP vahel, sealhulgas Euroopa välisteenistuse osalusel, täiendavalt tugevdada dialoogi poliitika ja strateegia teemal, samal ajal Euroopa Parlamenti ja nõukogu sellest nõuetekohaselt teavitades. Sellise koostöö soodustamiseks ja tegevuskulude jagamiseks peaksid väljaspool liitu asuvad EIP esindused paiknema võimaluse korral alati liidu delegatsioonidega samas kohas. Euroopa Komisjoni ja Euroopa Investeerimispanka vaheline vastastikuse mõistmise memorandum koostöö ja koordineerimise kohta välisvolitustega hõlmatud piirkondades

vaadati 2013. aastal läbi eesmärgiga parandada koostööd ja varajast vastastikust teabevahetust komisjoni, Euroopa välisestistuse ja EIP vahel tegevustasandil ning selle kohaldamist tuleks jätkata. Koostöö vastastikuse mõistmise memorandumi raamistikus peaks hõlmama eelkõige naabuspoliitikas kasutatava diferentseerimis põhimõtte kohaldamise regulaarset läbivaatamist. Eriti oluline on, et komisjon ja EIP, sealhulgas Euroopa välisestistus, vaheksid vajaduse korral asjakohaste programmidokumentide koostamisel varajases etapis ja süstemaatiliselt arvamusi, et tagada maksimaalne sünergia nende tegevuse vahel. Samuti tuleks tõhustada koostööd inimõiguste ja põhivabaduste austamise ning konfliktide ennetamise küsimustes. EIPd tuleks ergutada tegema EIP projektitsükli jooksul koostööd liidu delegatsioonidega.

- (24) Liidu välissuhteid tuleks toetada mitmete õigusaktidega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 236/2014⁽¹⁾. Pidades silmas vajadust parandada liidu üldise toetuse sidusust asjaomastes piirkondades, tuleks vajaduse korral ja seal, kus see on asjakohane, otsida võimalusi, et kombineerida EIP rahastamist liidu eelarvevahenditega, tehes seda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012⁽²⁾ VIII jaotises sätestatud rahastamisvahendite vormis ning projektide ettevalmistamisel ja rakendamisel antava tehnilise abina vastavalt ühinemisele abi rahastamisvahendile (IPA II), mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 231/2014,⁽³⁾ Euroopa naabuspoliitika rahastamisvahendile (ENI), mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 232/2014,⁽⁴⁾ arengukoostöö rahastamisvahendile, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 233/2014,⁽⁵⁾ partnerluse rahastamisvahendile koostööks kolmandate riikidega, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 234/2014,⁽⁶⁾ rahastamisvahendile demokraatia ja inimõiguste edendamiseks kogu maailmas, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 235/2014,⁽⁷⁾ stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendile, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 230/2014⁽⁸⁾ ja tuumaohutusalase koostöö rahastamisvahendile, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 237/2014⁽⁹⁾. Pärast otsust nr 1080/2011/EL lõi komisjon ELi platvormi väliskoostöö rahastamisvahendite ühendamiseks, et optimeerida toetuste ja laenude ühendamiseks ette nähtud mehhanismide toimimist väljaspool liitu eelkõige liidu üldeelarve täitmisel ja EIP laenude rakendamisel ning vahetada projektitasandil parimaid valitsemistavasid ja hindamiskriteeriumeid. EIP ja teiste finantseerimisasutuste osalemine ühendamismehhanismides peaks olema täielikult kooskõlas liidu välistegevuse eemärkidega, abi tõhususe põhimõtete ja läbi- paistvusega.
- (25) Käesoleva otsuse reguleerimisalasse kuuluvate liiduväliste finantseerimistehingute puhul peaks EIP püüdma veelgi parandada koordineerimist ja koostööd Euroopa ja rahvusvaheliste finantseerimisasutustega, eelkõige nendega, kes osalevad väliskoostöö rahastamisvahendite ühendamiseks ette nähtud ELi platvormi töös. Selline koostöö hõlmab vajaduse korral koostööd sektoripõhiste tingimuste täitmisel ja menetluste vastastikust usaldamist, kaasrahastamise kasutamist ja osalemist ülemaailmsetes algatustes, näiteks abi koordineerimist ja tulemuslikkust edendavates algatustes. Sellise koordineerimise ja koostöö abil tuleks püüda minimeerida võimalikke topeltkulusid ja tegevuse tarbetut dubleerimist. Koostöö peaks põhinema vastastikkuse põhimõttel. Vastavalt vajadusele tuleks edendada EIP vastastikust juurdepääsu muude Euroopa ja rahvusvaheliste finantseerimisasutuste loodud rahastamisvahenditele. Eesmärgiga hõlmata Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) geograafilise ulatuse laienemine Vahe- mere piirkonnale, ajakohastati 2012. aastal komisjoni, EIP grupi ning EBRD vahelist kolmepoolset vastastikuse mõistmise memorandumit, mis käsitleb koostööd väljaspool liitu ning võimaldab EIP grupil ja EBRD-l tegutseda teineteist vastastikku täiendavalt, tuginedes oma vastavatele suhtelistele eelistele; seda memorandumit tuleks jätkuvalt kohaldada. Käesolevas otsuses sätestatud põhimõtteid tuleks kohaldada ka siis, kui EIP rahastamist rakendatakse muude Euroopa ja rahvusvaheliste finantseerimisasutustega sõlmitud koostöökokkulepete kaudu.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 236/2014, millega sätestatakse liidu välistegevuse rahastamisvahendite rakendamise ühised eeskirjad ja menetlused (ELT L 77, 15.3.2014, lk 95).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT L 298, 26.10.2012, lk 1).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 231/2014, millega luuakse ühinemisele abi rahastamisvahend (IPA II) (ELT L 77, 15.3.2014, lk 11).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 232/2014, millega luuakse Euroopa naabuspoliitika rahastamisvahend (ELT L 77, 15.3.2014, lk 27).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 233/2014, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend aastateks 2014–2020 (ELT L 77, 15.3.2014, lk 44).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 234/2014, millega luuakse partnerluse rahastamisvahend koostööks kolmandate riikidega (ELT L 77, 15.3.2014, lk 77).

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 235/2014, millega luuakse rahastamisvahend demokraatia ja inimõiguste jaoks kogu maailmas (ELT L 77, 15.3.2014, lk 85).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 230/2014, millega luuakse stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahend (ELT L 77, 15.3.2014, lk 1).

⁽⁹⁾ Nõukogu 13. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 237/2014, millega luuakse tuumaohutusalase koostöö rahastamisvahend (ELT L 77, 15.3.2014, lk 109).

- (26) EIPd tuleks ergutada jätkama liiduväliste tehingute rahastamist ka omal riisikol, sealhulgas liidu majandushuvide toetamiseks, sellistes riikides ja selliste investeerimisprojektide puhul, millel on EIP hinnangul piisav krediivõime-
lus, ning võttes arvesse EIP enda riskitaluvusvõimet, nii et ELi tagatise kasutamisel saaks keskenduda riikidele ja investeerimisprojektidele, mille puhul ELi tagatis annab EIP enda hinnangul, sealhulgas jätkusuutliku majandus-
liku, sotsiaalse ja keskkonnaalase arengu osas lisaväärtust.
- (27) EIP peaks laiendama pakutavate innovatiivsete rahastamisvahendite valikut, sealhulgas keskendudes rohkem taga-
tisvahendite arendamisele. Peale selle peaks EIP aktiivselt püüdma osaleda riskijagamisvahendites ning stabiilset
ja prognoositavat rahavoogu tekitavate projektide rahastamises võlakapitaliturgude abil. Eelkõige peaks EIP
kaaluma selliste võlakapitalituru instrumentide toetamist, mis on antud rahastamiskõlblikes riikides teostatavatele
investeerimisprojektidele. Peale selle peaks EIP suurendama kohalikus vääringus antavate laenude mahtu ja emitee-
rima võlakirju kohalikel turgudel, tingimusel et finantseeringut saavad riigid rakendada eelkõige finantssektoris
EIP tegevuse hõlbustamiseks vajalikke struktuurireforme ning muid meetmeid. Kapitalituru instrumentide mitme-
kesistamisel ja laiendamisel tuleks erilist tähelepanu pöörata selle tagamisele, et need instrumendid ei tooks kaasa
riskantseid finantstavasid ja võlgasid ega hakkaks seega ohustama finantsstabiilsust.
- (28) Komisjon peaks esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule igal aastal aruande. Aruandes tuleks hinnata EIP
finantseerimistehinguid ja nende vastavust käesolevale otsusele, nende lisaväärtust ja panust liidu välispoliitikasse,
nende kvaliteeti, nende arengumõju EIP tulemuste mõõtmise raamistikule tuginedes ja finantseeringu saajatele
edastatud rahalist kasu. Aruandes peaks samuti olema teave ELi tagatise kasutamise, kliimamuutusi ja bioloogilist
mitmekesisust käsitlevate meetmete käesoleva otsuse kohase rahastamise, EIP ja Euroopa Ombudsmani vahel
sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumi toimimise järelehindamise kohta ning komisjoni ja muude
Euroopa ja rahvusvaheliste finantseerimisasutustega tehtava koostöö, sealhulgas kaasrahastamise kirjeldus.
Aruanne tuleks avalikustada, et asjakohastel sidusrühmadel, sealhulgas kodanikuühiskonnal oleks võimalik arva-
must avaldada.
- (29) Liidu välispoliitikat toetavaid EIP finantseerimistehinguid tuleks ka edaspidi teha usaldusväärse pangandustava
põhimõtete kohaselt. Neid tehinguid tuleks jätkuvalt teha EIP kehtestatud eeskirjade ja menetluste kohaselt, mis
peaksid neid põhimõtteid kajastama, sealhulgas rakendades asjakohaseid kontrollimeetmeid ja järgides EIP aval-
dust sotsiaalsete ja keskkonnastandardite kohta, samuti kooskõlas kontrollikoja ja Euroopa Pettustevastase Ameti
(OLAF) vastavate eeskirjade ja menetlustega. EIP peaks oma finantseerimistehingutes rakendama nõuetekohaselt
oma poliitikat liidu, ÜRO, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni või rahapesuvastase töökonna hinnangul
nõrgalt reguleeritud või koostööst keelduvate jurisdiktsioonide suhtes, et aidata kaasa rahvusvahelisele maksupet-
tuste, maksudest kõrvalehoidumise ja rahapesu vastasele võitlusele. Läbipaistvuse huvides peaks EIP võimaluse
korral koostama koostöös kohalike finantsvahendajatega nimekirja lõplikest laenusaaajatest.
- (30) EIP peaks võtma asjakohaseid meetmeid selle tagamiseks, et ELi tagatisega finantseerimistehingute puhul oleksid
liidu finantshuvide kaitstud pettuste, korrupsiooni, rahapesu ja mis tahes muu ebaseadusliku tegevuse vastaste
ennetavate meetmetega ning et OLAFil oleks õigus teha kohapealseid kontrollid ja inspekteerimisi finantseeringu
saajate valdustes. EIP peaks vastavalt 2008. aastal vastu võetud ja 2013. aastal läbivaadatud sisesuunistele Euroopa
Investeerimispanka tegevuses keelatud käitumise ennetamise ja tõkestamise poliitika kohta (EIP pettusevastane
poliitika) tegema tihedat koostööd liidu ja liikmesriikide pädevate asutustega, et tugevdada kehtivaid rahapesu
ja terrorismi rahastamise vastu võitlemise meetmeid ning aidata parandada nende jõustamist. Kooskõlas oma
rikkumistest teatamise poliitikaga peaks EIP samuti pöörama potentsiaalse pettuse, korrupsiooni või muu ebasea-
dusliku tegevuse juhtumitega seoses erilist tähelepanu õigusrikkumisest teatajatelt saadavale teabele, nähes ette
nõuetekohased järelemeetmed, tagasiside ja kaitse survemeetmete vastu.
- (31) EIP juhtorganeid tuleks ergutada võtma vajalikke meetmeid, et kohendada EIP tegevust viisil, mis aitaks tõhusalt
toetada ELi välispoliitikat, ning et täita käesolevas otsuses sätestatud nõuded,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

ELi tagatis

1. Liit annab Euroopa Investeeringuspangale (EIP) väljaspool liitu tehtavate finantseerimistingute jaoks eelarvetagatise (edaspidi „ELi tagatis“). ELi tagatis antakse üldtagatisena EIP-l saada olevate laekumata maksete katmiseks seoses lõike 2 kohaselt kõlblike EIP investeerimisprojektide teostamiseks antud laenude, laenu tagatiste ja võlakapitalituru instrumentidega.
2. ELi tagatise saamiseks on kõlblikud rahastamiskõlblikes riikides teostatavatele investeerimisprojektidele antud EIP laenud, laenu tagatiseid ja võlakapitalituru instrumente, mis on antud kooskõlas EIP kehtestatud eeskirjade ja menetlustega, kaasa arvatud EIP avaldusega keskkonnaalaste ja sotsiaalsete põhimõtete ja standardite kohta, ning asjakohaste liidu välispoliitika eesmärkide toetamiseks, kui EIP finantseering on antud allkirjastatud lepingu alusel, mis ei ole aegunud ja mida ei ole tühistatud (edaspidi „EIP finantseerimistingud“).
3. Liidu välispoliitikat toetavaid EIP finantseerimistinguid tuleks ka edaspidi teha usaldusväärse panganduse tavade põhimõtete kohaselt.
4. ELi tagatis on piiratud 65 protsendiga EIP finantseerimistingute kohaselt välja makstud ja garanteeritud kogusummast, millest on maha arvatud tagasimakstud summad ja millele on lisatud kõik seotud summad.
5. ELi tagatis katab ajavahemikul 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2020 sõlmitud EIP finantseerimistinguid.
6. Kui lõikes 5 osutatud ajavahemiku möödumisel ei ole Euroopa Parlament ja nõukogu võtnud vastu otsust, millega antakse EIP-le uus ELi tagatis liiduvälisest finantseerimistingutest tekkida võiva kahjumi puhuks, pikendatakse kõnealust ajavahemikku automaatselt üks kord kuue kuu võrra.

Artikkel 2

ELi tagatisega EIP finantseerimistingute ülemmäärad

1. Ajavahemikul 2014–2020 on ELi tagatisega EIP finantseerimistingute maksimaalne ülemmäär 30 000 000 000 eurot. Ülemmäära järgimisel ei võeta arvesse algul finantseerimistinguteks ette nähtud, kuid hiljem tühistatud summasid.

Nimetatud ülemmäär jaotatakse kaheks osaks:

- a) kindlaksmääratud 27 000 000 000 euro suurune ülemmäär;
- b) fakultatiivne 3 000 000 000 euro suurune lisasumma.

Euroopa Parlament ja nõukogu teevad vastavalt seadusandlikule tavamenetlusele otsuse punktis b osutatud summa täieliku või osalise aktiveerimise ja selle piirkondliku jaotuse kohta pärast artiklis 19 sätestatud vahehindamist.

2. Lõike 1 punktis a osutatud ülemmäär jaotatakse piirkondlikeks ülemmääradeks ja vaheülemmääradeks, nagu on sätestatud I lisas. Piirkondlike ülemmäärade piires tagab EIP järk-järgult ELi tagatisega hõlmatud piirkondades riikide kaupa tasakaalustatud jaotuse.

Artikkel 3

Üldeesmärgid ja -põhimõtted

1. ELi tagatis antakse ainult sellistele EIP finantseerimistingutele, millel on EIP hinnangul lisaväärtus ja millega toetatakse mis tahes järgmist üldeesmärki:
 - a) kohaliku erasektori arendamine, eelkõige VKEde toetamine;
 - b) sotsiaalse ja majandusliku infrastruktuuri, sealhulgas transpordi-, energia-, keskkonnainfrastruktuuri ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arendamine;
 - c) kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine.

2. Säilitades EIP eripära investeerimisvangana, toetavad käesoleva otsuse kohased EIP finantseerimistingud ELi üldisi huve, aidates eelkõige järgida liidu välistegevuse aluseks olevaid üldpõhimõtteid, millele on osutatud ELi lepingu artiklis 21, ning aitavad rakendada rahvusvahelisi keskkonnalepinguid, mille osaline liit on. EIP juhtorganeid ergutatakse võtma vajalikke meetmeid, et kohandada EIP tegevust viisil, mis aitaks tõhusalt toetada liidu välispoliitikat, ning et täita käesolevas otsuses sätestatud nõuded.

3. Lõikes 1 sätestatud üldeesmärkidega hõlmatud valdkondades on EIP finantseerimistingute põhieesmärk toetada riikide piirkondlikku integratsiooni, sealhulgas eelkõige majanduslikku integratsiooni ühinemiseks valmistuvate riikide, naabruspoliitikas osalevate riikide ja liidu vahel. EIP teeb finantseeringut saavates riikides finantseerimistinguid üldeesmärkidega hõlmatud valdkondades, toetades välismaiseid otseinvesteeringuid, mis edendavad majandusintegratsiooni liiduga.

4. Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni koostatud ametliku arenguabi saajate loetelusse kantud arenguriikides aitavad EIP finantseerimistingud ELi toimimise lepingu artiklite 208 ja 209 kohaselt kaudselt kaasa liidu arengu-koostöö poliitika eesmärkide saavutamisele, nagu vaesuse vähendamine kaasava majanduskasvu ning jätkusuutliku majandusliku, keskkonnavalase ja sotsiaalse arengu kaudu.

5. Tagamaks erasektori investeeringute maksimaalset mõju arengule, püüab EIP tugevdada finantseeringut saavate riikide kohalikku erasektorit, toetades kohalikke investeeringuid, nagu on sätestatud lõike 1 punktis a. Lõikes 1 sätestatud üldeesmärke toetavate EIP finantseerimistingutega püütakse samuti hõlmata toetust liidu VKEde investeerimisprojektidele. Asjaomaste VKEde kasuks eraldatud rahaliste vahendite kasutamise tõhusaks kontrollimiseks kehtestab EIP finantsevahendajatega piisavad lepingulised nõuded, sealhulgas finantseeringu saajate esitatava aruande standardid.

EIP teeb koostööd finantsevahendajatega, kes võivad toetada VKEde erivajadusi tehinguriikides ning kes ei osale EIP finantseerimistingutes, mida viiakse ellu rahastamiskõlblikus riigis nende vahendite abil, mis asuvad välisriigis, mis on artiklis 13 osutatud koostööst keelduva jurisdiktsioonina.

6. Lõike 1 punktis b sätestatud üldeesmärke toetavate EIP finantseerimistingutega toetatakse investeerimisprojekte peamiselt transpordi, energia, keskkonnainfrastruktuuri, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning tervishoiu ja hariduse valdkonnas. See hõlmab taastuvatest energiaallikatest toodetud energia tootmist ja integreerimist, vähem CO₂-mahukatele tehnoloogiatele ja kütustele üleminekut võimaldava energiasüsteemide ümberkujundamist, jätkusuutlikku energiatootmist ja energiatranspordit, sealhulgas gaasi tootmise infrastruktuur ja liidu energiaturule transportimine, samuti maapiirkondade elektrifitseerimist, keskkonnainfrastruktuuri, näiteks vee- ja kanalisatsioonivõrgud ning roheline infrastruktuur, telekommunikatsiooni ja lairibavõrgu infrastruktuur.

7. Lõike 1 punktis c sätestatud üldeesmärke toetavate EIP finantseerimistingutega toetatakse kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise valdkonnas teostatavaid investeerimisprojekte, millele aidatakse kaasa ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni üldiste eesmärkide saavutamisele, eelkõige vältides kasvuhooonegaaside heitkoguste tekkimist või vähendades neid taastuenergia, energiatõhususe ja säästva transpordi valdkonnas või suurendades haavatavate riikide, sektorite ja kogukondade vastupanuvõimet kliimamuutuste negatiivsele mõjule. Kliimamuutuste projektide abikõlblikkuse kriteeriumid on määratletud EIP kliimamuutuste strateegias, mida ajakohastatakse enne 2015. aasta lõppu. Selleks tuleks lisada süsiniku heitkoguste analüüs keskkonnamõju hindamise menetlusse, et teha kindlaks, kas projekti ettepanekud suurendavad maksimaalselt energiatõhusust. Käesoleva otsusega hõlmatud ajavahemikul peaks nende tehingute maht moodustama vähemalt 25 % kõigist EIP finantseerimistingutest.

8. Kooskõlas liidu ja rahvusvaheliste kliimamuutusi käsitlevate eesmärkidega ajakohastab EIP enne 2015. aasta lõppu koostöös komisjoniga oma kliimamuutuste strateegiat seoses EIP finantseerimistingutega. Sellise ajakohastamise üheks osaks on muu hulgas konkreetne tegevus selle tagamiseks, et käesoleva otsuse kohased investeerimisprojektid oleksid kooskõlas liidu kliimamuutusi käsitlevate eesmärkidega, ning täiendavate jõupingutuste tegemine taastuvate energiaallikate ja energiatõhususe toetamiseks.

9. ELi tagatis katab ainult selliseid EIP finantseerimistinguid, mida tehakse nendes rahastamiskõlblikes riikides, kes on sõlminud EIPga raamlepingu, milles on sätestatud selliste tehingute õiguslikud tingimused.

Artikkel 4

Hõlmatud riigid

1. ELi tagatisega EIP finantseeringu saamiseks potentsiaalselt rahastamiskõlblike riikide loetelu on esitatud II lisas. ELi tagatisega EIP rahastamiskõlblike riikide loetelu on esitatud III lisas ja see ei sisalda muid riike peale II lisas loetletud riikide. II lisas loetlemata riikide puhul otsustatakse nende kõlblikkus ELi tagatisega EIP finantseeringu saamiseks vastavalt seadusandlikule tavamenetlusele ja iga üksikjuhtumit eraldi kaaludes.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 18 vastu delegeeritud õigusakte III lisa muutmiseks. Komisjoni otsused tuginevad üldisele hinnangule, mis hõlmab majanduslikke, sotsiaalseid, keskkonnaalaseid ja poliitilisi ning eelkõige demokraatia, inimõiguste ja põhivabadustega seotud aspekte, ning lisaks ka asjakohastele Euroopa Parlamendi resolutsioonidele ning nõukogu otsustele ja järeldustele.
3. III lisa muutmiseks vastu võetud delegeeritud õigusaktid ei mõjuta nendele EIP finantseerimistingutele antud ELi tagatist, mis on allkirjastatud enne kõnealuste delegeeritud õigusaktide jõustumist, võttes arvesse lõiget 4.
4. Artikli 8 lõikes 1 osutatud täieliku tagatisega kaetud EIP finantseerimistingutega seotud väljamakseid ei tehta III lisas loetlemata riikides.
5. ELi tagatis ei kata EIP finantseerimistinguid konkreetses riigis, kellega on selliseid tingimusi käsitlev leping allkirjastatud pärast asjaomase riigi ühinemist liiduga.

Artikkel 5

EIP finantseerimistingute panus liidu poliitikasse

1. Komisjon koostöös EIPga ajakohastab ühe aasta jooksul pärast käesoleva otsuse jõustumist EIP finantseerimistingute jaoks ette nähtud kehtivaid piirkondlikke tehnilised tegevussuunised.

Piirkondlikud tehnilised tegevussuunised peavad olema kooskõlas liidu laiemal poliitika raamistikuga, mis on esitatud IV lisas. Piirkondlike tehniliste tegevussuunistega tagatakse eelkõige, et käesoleva otsuse kohane EIP rahastamine täiendab vastavaid eri piirkondades rakendatavaid liidu abi andmise põhimõtteid, abiprogramme ja abi rahastamisvahendeid.

Kõnealuste piirkondlike tehniliste tegevussuuniste ajakohastamisel võtavad komisjon ja EIP arvesse asjakohaseid Euroopa Parlamendi resolutsioone ning nõukogu otsuseid ja järeldusi. Piirkondlikud tehnilised tegevussuunised on kooskõlas prioriteetidega, mis sisalduvad riiklikes või piirkondlikes programmides, mille rahastatavad riigid on võimaluse korral koostanud, võttes nõuetekohaselt arvesse nende programmide koostamise käigus kohaliku kodanikuühiskonnaga peetud konsultatsioone.

Komisjon edastab ajakohastatud piirkondlikud tehnilised tegevussuunised Euroopa Parlamendile ja nõukogule niipea, kui suunised on välja töötatud.

EIP määratleb piirkondlikes tehnilistes tegevussuunistes sätestatud raamistiku piires asjakohased rahastamisstrateegiad ja tagab nende rakendamise.

EIP finantseerimistingud on kooskõlas rahastatava riigi piirkondlike tehniliste tegevussuuniste ja strateegiatega.

Piirkondlikud tehnilised tegevussuunised vaadatakse läbi pärast artiklis 19 osutatud vahehindamist.

2. Protokoll nr 5 artikliga 19 ette nähtud menetluse raames esitab komisjon arvamuse EIP finantseerimistingute kohta. Käesoleva otsuse alusel tehtavale EIP finantseerimistingule ei anta ELi tagatist, kui komisjon esitab kõnealuse finantseerimistingu kohta eitava arvamuse.

Artikkel 6

Koostöö komisjoni ja Euroopa välisestusega

1. EIP finantseerimistingute ja liidu eelarvehendite koostöö maksimeerimiseks tugevdatakse veelgi EIP välisestuse koostöö liidu välispoliitiliste eesmärkidega, eelkõige ajakohastades artiklis 5 osutatud piirkondlikke tehnilisi tegevussuuniseid, kusjuures poliitiliste küsimuste puhul konsulteeritakse vastavalt vajadusele Euroopa välisestusega, ning pidades ka korrapäraselt ja süstemaatilist dialoogi ning tagades varajase teabevahetuse järgmistes küsimustes:
 - a) komisjoni või vajaduse korral Euroopa välisestuse koostatavad strateegiadokumendid, näiteks riiki ja piirkonda käsitlevad strateegiadokumendid, näidisprogrammid, tegevuskavad ja ühinemiseelsed dokumendid;
 - b) EIP strateegilise planeerimise dokumendid, investeerimisprojektide kavad ja EIP iga-aastane aruandlus komisjonile;
 - c) muud poliitilised ja tegevusega seotud asjaolud.
2. Koostöö toimub üksikute piirkondade kaupa, sealhulgas liidu delegatsioonide tasandil, võttes arvesse EIP rolli ja ka liidu poliitikat igas piirkonnas.

Artikkel 7

Koostöö muude Euroopa ja rahvusvaheliste finantseerimisasutustega

1. EIP finantseerimistinguid tehakse vajaduse korral koostöös muude Euroopa mitmepoolsete ja liikmesriikide finantseerimisasutustega (edaspidi „Euroopa finantseerimisasutused”) ning rahvusvaheliste finantseerimisasutustega, sealhulgas piirkondlike arengupankadega (edaspidi „rahvusvahelised finantseerimisasutused”), eesmärgiga maksimeerida koostöö, koostööd ja tõhusust, ühiselt arendada innovatiivseid rahastamisvahendeid, tagada usaldusväärne ja mõistlik riskide jagamine ning ühtsed tingimused investeerimisprojektidele ja sektoritele, samuti selleks, et minimeerida võimalikke topeltkulusid ja tegevuse tarbetut kattumist.
2. Lõikes 1 osutatud koostööd hõlbustab komisjoni, EIP ning asjaomaste eri piirkondades tegutsevate Euroopa ja rahvusvaheliste finantseerimisasutuste tegevuse koordineerimine, mis toimub vajaduse korral vastastikuse mõistmise memorandumite või liidu muude piirkondlike koostööraamistike alusel.

Artikkel 8

ELi tagatise ulatus ja tingimused

1. Riigiga sõlmitud või riigi tagatisega EIP finantseerimistingute (välja arvatud võlakapitalituru instrumente hõlmavad finantseerimistingud) ja muude EIP finantseerimistingute puhul, mis on sõlmitud piirkondlike või kohalike omavalitsustega või riigi omanduses või kontrolli all olevate ettevõtjate või asutustega, kui selliste muude EIP finantseerimistingute puhul on EIP asjaomase riigi krediidiriski arvesse võttes viinud läbi asjakohase krediidiriski hindamise, katab ELi tagatis kõik EIP-l saada olevad laekumata maksed (edaspidi „täielik tagatis”).
2. Lõike 1 kohaldamisel esindab Palestiinat Palestiina omavalitsus ning Kosovot ⁽¹⁾ Kosovo ametiasutused.
3. Muude kui lõikes 1 osutatud EIP finantseerimistingute puhul katab ELi tagatis kõiki EIP-l saada olevaid laekumata makseid, kui mittelaekumise tingis ühest järgmisest poliitilisest riskist tulenev olukord (edaspidi „poliitilise riski tagatis”):
 - a) riigi rahaülekannete peatamine;
 - b) sundvõõrandamine;

⁽¹⁾ Selline nimekasutus ei mõjuta Kosovo staatuse küsimuses võetud seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244 (1999) ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

- c) sõda või rahvarahutused;
 - d) kohtuliku kaitse puudumine lepingu rikkumise korral.
4. Võlakapitalituru instrumente hõlmavate EIP finantseerimistehingute puhul kohaldatakse ainult poliitilise riski tagatist.
5. EIP tehingutega seotud rahastamiskokkulepped projekti läbiviijatega sisaldavad ka asjakohaseid keskkonna- ja sotsiaalsähte kooskõlas EIP enda kodukorra ja menetlustega.
6. Komisjon ja EIP näevad artiklis 14 osutatud tagatislepingus ette selged ja läbipaistvad jaotuspõhimõtted, mis võimaldavad EIP-l oma välistegevuse raames määrata kindlaks käesoleva otsuse alusel rahastatavad tehingud, et tagada kõige tõhusam ELi tagatise kasutamine. Need jaotuspõhimõtted põhinevad EIP finantseerimistehingute krediitdivõimelisusel, nagu seda on hinnanud EIP, I lisas kindlaks määratud ülemmääradel, vastaspoole laadil (kas suveräänne riik või, käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisalasse jääv riigi tasandist allpool asuv üksus või eraõiguslik isik), EIP enda riskitaluvusvõimel ja muudel asjakohastel kriteeriumidel, sealhulgas ELi tagatise pakutaval lisaväärtusel. Euroopa Parlamenti ja nõukogu teavitatakse jaotuspõhimõtetest kooskõlas artikliga 14.
7. ELi tagatise kasutamise korral antakse liidule kõik asjakohased EIP õigused seoses EIP finantseerimistehingutest tulevate kohustustega kooskõlas artiklis 14 osutatud tagatislepinguga.

Artikkel 9

EIP läbiviidav investeeringuprojektide hindamine ja kontroll

1. EIP kontrollib põhjalikult hoolsuskohustuse täitmist ning asjakohasel juhul nõuab, et projekti läbiviijad viiksid projekti kavandamis- ja rakendusetapis kooskõlas liidu sotsiaalsete ja keskkonnavalaste põhimõtetega läbi kohalikul tasandil konsultatsioone asjaomaste riiklike ja kohalike sidusrühmade ning kodanikuühiskonnaga ELi tagatise investeerimisprojektide sotsiaalsete, inimõigustega seotud, keskkonnavalaste, majanduslike ja arengualaste aspektide teemal ning annaksid teavet, mis on oluline liidu välispoliitika ja strateegiliste eesmärkide saavutamiseks antava panuse hindamiseks.

Kui see on asjakohane hinnatakse seda, kuidas projekti kestuse jooksul saaks tehnilise abi kaudu suurendada EIP finantseeringu saajate suutlikkust. EIP kehtestatud eeskirjad ja menetlused peavad sisaldama vajalikke sähte investeerimisprojektide keskkonna- ja sotsiaalmõju ning inimõiguste ja konfliktide ennetamisega seotud aspektide hindamise kohta, eesmärgiga tagada, et käesoleva otsuse alusel toetatavad investeeringuprojektid oleksid keskkonnavalaselt ja sotsiaalselt jätkusuutlikud.

2. Lisaks arenguga seotud aspektide eelhindamisele kontrollib EIP ka finantseerimistehingute rakendamist. Eelkõige nõuab EIP projekti läbiviijatelt, et nad kontrolliksid projekti rakendamise ajal kuni selle lõpuleviimiseni muu hulgas põhjalikult investeeringuprojekti majanduslikku, arengualast, sotsiaalset, keskkonna ja inimõigustega seonduvat mõju. EIP kontrollib korrapäraselt projekti läbiviijate esitatud teavet ning teeb projekti läbiviija nõusolekul avalikult kättesaadavaks. Võimaluse korral avaldatakse EIP finantseerimistehingutega seonduvad projektide lõpuleviimise aruanded, välja arvatud konfidentsiaalne teave.

3. EIP kontrolliga püütakse hõlmata ka vahendatud tehingute rakendamist ja finantsvahendajate tegevust VKEde toetamisel.

4. EIP kehtestab tervikliku süsteemi EIP finantseerimistehingutega seotud kasvuhoonegaaside absoluutsete ja suhteliste heitkoguste eelhindamiseks, kui need heitkogused ulatuvad oluliste piirmääradeni, mis on määratletud EIP kliimamuutuste strateegias täpsustatud asjakohases metoodikas, ja kui need andmed on kättesaadavad.

5. Võimaluse korral kontrolli tulemused avalikustatakse, kui konfidentsiaalsusnõuetest ja asjaomaste poolte kokkulepest ei tulene teisiti.

*Artikkel 10***Tagatisfondi sihtotstarbeline välistulu**

Kooskõlas määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 artikli 21 lõikega 4 moodustavad sihtotstarbelise välistulu 110 000 000 euro ulatuses tagasimakseid ja tulusid enne 2007. aastat tehtud tehingutest, sealhulgas kapitali tagasimaksud, vabastatud tagatised ja laenu põhisumma tagasimaksud, dividendid, kapitalikasum, tagatistasud, laenuvõlalt ja usalduskontodel olevatelt summadel teenitud intressid, mis makstakse tagasi Euroopa-Vahemere piirkonna investeerimis- ja partnerlusrahastu jaoks avatud usalduskontole ja seonduvad liidu üldeelarvest makstava toetusega, ning seda sihtotstarbelist välistulu kasutatakse tagatisfondi jaoks.

Euroopa-Vahemere piirkonna investeerimis- ja partnerlusrahastu jaoks avatud usalduskontole tagasi makstud summad, mis ületavad 110 000 000 eurot, kantakse liidu üldeelarvesse pärast halduskulude ja -tasude mahaarvamist.

*Artikkel 11***Iga-aastane aruandlus ja raamatupidamine**

1. Komisjon esitab kord aastas Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva otsuse kohaselt tehtud EIP finantseerimistehingute kohta. See aruanne tehakse avalikkusele kättesaadavaks ja hõlmab järgmist:

- a) hinnang EIP finantseerimistehingute kohta projekti, sektori, riigi ja piirkonna tasandil ning nende vastavuse kohta käesolevale otsusele;
- b) koondhinnang EIP finantseerimistehingute lisaväärtuse, hinnangulise tootluse, tulemuste ja arengumõju kohta, tuginedes EIP tulemuste mõõtmise raamistiku aastaaruandele. Selleks kasutab EIP tulemuslikkuse näitajaid, mis puudutavad rahastatud projektide arengu-, keskkonna- ja sotsiaalspekte (sealhulgas inimõigustega seotud aspekte), võttes arvesse abi tõhusust käsitleva Pariisi 2005. aasta deklaratsiooni asjakohaseid näitajaid. Projektide keskkonnaaspektide näitajad peavad sisaldama nn puhta tehnoloogia kriteeriume, mis keskenduvad põhimõtteliselt energiatõhususele ja heitkoguste vähendamise tehnoloogiatele;
- c) hinnang EIP finantseerimistehingute panuse kohta liidu välispoliitika rakendamisse ja strateegiliste eesmärkide saavutamisse, võttes arvesse artiklis 5 osutatud piirkondlikke tehnilisi tegevussuuniseid;
- d) koondhinnang EIP finantseerimistehingute saajatele üle kantud rahalise kasu kohta;
- e) hinnang EIP finantseerimistehingute kvaliteedi kohta, eelkõige selle kohta, mil määral EIP on hoolsuskohustuse täitmise ja rahastatud investeerimisprojektide kontrollimisel võtnud arvesse keskkonnaalast ja sotsiaalset jätkusuutlikkust;
- f) üksikasjalik teave ELi tagatise kasutamise kohta;
- g) teave kliimamuutusi ja bioloogilist mitmekesisust käsitlevate meetmete käesoleva otsuse kohase rahastamise mahtude kohta, koondmõju artikli 9 lõikes 4 osutatud absoluutsetele ja suhtelistele kasvuhoonegaaside heitkogustele ning kliimamuutuste riskiga seoses hinnatud projektide arv;
- h) komisjoni ning muude Euroopa ja rahvusvaheliste finantseerimisasutustega tehtava koostöö, sealhulgas kaasrahastamise kirjeldus. Eelkõige esitatakse aruandes selliste liidu ning muude Euroopa ja rahvusvaheliste finantseerimisasutuste rahaliste vahendite jaotus, mida kasutatakse koos EIP rahastamisega; sellega antakse ülevaade käesoleva otsuse alusel tehtud EIP finantseerimistehingutega toetatud üldistest investeeringutest. Aruandesse märgitakse ka selliste uute vastastikuse mõistmise memorandumite sõlmimine EIP ja teiste Euroopa või rahvusvaheliste finantseerimisasutuste vahel, mis mõjutavad käesoleva otsuse kohaseid EIP finantseerimistehinguid;
- i) teave EIP ja Euroopa Ombudsmanni vahel sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumide toimimise järeelhindamise kohta, niivõrd kui asjaomane memorandum käsitleb käesoleva otsusega hõlmatud EIP finantseerimistehinguid.

2. Lõikes 1 osutatud komisjoni aruande koostamise eesmärgil esitab EIP komisjonile igal aastal aruande käesoleva otsuse kohaselt tehtud EIP finantseerimistehingute kohta, käsitledes kõiki elemente, mis on vajalikud selleks, et komisjonil oleks võimalik esitada aruanne vastavalt lõikele 1. EIP võib komisjonile anda ka lisateavet, mis on asjakohane, et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid EIP välistegevusest igakülgselt ülevaate.

3. Komisjoni aruandekohustuse täitmiseks või kontrollikoja taotluste rahuldamiseks esitab EIP komisjonile iga EIP finantseerimistehingu kohta statistilised, finants- ja raamatupidamisandmed ning mis tahes täiendava teabe, samuti audiitori otsuse EIP finantseerimistehingute jäägi kohta. EIP esitab komisjonile ka mis tahes muud vajalikud dokumendid kooskõlas määrusega (EL, Euratom) nr 966/2012.
4. Komisjoni raamatupidamisarvestuse tarvis ja ELi tagatisega kaetud riskidest teatamiseks esitab EIP komisjonile enda finantseerimistehinguid käsitleva EIP riskihinnangu ja reitingualase teabe.
5. EIP esitab komisjonile vähemalt korra aastas mitmeaastase soovitusliku kava EIP finantseerimistehingutega seotud võimalikohustuste planeeritava mahu kohta, et tagada EIP prognoositud rahastamise vastavus käesolevas otsuses sätestatud ülemmääradele ning et komisjon saaks koostada asjakohase eelarve tagatisfondi eraldiste kohta. Komisjon võtab seda prognoosi arvesse liidu üldeelarve projekti koostamisel.
6. EIP esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile korrapäraselt kõik oma sõltumatud hindamisaruanded, milles hinnatakse EIP käesoleva otsuse kohase konkreetse tegevusega ja muude välisvolituste raames saavutatud praktilisi tulemusi.
7. EIP esitab lõigetes 2–6 osutatud teabe omal kulul. EIP teeb lõigetes 2, 3 ja 6 osutatud teabe, välja arvatud konfidentsiaalse teabe, üldjoontes ka avalikult kättesaadavaks.

Artikkel 12

Läbipaistvus ja teabe avalikustamine

1. Kooskõlas oma läbipaistvust käsitleva poliitika ja liidu põhimõtetega dokumentidele ja teabele juurdepääsu kohta ning järk-järgult vastavalt rahvusvahelise abi läbipaistvuse algatuse standarditele, teeb EIP oma veebisaidil avalikkusele kättesaadavaks järgmise teabe:
 - a) kõik käesoleva otsuse kohaselt tehtud EIP finantseerimistehingud pärast projekti heakskiitmise etappi, näidates eelkõige, kas investeerimisprojekt on kaetud ELi tagatisega, ning kuidas see toetab liidu välistegevuse eesmärke, märkides eelkõige ära selle majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõju;
 - b) iga EIP ja muude Euroopa või rahvusvaheliste finantseerimisasutuste vahel sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumid, mis mõjutab käesoleva otsuse kohaseid EIP finantseerimistehinguid, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse konfidentsiaalsusnõudeid;
 - c) kui see on võimalik ja asjakohane, olemasolevad raamlepingud EIP ja abi saava riigi vahel. Uutele lepingutele alla kirjutades või olemasolevaid muutes püüab EIP võimaldada nende avalikustamist;
 - d) EIP jaotuspõhimõtted.
2. Komisjon teeb oma veebisaidil avalikult kättesaadavaks konkreetse teabe kõikide sissenõudmise juhtude kohta, mida on tehtud artiklis 14 osutatud tagatislepingu alusel ning artikli 15 lõikes 2 osutatud lepingu alusel, milles sätestatakse maksete sissenõudmisega seotud üksikasjalikud tingimused ja menetlused, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse konfidentsiaalsusnõudeid.

Artikkel 13

Koostööst keelduvad jurisdiktsioonid

EIP on oma finantseerimistehingutes sallimatu igasuguse ebaseaduslikul eesmärgil toimuva tegevuse, sealhulgas rahapesu, terrorismi rahastamise, maksupettuse ja maksudest kõrvalehoidumise, korrupsiooni ning liidu finantshuve kahjustava pettuse suhtes. Eelkõige ei osale EIP üheski finantseerimistehingus, mida tehakse rahastamiskõlblikus riigis välisriigi vahendi kaudu, mis asub koostööd mittetegevas jurisdiktsioonis, mida liit, ÜRO, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon või rahapesuvastane töökond on sellisena määratlenud.

EIP kohaldab oma finantseerimistingimustes liidu õiguses finantssüsteemide rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks kasutamise vältimiseks sätestatud põhimõtteid ja standardeid, sealhulgas nõuet võtta asjakohasel juhul mõistlikke meetmeid, et teha kindlaks tulusaavad omanikud.

Artikkel 14

Tagatisleping

Komisjon ja EIP allkirjastavad tagatislepingu, milles sätestatakse ELi tagatise andmise üksikasjalikud tingimused ja menetlused vastavalt artiklile 8, ning teavitavad sellest Euroopa Parlamenti ja nõukogu.

Artikkel 15

Komisjoni tehtud maksete sissenõudmine

1. Kui komisjon teeb makse ELi tagatise alusel, tegeleb EIP makstud summade sissenõudmisega komisjoni nimel ja komisjoni eest.
2. Hiljemalt artiklis 14 osutatud tagatislepingu allkirjastamise kuupäeval allkirjastavad komisjon ja EIP eraldi lepingu, milles sätestatakse maksete sissenõudmisega seotud üksikasjalikud tingimused ja menetlused.

Artikkel 16

Kontrollikoja teostatav audit

Kontrollikoda auditeerib ELi tagatist ning selle alusel liidu üldeelarvest tehtud makseid ja liidu üldeelarvesse laekuvate maksete sissenõudmisi.

Artikkel 17

Pettusevastased meetmed

1. Kui EIP-il on ELi tagatisega hõlmatud projektide ettevalmistamise, rakendamise või lõpetamise mis tahes etapis põhjust kahtlustada võimalikku pettust, korruptsiooni, rahapesu või muud ebaseaduslikku tegevust, mis võib kahjustada liidu finantshuve, teatab ta sellest viivitamatult OLAFile ning esitab kogu vajaliku teabe.
2. OLAF võib läbi viia juurdlusi, sealhulgas teha kohapealseid kontrollid ja inspekteerimisi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013, ⁽¹⁾ nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 2185/96 ⁽²⁾ ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 ⁽³⁾ sätetele ja menetlustele, et kaitsta liidu finantshuve eesmärgiga teha kindlaks, kas mis tahes finantseerimistingutega seoses on esinenud pettust, korruptsiooni, rahapesu või toimunud mis tahes muud ebaseaduslikku tegevust, mis mõjutab liidu finantshuve. OLAF võib edastada uurimise käigus saadud teabe asjaomase liikmesriigi pädevatele asutustele.

Kui selline ebaseaduslik tegevus on tõendatud, toetab EIP sissenõudmiseks tehtavaid jõupingutusi seoses oma finantseerimistingutega ja oma vastutusala piires.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettusevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

⁽²⁾ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

⁽³⁾ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

3. Seoses käesoleva otsuse alusel toetatavate projektidega allkirjastatud rahastamislepingutesse lisatakse klauslid, mis lubavad EIP finantseerimistehingud peatada ning vajaduse korral võtta asjakohaseid sissenõudmismeetmeid pettuse, korrupsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse korral. Otsuse selle kohta, kas EIP rahastamine peatada või tühistada, võtab vastu EIP pärast kõikide asjaolude ja riskide põhjalikku kaalumist.
4. EIP tugineb jätkuvalt oma korrupsiooni- ja pettusevastasele EIP töötajate ja kõikide sidusrühmade ühtsele kontaktpunktile.
5. EIP rakendab oma finantseerimistehingutes kõrvalejätmise mehhanismi, et jätta kõrvale pettuse ja korrupsiooniga seotud osapooled; see mehhanism sisaldab kõrvalejätmise kriteeriume kõrvalejätmise juhtumeid käsitlevast keskest liidu andmebaasist, millega tagatakse kõikide osapoolte õiguste kaitse.

Artikkel 18

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklis 4 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates 11. maist 2014.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 4 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Artikli 4 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 19

Vahehindamine

Komisjon esitab 31. detsembriks 2016 koostöös EIPga Euroopa Parlamendile ja nõukogule vahehindamise aruande käesoleva otsuse esimeste kohaldamisaastate kohta ning vajaduse korral ettepaneku selle muutmiseks. Vahehindamise aruanne koostatakse sõltumatu välishindamise ja EIP panuse alusel.

Aruanne sisaldab eelkõige järgmist:

- a) hinnang jaotuspõhimõtete kohaldamisele;
- b) hinnang EIP aruandlusele ja asjakohasel juhul soovitused selle parandamiseks;
- c) hinnang tulemuste mõõtmise raamistikule, sealhulgas tulemuslikkuse näitajad ja kriteeriumid ning nende panus käesoleva otsuse eesmärkide saavutamisse;
- d) üksikasjalik ülevaade kriteeriumidest, mida võeti arvesse soovituses fakultatiivse lisasumma täieliku või osalise võimaliku aktiveerimise kohta.

*Artikkel 20***Lõpparuanne**

Komisjon esitab käesoleva otsuse kohaldamise kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule lõpparuande 31. detsembriks 2021.

*Artikkel 21***Jõustumine**

Käesolev otsus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Strasbourg, 16. aprill 2014

Euroopa Parlamendi nimel
president
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
eesistuja
D. KOURKOULAS

*I LISA***PIIRKONDLIKUD ÜLEMMAÄRAD**

- A. Ühinemiseks valmistuvad riigid: 8 739 322 000 eurot.
- B. Naabruspoliitikaga hõlmatud ja partnerlusriigid: 14 437 225 000 eurot, mis on jagatud järgmisteks soovituslikeks vaheülemmääradeks:
 - i) Vahemere piirkonna riigid: 9 606 200 000 eurot;
 - ii) Ida-Euroopa, Lõuna-Kaukaasia ja Venemaa: 4 831 025 000 eurot.
- C. Aasia ja Ladina-Ameerika: 3 407 295 000 eurot, mis on jagatud järgmisteks soovituslikeks vaheülemmääradeks:
 - i) Ladina-Ameerika: 2 288 870 000 eurot;
 - ii) Aasia: 936 356 000 eurot;
 - iii) Kesk-Aasia: 182 069 000 eurot.
- D. Lõuna-Aafrika: 416 158 000 eurot.

EIP juhtorganid võivad pärast komisjoniga konsulteerimist otsustada, et üldise kindlaksmääratud ülemmäära piires jagatakse piirkondade vahel ümber kuni 20 % vaheülemmäärade summast ning kuni 10 % piirkondlike ülemmäärade summast.

II LISA

POTENTSIAALSELT RAHASTAMISKÕLBIKUD PIIRKONNAD JA RIIGID

A. Ühinemiseks valmistuvad riigid

1. Kandidaatriigid

Island, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Montenegro, Serbia, Türgi

2. Potentsiaalsed kandidaatriigid

Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo

B. Naabruspoliitikaga hõlmatud ja partnerlusriigid

1. Vahemere piirkonna riigid

Alžeeria, Egiptus, Iisrael, Jordaania, Liibanon, Liibüa, Maroko, Palestiina, Süüria, Tuneesia

2. Ida-Euroopa, Lõuna-Kaukaasia ja Venemaa

Ida-Euroopa: Valgevene, Moldova Vabariik, Ukraina

Lõuna-Kaukaasia: Armeenia, Aserbaidžaan, Gruusia

Venemaa

C. Aasia ja Ladina-Ameerika

1. Ladina-Ameerika

Argentina, Boliivia, Brasiilia, Tšiili, Colombia, Costa Rica, Kuuba, Ecuador, El Salvador, Guatemala, Honduras, Mehhiko, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peruu, Uruguay, Venezuela

2. Aasia

Afganistan, Bangladesh, Bhutan, Brunei, Kambodža, Hiina (sealhulgas Hongkongi ja Macau erihalduspiirkonnad), India, Indoneesia, Iraak, Laos, Malaisia, Maldivid, Mongoolia, Myanmar/Birma, Nepal, Pakistan, Filipiinid, Singapur, Lõuna-Korea, Sri Lanka, Taiwan, Tai, Vietnam, Jeemen

3. Kesk-Aasia

Kasahstan, Kõrgõzstan, Tadžikistan, Türkmenistan, Usbekistan

D. Lõuna-Aafrika

Lõuna-Aafrika

III LISA

RAHASTAMISKÕBLIKUD PIIRKONNAD JA RIIGID

A. Ühinemiseks valmistuvad riigid

1. Kandidaatriigid

Island, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Montenegro, Serbia, Türgi

2. Potentsiaalsed kandidaatriigid

Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo

B. Naabruspoliitikaga hõlmatud ja partnerlusriigid

1. Vahemere piirkonna riigid

Alžeeria, Egiptus, Iisrael, Jordaania, Liibanon, Liibüa, Maroko, Palestiina, Tuneesia

2. Ida-Euroopa, Lõuna-Kaukaasia ja Venemaa

Ida-Euroopa: Moldova Vabariik, Ukraina

Lõuna-Kaukaasia: Armeenia, Aserbaidžaan, Gruusia

Venemaa

C. Aasia ja Ladina-Ameerika

1. Ladina-Ameerika

Argentina, Boliivia, Brasiilia, Tšiili, Colombia, Costa Rica, Ecuador, El Salvador, Guatemala, Honduras, Mehhiko, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peruu, Uruguay, Venezuela

2. Aasia

Bangladesh, Brunei, Bhutan, Kambodža, Hiina (sealhulgas Hongkongi ja Macau erihalduspiirkonnad), India, Indoneesia, Iraak, Laos, Malaisia, Maldiivid, Mongoolia, Myanmar/Birma, Nepal, Pakistan, Filipiinid, Singapur, Lõuna-Korea, Sri Lanka, Tai, Vietnam, Jeemen

3. Kesk-Aasia

Kasahstan, Kõrgõzstan, Tadžikistan, Türkmenistan, Usbekistan

D. Lõuna-Aafrika

Lõuna-Aafrika

IV LISA

REGIONAALPOLIITIKA RAAMISTIK

EIP tegevus ELiga ühinemiseks valmistumise protsessis osalevates partnerriikides toimub ühinemis- ja Euroopa partnerluslepingute alusel, milles on sätestatud prioriteedid kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide jaoks, et nad saaksid teha edusamme ühinemise suunas, ja milles on sätestatud liidu abi raamistik. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsess on liidu poliitiline raamistik Lääne-Balkani riikide jaoks. Selle aluseks on progressiivne partnerlus, kus liit pakub stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingute kaudu kaubanduskontsessioone, majandus- ja finantsabi ning lepingulisi suhteid. Ühinemiseelne finantsabi aitab kandidaatriikidel ja potentsiaalsetel kandidaatriikidel teha ettevalmistusi liidu liikmeks olemisega kaasnevate kohustuste ja ülesannete täitmiseks. Kõnealuse abiga toetatakse reformiprotsessi, sealhulgas ettevalmistuste tegemist liidu liikmesriigiks saamiseks. Abi raames keskendutakse institutsioonide väljaarendamisele, õigusaktide kooskõlla viimisele liidu *acquis*'ga, liidu poliitika rakendamiseks ja vahendite kasutamiseks vajalike ettevalmistuste tegemisele ning majandusliku lähenemise saavutamiseks vajalike meetmete edendamisele.

EIP tegevus naabruspoliitikaga hõlmatud riikides toimub kooskõlas liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 25. mail 2011. aastal vastu võetud uue Euroopa naabruspoliitikaga, mis on kehtestatud ühisteatega „Uus lähenemisviis muutuvale naabrusele” ja 20. juunil 2011. aastal vastu võetud nõukogu järeldustega, milles kutsutakse eeskätt üles toetama rohkem neid partnereid, kes on pühendunud demokraatliku ühiskonna ülesehitamisele ja reformide läbiviimisele kooskõlas põhimõttega „suurem toetus suuremate saavutuste eest” ja vastastikuse vastutuse põhimõttega, ning esitatakse strateegiline poliitikaraamistik liidu suhete jaoks naaberriikidega. Kõnealuse koostöö raames on käesoleva otsuse kohase EIP finantseerimise eesmärk ka poliitika, millega edendatakse sotsiaalsele stabiilsusele kaasa aitavat kaasavat majanduskasvu ja töökohtade loomist kooskõlas liidu välispoliitilisi, sealhulgas rändeküsimustega seotud eesmärke toetava stiimulitepõhise lähenemisviisiga.

Kõnealuste eesmärkide saavutamiseks rakendavad liit ja tema partnerid ühiselt kokku lepitud kahepoolseid tegevuskavu, milles on määratletud prioriteedid muu hulgas poliitilistes ja julgeolekuküsimustes, kaubandus- ja majandusajades, keskkonna- ja sotsiaalprobleemide ning transpordi- ja energiavõrkude integratsiooni valdkonnas.

Vahemere Liit, idapartnerlus, Musta mere sünergia, ELi Doonau piirkonna strateegia ja ELi strateegia Läänemere piirkonna kohta on mitmepoolsed ja piirkondlikud algatused, mille eesmärk on edendada koostööd liidu ja vastava naabruses asuvate partnerriikide rühma vahel, kes seisavad silmitsi sarnaste probleemidega ja/või paiknevad samas geograafilises piirkonnas. Vahemere Liidu eesmärk on taaskäivitada Euroopa — Vahemere piirkonna integratsiooniprotsess, toetades vastastikust majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnavalast arengut mõlemal pool Vahemerd, ning sellega toetatakse suuremat sotsiaalmajanduslikku arengut, solidaarsust, piirkondlikku integratsiooni, säästvat arengut ja teadmiste kogumist, rõhutades vajadust suurendada finantskoostööd, et toetada piirkondlikke ja riikidevahelisi projekte. Vahemere Liit toetab eelkõige mere- ja maismaamagistraalide rajamist, Vahemere saastest puhastamist, Vahemere päikeseenergia kava, Vahemere piirkonna ettevõtluse arendamise algatuse ja kodanikukaitse algatuste elluviimist ning Euroopa — Vahemere piirkonna ülikooli loomist.

Idapartnerluse eesmärk on luua vajalikud tingimused, et kiirendada poliitilist assotsieerimist ning edendada majanduslikku integratsiooni liidu ja idapoolsete partnerriikide vahel. Idapartnerlus hoogustab veelgi partnerriikide majanduslikku ning sotsiaalset ja regionaalarengut. See toetab head valitsemistava (sealhulgas finantssektoris), edendab regionaalarengut ja sotsiaalset ühtekuuluvust ning aitab vähendada partnerriikide sotsiaal-majanduslikku ebavõrdsust.

Liidu Läänemere piirkonna strateegiaga toetatakse säästvat keskkonda ning optimaalset majanduslikku ja sotsiaalset arengut Läänemere piirkonnas. Liidu Doonau piirkonna strateegiaga toetatakse eelkõige transpordi, energiaühenduste ja -julgeoleku arengut ning säästvat keskkonda ja sotsiaalmajanduslikku arengut Doonau piirkonnas. Idapartnerluse eesmärk on luua vajalikud tingimused, et kiirendada poliitilist assotsieerimist ning edendada majanduslikku integratsiooni liidu ja idapoolsete partnerriikide vahel. Venemaa ja liidu vahel on sisse seatud ulatuslik strateegiline partnerlus, mis eristub Euroopa naabruspoliitikast ning mida iseloomustavad ühised ruumid ja ühised tegevuskavad. Neid täiendatakse mitmepoolsel tasandil põhjamõõtmega, mis on liidu, Venemaa, Norra ja Islandi vaheline koostööraamistik (Valgevene, Kanada ja Ühendriigid on põhjamõõtmelise juures vaatleja staatuses).

EIP tegevus Ladina-Ameerikas toimub liidu, Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna riikide strateegilise partnerluse raames. Nagu rõhutati 2009. aasta 30. septembril esitatud komisjoni teatistes Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „Euroopa Liit ja Ladina-Ameerika: partnerid üleilmsel tasandil”, on liidu prioriteetidid Ladina-Ameerikaga tehtava koostöö valdkonnas piirkondliku integratsiooni edendamine ning vaesuse ja sotsiaalse ebavõrdsuse kaotamine, et edendada jätkusuutlikku majanduslikku ja sotsiaalset arengut. Nende poliitikaeesmärkide edendamisel võetakse arvesse Ladina-Ameerika riikide erinevat arengutaset. Kahepoolset dialoogi ja koostööd arendatakse mõlemale piirkonnale ühist huvi pakkuvates valdkondades, sealhulgas keskkonna, kliimamuutuste, katastroofiohu vähendamise ja energeetika, teaduse, teadusuuringute, kõrghariduse, tehnoloogia ja innovatsiooni valdkonnas.

Aasias süvendab liit oma strateegilist partnerlust Hiina ja Indiaga ning peab jätkuvalt läbirääkimisi uute partnerlus- ja vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Kagu-Aasia riikidega. Samal ajal on arengukoostöö endiselt väga olulisel kohal ELi Aasia tegevuskavas; Aasia piirkonnale suunatud liidu arengustrateegia eesmärk on kaotada vaesus, toetades laiapõhjalist jätkusuutlikku majanduskasvu, edendades piirkonnas kaubanduse ja integratsiooni jaoks soodsat keskkonda ja soodsaid tingimusi, parandades valitsemist, suurendades poliitilist ja sotsiaalset stabiilsust ning toetades aastatuhande arengueesmärkide saavutamist 2015. aastaks. Töötatakse välja põhimõtted, et ühiselt tegeleda selliste ühiste probleemidega nagu kliimamuutused, säästev areng, turvalisus ja stabiilsus, valitsemine ja inimõigused ning loodus- ja humanitaarkatastroofide ennetamine ja neile reageerimine.

Uut Kesk-Aasia partnerlust käsitlev liidu strateegia, mille Euroopa Ülemkogu võttis vastu 2007. aasta 21.-22. juunil, on tugevdanud piirkondlikku ja kahepoolset dialoogi ning liidu koostööd Kesk-Aasia riikidega piirkonna jaoks olulistes küsimustes, näiteks vaesuse vähendamine, säästev areng ja stabiilsus. Strateegia rakendamise tulemusena on tehtud olulisi edusamme sellistes poliitikavaldkondades nagu inimõigused, õigusriik, hea valitsemistava ja demokraatia, haridus, majandusareng, kaubandus ja investeeeringud, energeetika ja transport ning keskkond.

EIP tegevus Lõuna-Aafrikas toimub ELi ühise Lõuna-Aafrika riigistrateegia dokumendi alusel. Kõnealusel strateegiadokumendis kindlaks määratud peamised valdkonnad on töökohtade loomine ja teenuste osutamiseks vajaliku suutlikkuse suurendamine ning sotsiaalne ühtekuuluvus. EIP tegevus Lõuna-Aafrikas on toimunud suures kooskõlas liidu arengukoostöö programmiga, nimelt EIP tegevuse keskendamisega erasektori toetamisele ning investeeeringute tegemisele infrastruktuuri ja sotsiaalteenuste (elamumajandus, elektrienergia, joogivee puhastamine ja omavalitsuste infrastruktuur) arendamiseks. ELi Lõuna-Aafrika riigistrateegia dokumendi vahehindamises, mis viidi läbi aastatel 2009–2010, soovitatakse tegutseda jõulisemalt kliimamuutustega seotud valdkonnas keskkonnahoidlike töökohtade loomist toetavate meetmete kaudu. Aastatel 2014–2020 tuleks EIP tegevusega toetada liidu väliskoostöö poliitikat, programme ja rahastamisvahendeid kooskõlastatud viisil, pöörates jätkuvalt tähelepanu ELi-Lõuna-Aafrika prioriteetidele, eesmärgiga edendada õiglast ja jätkusuutlikku majanduskasvu, aidata kaasa töökohtade loomisele ja suutlikkuse suurendamisele ning toetada põhiinfrastruktuuri ja põhiteenuste jätkusuutlikku tagamist ja õiglast juurdepääsu sellele infrastruktuurile ja neile teenustele.

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) nr 467/2014,

7. mai 2014,

millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) ⁽¹⁾,

võttes arvesse komisjoni 7. juuni 2011. aasta rakendusmäärust (EL) nr 543/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses puu- ja köögiviljasektori ning töödeldud puu- ja köögivilja sektoriga, ⁽²⁾ eriti selle artikli 136 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Rakendusmääruses (EL) nr 543/2011 on sätestatud vastavalt mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay vooru tulemustele kriteeriumid, mille alusel kehtestab komisjon kolmandatest riikidest importimisel kõnealuse määruse XVI lisa A osas sätestatud toodete ja ajavahemike kohta kindlad impordiväärtused.
- (2) Iga turustuspäeva kindel impordiväärtus on arvutatud rakendusmääruse (EL) nr 543/2011 artikli 136 lõike 1 kohaselt, võttes arvesse päevaandmete erinevust. Seetõttu peaks käesolev määrus jõustuma selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeval,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Käesoleva määruse lisas määratakse kindlaks rakendusmääruse (EL) nr 543/2011 artikliga 136 ette nähtud kindlad impordiväärtused.

⁽¹⁾ ELT L 299, 16.11.2007, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 157, 15.6.2011, lk 1.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 7. mai 2014

Komisjoni nimel
presidendi eest
põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektor
Jerzy PLEWA

LISA

Kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril

(eurot 100 kg kohta)

CN-kood	Kolmanda riigi kood ⁽¹⁾	Kindel impordiväärtus
0702 00 00	MA	41,8
	MK	101,4
	TN	43,5
	TR	74,0
	ZZ	65,2
0707 00 05	MK	51,1
	TR	124,7
	ZZ	87,9
0709 93 10	TR	106,4
	ZZ	106,4
0805 10 20	EG	49,6
	IL	58,8
	MA	47,3
	TN	68,6
	TR	54,5
	ZZ	55,8
	TR	87,3
0805 50 10	ZZ	87,3
	AR	95,8
0808 10 80	BR	84,2
	CL	101,2
	CN	126,1
	MK	26,2
	NZ	159,4
	US	160,8
	ZA	99,3
	ZZ	106,6

⁽¹⁾ Riikide nomenklatuur on sätestatud komisjoni määruses (EÜ) nr 1833/2006 (ELT L 354, 14.12.2006, lk 19). Kood „ZZ” tähistab „muud päritolu”.

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS,

2. mai 2014,

millega kehtestatakse järeltöödeldud paberist toodetele ELi ökomärgise andmise ökoloogilised kriteeriumid

(teatavaks tehtud numbri C(2014) 2774 all)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2014/256/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 66/2010 ELi ökomärgise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 8 lõiget 2,

pärast konsulteerimist Euroopa Liidu Ökomärgise Komisjoniga

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruse (EÜ) nr 66/2010 alusel võib ELi ökomärgise anda toodetele, mille keskkonnamõju kogu toote olelusringi jooksul on väike.
- (2) Määruses (EÜ) nr 66/2010 on sätestatud, et ELi ökomärgise andmise konkreetset kriteeriumid kehtestatakse tooterühmade kaupa.
- (3) Kuna kõige keskkonnatõhusamate toodete tootmisel peaks olema väiksem mürgiste ja eutrofeerivate ainete heide vette, samuti peaksid olema väiksemad ohtlike kemikaalide kasutamisega seotud keskkonnakahju ja -ohud, energiasutusega seotud keskkonnakahju ja -ohud (üleilmne soojenemine, hapestumine, osoonikihi kahanemine, taastumatute ressursside ammendumine) ning ohtlike kemikaalide kasutamisega seotud keskkonnakahju ja -ohud, on asjakohane kehtestada tooterühmale „järeltöödeldud paber” ELi ökomärgise andmise kriteeriumid.
- (4) Läbivaadatud kriteeriumid ning nendega seotud hindamis- ja kontrollinõuded peaksid kehtima kolm aastat alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast, võttes arvesse kõnealuse tooterühma innovatsioonitsükli.
- (5) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on vastavuses määruse (EÜ) nr 66/2010 artikli 16 kohaselt asutatud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Tooterühm „järeltöödeldud paberist tooted” hõlmab järgmisi tooteid:
 - a) ümbrikud ja paberikandekotid, mis sisaldavad vähemalt 90 massiprotsenti paberit, pappi või paberipõhiseid lähtematerjale;
 - b) paberist kirjatarbed, mis sisaldavad vähemalt 70 massiprotsenti paberit, pappi või paberipõhiseid lähtematerjale, v.a rippkaustad ja metallkinnitusega dokumendikaaned.

⁽¹⁾ ELT L 27, 30.1.2010, lk 1.

Punktis b osutatud juhtudel ei tohi plastkomponendi osakaal ületada 10 %, v.a rõngasköitjad, töövihikud, märkmikud, päevikud ja kiirköitjad, mille puhul ei või plasti osakaal ületada 13 %. Lisaks ei tohi tootes sisalduda metalli üle 30 g, v.a rippkaustad, metallkinnitusega dokumendikaaned ja rõngasköitjad, mis võivad sisaldada metalli kuni 50 g, ning v.a kiirköitjad, mis võivad sisaldada metalli kuni 120 g.

2. Tooterühma „järeltöödeldud paberist toode” ei kuulu järgmised tooted:
 - a) komisjoni otsuse 2012/481/EL⁽¹⁾ kohaselt ELi ökomärgise saanud trükitooted;
 - b) pakketooteid (v.a paberkandekotid).

Artikkel 2

Käesolevas otsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „pappmaterjal” — trükkimata ja töötlemata papp või kartong massiga üle 400 g/m²;
- 2) „kulumaterjalid” — trüki-, katmis- ja järeltöötlusprotsessis kasutatavad keemiatooted, mis on võimalik ära kasutada, hävitada, hajutada või ära kulutada;
- 3) „järeltöödeldud paberist toode” — rükitud või trükkimata paber, papp või paberipõhine lähtematerjal, mida tavaliselt kasutatakse esemete ja/või märkmete kaitsmiseks, käitlemiseks või säilitamiseks ning mille tootmise protsessi oluline osa on töötlemine ja mis hõlmab järgmisi põhilisi tootekategooriaid: ümbrikud, paberkandekotid ja paberkirjatarbed;
- 4) „paberkirjatarbed” — dokumendikaaned, spiraalköitjad, märkmikud, plokid, märkmepaber, spiraalköites märkmikud, kaantega kalendrid, päevikud ja üksiklehed;
- 5) „töötlemine” — protsess, mille käigus materjal töödeldakse järeltöödeldud paberist tooteks. See võib hõlmata trükkimist (trükiettevalmistust, trükkimist ja järeltöötlust);
- 6) „halogeenitud orgaaniline lahusti” — orgaaniline lahusti, mille molekul sisaldab vähemalt üht broomi, kloori, fluori või joodi aatomit;
- 7) „mittepaberkomponendid” — kõik järeltöödeldud paberist toote osad, mis ei koosne paberist, papist ega paberipõhistest lähtematerjalidest;
- 8) „pakend” — mis tahes materjalist valmistatud mis tahes laadi toode, mida kasutatakse kaupade (alates toorainetest kuni töödeldud kaupadeni) pakkimiseks, kaitsmiseks, käitlemiseks, tootjalt kasutajale või tarbijale üleandmiseks ja esitlemiseks;
- 9) „paberkandekotid” — paberipõhised tooted, mida kasutatakse kaupade käitlemiseks/transportimiseks;
- 10) „ringlussevõtt” — mis tahes taaskasutustoiming, mille käigus jäätmematerjalid töödeldakse uuesti toodeteks, materjalideks või aineteks, et neid kasutada kas esialgsel või mõnel muul otstarbel; v.a jäätmete energiakasutus ja taastöötlemine materjalideks, mida kasutatakse kütustena või kaeveõonte täitmiseks;
- 11) „ringlussevõetud kiud” — kiud, mis on eraldatud jäätmevoost tootmisprotsessis või mille on tekitanud toote lõpptarbija ja mida ei saa enam ettenähtud eesmärgil kasutada. Mõiste ei hõlma tootmisprotsessis tekkiva sellise materjali ringlussevõtmist, mida on võimalik samas tootmisprotsessis uuesti kasutada (oma toodetud või ostetud praakmaterjal);
- 12) „dokumendikaaned” — lahtiste paberilehtede hoidmiseks ette nähtud mapid või kaaned, nt rippkaustad, jagajad, dokumenditaskud, kolmepoolsed kaaned ja nelinurkkaaned;
- 13) „spiraalköitjad” — tavaliselt papist valmistatud paberipõhised tooted, millel on rõngad lahtiste paberilehtede hoidmiseks, nt rõngasköitjad ja kiirköitjad;

⁽¹⁾ Komisjoni otsus 2012/481/EL, 16. august 2012, millega kehtestatakse trükitud paberile ELi ökomärgise andmise ökoloogilised kriteeriumid (ELT L 223, 21.8.2012, lk 55).

- 14) „lenduvad orgaanilised ühendid” (*Volatile Organic Compounds*, VOC) — mis tahes orgaaniline ühend, sh kreosoodi fraktsioon, aururõhuga vähemalt 0,01 kPa temperatuuril 293,15 K või vastava lenduvusega konkreetsetes kasutamistingimustes;
- 15) „pesuained” — kemikaalid trükivormide ja -presside pesemiseks, et eemaldada trükivärvi, paberitolmu jms; puhastussained trüki- ja järeltöötlusmasinate jaoks; trükivärvi eemaldajad kuivanud trükivärvi mahapesemiseks;
- 16) „paberijäätmed” — paber, mis on tekkinud järeltöödeldud paberist lõpptoote valmistamisel ja mis ei ole kõnealuse toote osa.

Artikkel 3

Selleks et järeltöödeldud paberist tootele saaks anda määruse (EÜ) nr 66/2010 alusel ELi ökomärgise, peab see kuuluma käesoleva otsuse artiklis 1 kindlaksmääratud tooterühma „järeltöödeldud paberist toode” ja vastama lisas sätestatud kriteeriumidele ning hindamis- ja kontrollinõuetele.

Artikkel 4

Tooterühmale „järeltöödeldud paberist tooted” kehtestatud kriteeriumid ning asjaomased hindamis- ja kontrollinõuded kehtivad kolm aastat alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

Artikkel 5

Haldusotstarbel antakse tooterühmale „järeltöödeldud paberist tooted” koodnumber „046”.

Artikkel 6

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 2. mai 2014

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Janez POTOČNIK

LISA

RAAMISTIK**Kriteeriumide eesmärk**

Ökomärgisekriteeriumid iseloomustavad keskkonna seisukohast parimaid turul olevaid järeltöödeldud paberist tooteid. Kuigi kemikaalide kasutamine ja saasteainete heide on osa tootmisprotsessist, tagab ELi ökomärgisega toode tarbijale selle, et selliseid aineid on kasutatud nii vähe kui tehniliselt võimalik ilma lõpptoote kasutuskõlblikkust piiramata. Ohtlike ainete kasutamist välditakse võimaluse korral alati. Erandeid tehakse üksnes juhul, kui turul ei ole muid praktikas rakendatavaid alternatiive, ja selliste ohtlike ainete sisaldus võib olla üksnes minimaalne.

KRITEERIUMID

Järeltöödeldud paberist toodetele ELi ökomärgise andmise kriteeriumid

1. Lähtematerjal
2. Kiud: säästev metsamajandamine
3. Ained ja segud, mille kasutamine on keelatud või lubatud piirangutega
4. Ringlussevõetavus
5. Heited
6. Jäätmed
7. Energiatarbimine
8. Koolitus
9. Kasutuskõlblikkus
10. Paberkandekottidel esitatav teave
11. ELi ökomärgisel esitatav teave

Neid kriteeriume kohaldatakse kõigi selliste protsesside suhtes, mis toimuvad järeltöödeldud paberist toote töötlemise kohas või kohtades või tootmisliinidel. Kui ökomärgisega toodete jaoks on eraldi töötlemis-, trükkimis-, katmis- ja järeltöötlusprotsess, kohaldatakse 2., 4., 5., 6. ja 7. kriteeriumi ainult nende protsesside suhtes.

Ökoloogilised kriteeriumid ei hõlma tooraine, kulumaterjalide ja lõpptoodete transporti.

1. kriteeriumi kohaldatakse ainult järeltöödeldud paberist lõpptootes kasutatava lähtematerjali suhtes.

4., 9., 10. ja 11. kriteeriumi kohaldatakse järeltöödeldud paberist lõpptoote suhtes.

3. kriteeriumi kohaldatakse nii järeltöödeldud paberist toote mittepaberkomponentide suhtes kui ka selle paberkomponentide trükkimis-, katmis- ja järeltöötlusprotsessi suhtes.

5., 6., 7. ja 8. kriteeriumi kohaldatakse ainult paberkomponentide töötlemis-, trükkimis-, lamineerimis- ja järeltöötlusprotsessi suhtes.

Iga kriteeriumi juures on esitatud konkreetsed hindamis- ja kontrollinõuded.

Kõik järeltöödeldud paberist toote trükkimis- või töötlemistoimingud peavad vastama nende kriteeriumidele. Toote osad, mida trükkivad või järeltöötlevad allhankijad, peavad seepärast samuti vastama kõnealustele nõuetele. Taotleja peab sisaldama kõigi järeltöödeldud paberi tootmisega seotud trükikodade ja allhankijate loetelu ning nende geograafilist asukohta.

Taotleja peab esitama selliste kemikaalide loetelu, mida trükikoda kasutab järeltöödeldud paberist toodete trükkimiseks. See nõue kehtib kõikide töötlemisel, trükkimisel, katmisel ja järeltöötlusel kasutatud kulumaterjalide kohta. Taotleja esitatud loetelu peab sisaldama kõikide kasutatud kemikaalide kogust, otstarvet ja tarnijaid ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006⁽¹⁾ II lisa 10., 11. ja 12. jaotises esitatud juhiste kohaselt koostatud ohutuskaarte.

Kui taotlejalt nõutakse kõnealustele kriteeriumidele vastavuse tõendamiseks kinnituste, dokumentide, analüüside, katseprotokollide või muude tõendite esitamist, võivad tõendusmaterjalid pärineda vastavalt vajadusele taotlejalt ja/või tema tarnija(te)lt ja/või nende tarnija(te)lt.

Lisaks iga kriteeriumi puhul esitatud katsemeetodile võib vajaduse korral kasutada ka muid katsemeetodeid, kui nende samaväärsust kinnitab taotlust hindav pädev asutus.

Pädevad asutused tunnustavad eelistatavalt katseid, mis on heaks kiidetud vastavalt ISO-standardile 17025, ja kontrolli, mille on teinud asutused, mis on akrediteeritud vastavalt standardile EN 45011 või mõnele muule samaväärsele rahvusvahelisele standardile.

Vajaduse korral võivad pädevad asutused nõuda tõendavaid dokumente ja teha sõltumatuid kontrollid.

1. kriteerium. Lähtematerjal

A Osa – Pabermaterjal

Kasutatud lähtematerjal peab vastama komisjoni otsuses 2011/333/EL⁽²⁾ (koopia- ja joonestuspaberi kohta) või komisjoni otsuses 2012/448/EL⁽³⁾ (ajalehepaberi kohta) käsitletavale ELi ökomärgise kohta kehtestatud 1., 2., 4. ja 5. kriteeriumile, samuti peab olema tõendatud selle vastavus komisjoni otsuses (järeltöödeldud paberist toodete kohta) käsitletavale ELi ökomärgise 2. kriteeriumile „Kiud: säästev metsamajandamine”.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama asjaomase järeltöödeldud paberist toote kirjelduse, kaasa arvatud kasutatud paberi kaubamärgi, koguse ja grammkaalu. Loetelu peab sisaldama ka kasutatud paberi tarnijate nimesid. Iga lähtematerjali vastavust otsustega 2011/333/EL või 2012/448/EL ELi ökomärgise kohta kehtestatud 1., 2., 4. ja 5. kriteeriumile tuleb tõendada kasutatud paberi kohta kehtiva ELi ökomärgise sertifikaadi koopiaga. Iga lähtematerjali vastavust 2. kriteeriumile „Kiud: säästev metsamajandamine” tuleb tõendada kasutatud lähtematerjali kohta kehtiva PEFC-, FSC- või mõne muu samaväärse sertifikaadiga või ettevõtja kinnitusega, kui taotlejal on kasutatud lähtematerjali kohta juba kehtiv ELi ökomärgise sertifikaat.

B Osa – Pappmaterjal

Kriteerium B1. Vette- ja õhkuheide

a) Keemiline hapnikutarve (COD), väävel (S), lämmastikoksiidid (NO_x), fosfor (P)

Kõikide nende näitajate puhul väljendatakse paberimassi, lamineeritud paberi ja papi tootmisega seotud õhkuja/või vetteheidet punktides (P_{COD}, P_S, P_{NO_x}, P_P) järgmiselt.

Ükski näitaja P_{COD}, P_S, P_{NO_x}, P_P eraldi ei tohi olla suurem kui 1,5.

Punktisumma (P_{total} = P_{COD} + P_S + P_{NO_x} + P_P) ei tohi ületada 4,0.

P_{COD} arvutatakse järgmiselt (P_S, P_{NO_x} ja P_P arvutatakse täpselt samamoodi).

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

⁽²⁾ Komisjoni otsus 2011/133/ELÜ, 7. juuni 2011, millega kehtestatakse koopia- ja joonestuspaberile ELi ökomärgise andmise ökoloogilised kriteeriumid (ELT L 149, 8.6.2011, lk 12).

⁽³⁾ Komisjoni otsus 2012/448/EL, 12. juuli 2012, millega kehtestatakse ajalehepaberile ELi ökomärgise andmise ökoloogilised kriteeriumid (ELT L 202, 28.7.2012, lk 26).

Kasutatud paberimassi või iga kasutatud lamineeritud paberi „i” puhul mõõdetud keemilise hapnikutarbega ainete heidet (edaspidi „COD-heide”) ($COD_{pulp, i}$ või $COD_{paper, i}$ kilogrammides ühe tonni õhkuiva materjali kohta) tuleb kaaluda vastavalt kasutatud paberimassi või lamineeritud paberi osaga (i-nda paberimassi suhe õhkuiva paberimassi tonnides või i-nda paberikoguse massi suhe õhkuiva paberi massi tonnides). Seejärel liidetakse paberimassi või lamineeritud paberi kaalutud COD-heited ja saadud tulemusele liidetakse papitootmisega seotud COD-heide ning saadakse vastav koguheide (COD_{total}).

Paberimassi või lamineeritud paberi tootmise puhul arvutatakse COD kaalutud kontrollväärtus samamoodi kõikide kasutatud paberimassidele või lamineeritud paberitele vastavate kaalutud kontrollväärtuste summana, millele lisatakse papitootmisega seotud kontrollväärtus, et saada COD üldine kontrollväärtus ($COD_{ref, total}$). Tabelis 1 on esitatud liigiti paberimassi, lamineeritud paberi ja papi tootmisega seotud heite kontrollväärtused.

Lõpuks jagatakse COD koguheide COD üldise kontrollväärtusega järgmise valemi kohaselt:

$$P_{COD} = \frac{COD_{total}}{COD_{ref, total}} = \frac{\sum_{i=1}^n [pulp \text{ or } laminating \text{ paper}, i \times COD_{pulp \text{ or } laminating \text{ paper}, i}] + COD_{board \text{ machine}}}{\sum_{i=1}^n [pulp \text{ or } laminating \text{ paper}, i \times COD_{refpulp \text{ or } laminating \text{ paper}, i}] + COD_{refboard \text{ machine}}}$$

Tabel 1

Paberimassi liikidega ja papi tootmisega seotud heite kontrollväärtused

Paberimassi liik/papp	Heide (kg ühe tonni õhkuiva materjali kohta) (*)			
	COD _{reference}	S _{reference}	NOx _{reference}	P _{reference}
Pleegitatud keemiline puitmass (v.a sulfitmass)	18	0,6	1,6	0,045 (*)
Pleegitatud keemiline puitmass (sulfitmass)	25,0	0,6	1,6	0,045
Pleegitamata keemiline puitmass	10,0	0,6	1,6	0,04
Keemilis-termomehaaniline puitmass	15,0	0,2	0,3	0,01
Termomehaaniline puitmass/defibröörpuitmass	3,0	0,2	0,3	0,01
Teisestest kiust toodetud paberimass	2,0	0,2	0,3	0,01
Lamineeritud pleegitatud jõupaber	19	0,9	2,4	0,055
Lamineeritud pleegitamata jõupaber	11	0,9	2,4	0,055
Lamineeritud teisestest kiust paber	3	0,5	1,1	0,02
Papi tootmine (vabrikute puhul, kus paberi-/puitmassi ei valmistata ja kus kogu kasutatav paberi-/puitmass ostetakse sisse)	1	0,3	0,8	0,01
Papi tootmine (vabrikud, kus valmistatakse paberi-/puitmassi)	1	0,3	0,7	0,01

(*) Erandkorras võib tase olla kuni 0,1, kui on võimalik tõendada, et suurem fosforisisaldus tuleneb puitmassi looduslikust fosforisisaldusest

Kui tehases koostoodetakse soojust ja elektrit, võib elektrienergia tootmisel tekkinud S- ja NO_x-heite lahutada heite kogusummast. Elektrienergia tootmisel tekkinud heite osa võib arvutada järgmise valemi abil:

$$2 \times (\text{MWh(elekter)}) / [2 \times \text{MWh(elekter)} + \text{MWh(soojus)}]$$

Elekter selles võrrandis tähendab koostootmisjaamas toodetud elektrienergiat.

Soojus selles võrrandis tähendab soojust, mis kantakse elektrijaamast üle paberimassi/lamineeritud paberi/papi tootmiseks.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama üksikasjalikud arvutused, mis näitavad vastavust sellele kriteeriumile, ja asjakohased tõendavad dokumendid, kaasa arvatud katseprotokollid järgmistel meetoditel teostatud katsete kohta: KHT: ISO 6060; NO_x: ISO 11564; S(oxid.): EPA no.8; S(red.): EPA no 16 A; S sisaldus naftas: ISO 8754; S sisaldus kivisöes: ISO 351; P: EN ISO 6878, APAT IRSA CNR 4110 või Dr Lange LCK 349.

Tõendavates dokumentides esitatakse mõõtmiste sagedus ning COD-, S- ja NO_x-heite punktide arvutus. Arvutamisel võetakse arvesse kõiki paberimassi, lamineeritud paberi ja papi tootmisega, sealhulgas väljaspool tootmiskohta auru tootmisega seotud S- ja NO_x-heiteid, välja arvatud elektrienergia tootmisega seotud heited. Muu hulgas mõõdetakse utilisaatorkateldest, lubjapõletusahjudest, aurukateldest ja tugevalõhnaliste gaaside põletusahjudest lähtuv heide. Arvesse võetakse ka difusioonheidet. Väavli õhkuheite väärtuste deklareerimisel esitatakse andmed nii väavli oksüdeeritud kui ka redutseeritud vormide kohta (dimetüülsulfiid, metüülmerkaptaan, vesiniksulfiid jms). Arvesse võetakse ka naftast, kivisöest ja muudest teadaoleva väavlisaldusega väliskütustest soojusenergia tootmisega seotud väavliheidet, kusjuures kõnealuse heite väärtuse võib mõõtmise asemel arvutada.

Vetteheidet mõõdetakse filtreerimata ja settimata proovidega pärast puhastamist kas vabrikus või avalikus reoveepuhastis. Mõõtmisperiood peab hõlmama 12kuulist tootmist. Uue või ümberehitatud tootmiskäitise puhul peavad mõõtmised hõlmama vähemalt 45 järjestikust käitise püsiva töö päeva. Mõõtmised peavad olema asjakohase katseeria suhtes representatiivsed.

Kui paberimassi valmistavate vabrikute puhul on paberimassi, lamineeritud paberi ja papiga seotud heidet keeruline eraldi mõõta ning kui paberimassi, lamineeritud paberi ja papi tootmise kohta on olemas üldine heiteväärtus, märgitakse paberimassi tootmisega seotud heiteks null ning papitootmiskäitise heide peab sisaldama paberimassi, lamineeritud paberi ja papi tootmisel tekkivaid heitkoguseid.

b) Adsorbeeruvad orgaanilised halogeniidid (AOX)

Lähtematerjalis sisalduva paberimassi tootmisel eralduva AOXi kaalutud keskmine väärtus ei tohi ületada 0,170 kg ühe kilogrammi õhkuiva papi kohta.

Papi tootmisel kasutatud ühegi paberimassi AOX-heide ei tohi ületada 0,250 kg ühe tonni õhkuiva paberimassi kohta.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama katseprotokollid järgmisel meetodil tehtud katsete kohta: AOX ISO 9562, samuti üksikasjalikud arvutused, mis näitavad vastavust sellele kriteeriumile, ja asjakohased tõendavad dokumendid.

Tõendavatesse dokumentidesse tuleb märkida mõõtmisagedus. AOXi mõõdetakse üksnes sellise tootmise puhul, kui paberimassi pleegitamiseks kasutatakse klooriühendeid. AOXi ei pea mõõtma paberimassi mittevalmistavate papitootmiskäitiste reovees, pleegitamata paberimassi tootvate käitiste reovees ega kloorivabu pleegitusaineid kasutavate käitiste reovees.

Mõõtmisi tuleb teha filtreerimata ja settimata proovidega pärast töötlemist kas vabrikus või avalikus reoveepuhastis. Mõõtmisperiood peab hõlmama 12kuulist tootmist. Uue või ümberehitatud tootmiskäitise puhul peavad mõõtmised hõlmama vähemalt 45 järjestikust käitise püsiva töö päeva. Mõõtmised peavad olema asjakohase katseeria suhtes representatiivsed.

c) Süsinikdioksiid (CO₂)

Taastumatutest allikatest lähtuv süsinikdioksiidide ühe tonni toodetud papi kohta, sh (käitisesesise või -välise) elektrienergiatootmisega seotud heide, ei tohi ületada 1 000 kg. Vabrikute puhul, kus paberimassi ei valmistata ja kogu kasutatav paberimass ostetakse sisse, ei tohi kõnealune heide ühe tonni toodetud papi kohta ületada 1 100 kg. Heide arvutatakse paberimassi ja papi tootmisega seotud heite kogusummana.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama üksikasjalikud arvutused, mis näitavad vastavust sellele kriteeriumile, ja asjakohased tõendavad dokumendid.

Taotleja peab esitama õhku paisatud CO₂-heite andmed. Lisada tuleb andmed paberimassi ja papi valmistamisel kasutatud taastumatute kütuste kõikide allikate kohta, sealhulgas käitisesesise või -välise elektrienergiatootmisega seotud heide.

Kütustest lähtuva CO₂-heite arvutamisel kasutatakse järgmisi heitekoefitsiente.

Tabel 2

Kütus	Fossiilsetest kütustest tulenev CO ₂ -heide	Ühik
Kivisüsi	95	g CO ₂ fossil/MJ
Toornafta	73	g CO ₂ fossil/MJ
Kütteõli 1	74	g CO ₂ fossil/MJ
Kütteõli 2–5	77	g CO ₂ fossil/MJ
Veeldatud naftagaas	69	g CO ₂ fossil/MJ
Maagaas	56	g CO ₂ fossil/MJ
Võrguelekter	400	g CO ₂ fossil/kWh

Massibilansi arvutamise periood peab hõlmama 12kuulist tootmist. Uue või ümberehitatud tootmiskäitise puhul peavad arvutused hõlmama vähemalt 45 järjestikust käitise püsiva töö päeva. Arvutused peavad olema asjakohase katseseeria suhtes representatiivsed.

Selles tabelis võrguelekttri kohta esitatud heitekoefitsienti (Euroopa keskmine) kasutatakse kõikidel juhtudel, välja arvatud siis, kui taotleja esitab dokumendid, mille järgi saab määrata asjaomaste elektritarnijate (lepingulised tarnijad või riigi keskmine) heitekoefitsiendi keskmise väärtuse; sel juhul võib taotleja kasutada tabelis esitatud heitekoefitsiendi asemel viimati nimetatud keskmist väärtust.

CO₂-heite arvutamisel ei võeta arvesse taastuvatest energiaallikatest ⁽¹⁾ toodetud energiat, mis on ostetud ja tootmisprotsessis ära kasutatud; taotleja esitab asjakohased dokumendid selle kohta, et vabrik on kõnealust energiat kasutanud või selle sisse ostnud.

Kriteerium B2. Energiatarbimine

a) Elekter

Paberimassi, lamineeritud paberi ja papi tootmisega seotud elektrienergiatarbimist väljendatakse punktides (P_E) järgmiselt.

Punktide arv P_E tohi olla üle 1,5.

⁽¹⁾ Nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/28/EÜ (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16).

P_E arvutatakse järgmiselt.

Arvutamine paberimassi või lamineeritud paberi tootmise puhul: i -nda kasutatud paberimassi või i -nda lamineeritud paberi tootmisega seotud energiatarbimine ($E_{\text{pulp or laminated paper, } i}$ väljendatud kilovatt-tundides ühe tonni õhkuiva materjali kohta) arvutatakse järgmiselt:

$E_{\text{pulp or laminating paper, } i}$ = käitises toodetud elekter + ostetud elekter – müüdü elekter

Arvutamine papi tootmise puhul: samamoodi arvutatakse papi tootmisega seotud elektritarve (E_{board}):

E_{board} = käitises toodetud elekter + ostetud elekter – müüdü elekter

Lõpliku punktide üldarvu (P_E) saamiseks liidetakse kõik paberimassi, lamineeritud paberi ja papi tootmisele vastavad punktid:

$$P_E = \frac{\sum_{i=1}^n [\text{pulp or laminated paper, } i \times E_{\text{pulp or laminated paper, } i}] + E_{\text{board}}}{\sum_{i=1}^n [\text{pulp or laminated paper, } i \times E_{\text{refpulp or laminated paper, } i}] + E_{\text{refboard}}}$$

Kui paberimassi valmistavate vabrikute puhul on paberimassi, lamineeritud paberi ja papiga seotud energiatarbimist keeruline eraldi mõõta ning kui paberimassi, lamineeritud paberi ja papi tootmise kohta on olemas koguenergiatarve, märgitakse paberimassi tootmise energiatarbimiseks null ja papi tootmise energiatarve peab sisaldama paberimassi, lamineeritud paberi ja papi tootmiseks vajalikku energiatarvet.

b) Kütus (soojus)

Paberimassi, lamineeritud paberi ja papi tootmisega seotud kütusetarbimist väljendatakse punktides (P_F) järgmiselt.

Punktide arv P_F tohi olla üle 1,5.

P_F arvutatakse järgmiselt.

Arvutamine paberimassi või lamineeritud paberi tootmise puhul: i -nda kasutatud paberimassi või i -nda lamineeritud paberi tootmisega seotud kütusetarbimine ($F_{\text{pulp or laminated paper, } i}$ väljendatud kilovatt-tundides ühe tonni õhkuiva materjali kohta) arvutatakse järgmiselt:

$F_{\text{pulp or laminating paper, } i}$ = käitises toodetud kütus + ostetud kütus – müüdü kütus – 1,25 × käitises toodetud elekter

Märkus:

mehaanilise puidumassi puhul ei ole vaja arvutada väärtust $F_{\text{pulp or laminating paper, } i}$ (ega selle osa väärtuses $P_{F, \text{ pulp or laminating paper, } i}$), v.a juhul, kui see on kaubanduslik kuivatatud puidumass, mille kuivainesisaldus on vähemalt 90 %.

Müüdü soojusenergia tootmiseks kasutatud kütusekogus lisatakse eespool esitatud võrrandis märgitud müüdü kütusekogusele.

Arvutamine papi tootmise puhul: samamoodi arvutatakse papi tootmisega seotud kütusetarve (F_{board} , väljendatud kilovatt-tundides ühe tonni õhkuiva materjali kohta):

F_{board} = käitises toodetud kütus + ostetud kütus – müüdü kütus – 1,25 × käitises toodetud elekter

Lõpliku punktide üldarvu (P_F) saamiseks liidetakse kõik paberimassi ja papi tootmisele vastavad punktid:

$$P_F = \frac{\sum_{i=1}^n [\text{pulp or laminating paper}, i \times F_{\text{pulp or laminating paper}, i}] + F_{\text{board}}}{\sum_{i=1}^n [\text{pulp or laminating paper}, i \times F_{\text{refpulp or laminating paper}, i}] + F_{\text{refboard}}}$$

Tabel 3

Elektrienergia ja kütuste puhul kasutatavad kontrollväärtused

Paberimassi liik	Kütusetarbimine (kWh) ühe tonni õhkuiva materjali kohta $F_{\text{reference}}$	Elektritarbimine (kWh) ühe tonni õhkuiva materjali kohta $E_{\text{reference}}$
Keemiline puitmass	4 000 <i>(Märkus: õhkuiva kaubandusliku puitmassi puhul, mille kuivainesisaldus on vähemalt 90 %, võib see väärtus olla kuni 25 % suurem kuivatamisele kulunud energia tõttu)</i>	800
Puitmass	900 <i>(Märkus: väärtust kohaldatakse vaid õhkuiva kaubandusliku puitmassi puhul, mille kuivainesisaldus on vähemalt 90 %)</i>	1 900
Keemilis-termomehaaniline puitmass	1 000	2 000
Teisest kiust toodetud paberimass	1 800 <i>(Märkus: õhkuiva kaubandusliku puitmassi puhul, mille kuivainesisaldus on vähemalt 90 %, võib see väärtus olla kuni 25 % suurem kuivatamisele kulunud energia tõttu)</i>	800
Lamineeritud jõupaber (pleegitatud või pleegitamata)	6 100	1 600
Lamineeritud teisest kiust paber	3 900	1600
Papitootmine	2 100	800

Hindamine ja kontroll (nii elektrienergia kui ka kütuse puhul): taotleja peab esitama üksikasjalikud arvutused, mis näitavad vastavust sellele kriteeriumile, ja kõik asjakohased tõendavad dokumendid. Seega tuleb esitatavate üksikasjade hulgas märkida ka kogu elektri- ja kütusetarbimine.

Taotleja peab arvutama kogu paberimassi ja papi valmistamisel kasutatud sisendenergia (jaguneb soojusenergiaks/kütusteks ning elektrienergiaks), sh ringlussevõetud paberijäätmete värviarastusel kasutatud energia. Energiatarbimise arvutamisel ei võeta arvesse tooraine veoks, paberi katmiseks väljaspool paberimasinat ja pakendamiseks kulutatud energiat.

Kogu soojusenergia arvutamisel tuleb arvestada ka kõiki ostetud kütuseid. Arvesse võetakse ka käitisesisestest protsessidega seotud vedelike ning jääkide ja jäätmete (nt puidujäätmed, saepuru, vedelikud, paberijäätmed, praakpaber) põletamisel regenereeritud soojusenergiat, samuti käitises elektri tootmisel saadud soojusenergiat, kusjuures taotlejal on kogu soojusenergia arvutamisel vaja arvesse võtta siiski ainult 80 % nendest allikatest pärinevast soojusenergiast.

Elektrienergia tähendab kogu ülekandevõrgust tootmiskäitisesse sisenevat ja seal toodetud elektrienergiat. Arvesse ei pea võtma reovee puhastamiseks kasutatud elektrienergiat.

Kui elektrienergia kasutamisel soojusallikana tekib ka auru, arvutatakse aurustumissoojus, jagatakse see 0,8ga ja liidetakse kogu kütusetarbele.

Kui paberimassi valmistavate vabrikute puhul on paberimassi ja paberiga seotud kütuse (soojuse) kogust keeruline eraldi mõõta ning kui paberimassi, lamineeritud paberi ja papi tootmise kohta on olemas kütuse (soojuse) kogused kokku, märgitakse paberimassi tootmisel kasutatavaks kütuse (soojuse) koguseks null ja papi tootmisel kasutatav kütuse (soojuse) kogus peab sisaldama paberimassi, lamineeritud paberi ja papi tootmiseks vajalikku kütuse (soojuse) kogust.

Kriteerium B3. Ained ja segud, mille kasutamine on keelatud või lubatud piirangutega

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama paberimassi ja papi tootmisel kasutatud kemikaalide loetelu ja asjakohased dokumendid (nt ohutuskaardid). Nendes nimekirjades märgitakse kõigi kasutatud tehnoloogiliste kemikaalide kogus, otstarve ja tarnijad.

a) Ohtlikud ained ja segud

Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 66/2010 ⁽¹⁾ artikli 6 lõikega 6 ei tohi papp sisaldada määruse (EÜ) nr 1907/2006 artiklis 57 nimetatud aineid ega aineid või segusid, mis vastavad allpool loetletud ohuklasside ja -kategoriate klassifitseerimise kriteeriumidele.

Ohu- ja riskilause loetelu

Ohulause ⁽¹⁾	Riskilause ⁽²⁾
H300 Allaneelamisel surmav	R28
H301 Allaneelamisel mürgine	R25
H304 Allaneelamisel või hingamisteedesse sattumisel võib olla surmav	R65
H310 Nahale sattumisel surmav	R27
H311 Nahale sattumisel mürgine	R24
H330 Sissehingamisel surmav	R26
H331 Sissehingamisel mürgine	R23
H340 Võib põhjustada geneetilisi defekte	R46
H341 Arvatavasti põhjustab geneetilisi defekte	R68
H350 Võib põhjustada vähktõbe	R45
H350i Sissehingamisel võib põhjustada vähktõbe	R49
H351 Arvatavasti põhjustab vähktõbe	R40
H360F Võib kahjustada viljakust	R60

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 66/2010 ELi ökomärgise kohta (ELT L 27, 30.1.2010, lk 1).

Ohulause (1)	Riskilause (2)
H360D Võib kahjustada loodet	R61
H360FD Võib kahjustada viljakust. Võib kahjustada loodet	R60; R61; R60–61
H360Fd Võib kahjustada viljakust Arvatavasti kahjustab loodet	R60–R63
H360Df Võib kahjustada loodet. Arvatavasti kahjustab viljakust	R61–R62
H361f Arvatavasti kahjustab viljakust	R62
H361d Arvatavasti kahjustab loodet	R63
H361fd Arvatavasti kahjustab viljakust. Arvatavasti kahjustab loodet	R62–63
H362 Võib kahjustada rinnaga toidetavat last	R64
H370 Kahjustab elundeid	R39/23; R39/24; R39/25; R39/26; R39/27; R39/28
H371 Võib kahjustada elundeid	R68/20; R68/21; R68/22
H372 Kahjustab elundeid pikaajalisel või korduval kokkupuutel	R48/25; R48/24; R48/23
H373 Võib kahjustada elundeid pikaajalisel või korduval kokkupuutel	R48/20; R48/21; R48/22
H400 Väga mürgine veeorganismidele	R50
H410 Väga mürgine veeorganismidele, pikaajaline toime	R50–53
H411 Mürgine veeorganismidele, pikaajaline toime	R51–53
H412 Ohtlik veeorganismidele, pikaajaline toime	R52–53
H413 Võib avaldada veeorganismidele pikaajalist kahjulikku toimet	R53
EUH059 Ohtlik osoonikihile	R59
EUH029 Kokkupuutel veega eraldub mürgine gaas	R29
EUH031 Kokkupuutel hapetega eraldub mürgine gaas	R31
EUH032 Kokkupuutel hapetega eraldub väga mürgine gaas	R32

Ohulause (1)	Riskilause (2)
EUH070 Silma sattumisel mürgine	R39–41
Paberimassi ja papi tootmisel ei tohi kasutada kaubanduslikke värvivalmistisi, värvaineid, pinnaviimistlusaineid, lisandeid ega pinnakattevahendeid, millele on kasutamise ajal omistatud või võidakse omistada ohulause H317 – võib põhjustada allergilist nahareaktsiooni.	R43

(1) Nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1272/2008.
(2) Nagu on sätestatud nõukogu direktiivis 67/548/EMÜ.

Eespool nimetatud nõuet ei kohaldata, kui kasutatud ainete või segude omadused tootmisprotsessis muutuvad (nt aine ei ole enam bioloogiliselt kättesaadav, toimub keemiline muutumine) ning kui identifitseeritud ohtu enam ei ole.

Selliste ainete ja segude puhul, millele võidakse omistada või on omistatud eespool esitatud ohu- ja riskilauseid ning mis vastavad ohuklassidesse ja -kategooriatesse klassifitseerimise kriteeriumidele, ning ainete puhul, mis vastavad määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 57 punktides a, b või c nimetatud kriteeriumidele, ei tohi kontsentratsiooni piirmäär ületada üldist või konkreetset kontsentratsiooni piirmäära, mis on kindlaks määratud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1272/2008 (1) artikliga 10. Kui on kindlaks määratud konkreetne kontsentratsiooni piirmäär, tuleb seda kohaldada kontsentratsiooni üldise piirmäära suhtes.

Määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 57 punktides d, e või f nimetatud kriteeriumidele vastavate ainete kontsentratsiooni piirmäär ei tohi olla suurem kui 0,10 % massiprotsenti.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab tõendama vastavust sellele kriteeriumidele ning esitama andmed tootmises kasutatud aine koguse kohta (kg ühe tonni õhkuiva papi kohta), lisaks peab ta tõendama, et selle kriteeriumi raames nimetatud ainete kontsentratsioon lõpptootes on väiksem kui kehtestatud kontsentratsiooni piirmäär. Vastavalt määruse (EÜ) nr 1907/2006 artiklile 31 peab ainete ja segude kontsentratsioon olema märgitud ohutuskaardil.

b) Määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 59 lõike 1 kohaselt loetletud ained

Väga kõrge riskiteguriga ainenä määratletud ning määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 59 kohaselt esitatud loetelus nimetatud ainete kontsentratsioon ei tohi segus, tootes ega komplekstoote homogeenses osas olla suurem kui 0,10 % ning määruse (EÜ) nr 66/2010 artikli 6 lõike 6 kohase keelu suhtes ei tohi teha erandit. Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1272/2008 artikliga 10 kindlaks määratud konkreetset kontsentratsiooni piirmäära kohaldatakse juhul, kui see on väiksem kui 0,10 %.

Hindamine ja kontroll: määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 59 kohasesse kandidaatainete loetellu kantud väga ohtlikuks peetavate ainete loetelu on järgmisel aadressil:

http://echa.europa.eu/chem_data/authorisation_process/candidate_list_table_en.asp

Viide loetelule esitatakse taotluse esitamise kuupäevaga.

Taotleja peab tõendama vastavust sellele kriteeriumile ja esitama andmed tootmises kasutatud aine koguse kohta (kg ühe tonni õhkuiva papi kohta), lisaks peab ta tõendama, et selle kriteeriumi raames nimetatud ainete kontsentratsioon lõpptootes on väiksem kui kehtestatud kontsentratsiooni piirmäär. Vastavalt määruse (EÜ) nr 1907/2006 artiklile 31 peab kontsentratsioon olema märgitud ohutuskaardil.

c) Kloor

Pleegitusainena ei tohi kasutada gaasilist kloori. Seda nõuet ei kohaldata klooridioksiidi valmistamise ja kasutamisega seotud gaasilise kloori suhtes.

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, milles käsitletakse ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama paberimassi tootja(te) kinnituse selle kohta, et pleegitusainena ei ole kasutatud kloori. Märkus: kuivõrd seda nõuet kohaldatakse ka ringlussevõetud kiu suhtes, võib siiski kasutada eelmistes olelustsüklites gaasilise klooriga pleegitatud kiudu.

d) Alküülfenooltoksülaadid

Puhastus- ja värvärastuskemikaalidele, vahutamistavastastele valmististele, dispersaatoritele ning katetele ei tohi lisada alküülfenooltoksülaate ega muid alküülfenoolide derivaate. Alküülfenoolide derivaadid on ained, mille lagunemisel tekivad alküülfenoolid.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kemikaalide tarnija(te) kinnituse selle kohta, et kõnealustele toodetele ei ole lisatud alküülfenooltoksülaate ega muid alküülfenoolide derivaate.

e) Jääkmonomeerid

Katted, retenstioonilisandid, tugevdid, hüdrofoobsed lisandid ja käitisesiseses ning -välises reoveepuhastuses kasutatavad kemikaalid ei tohi sisaldada jääkmonomeere (v.a akrüülamiid), millele võidakse omistada või on omistatud järgmised riskilause (või mitmest sellisest hoiatusesest koostatud liitmärke), kokku üle 100 miljondiku kuivainest.

Ohulause (1)	Riskilaus (2)
H340 Võib põhjustada geneetilisi defekte	R46
H350 Võib põhjustada vähktõbe	R45
H350i Sissehingamisel võib põhjustada vähktõbe	R49
H351 Arvatavasti põhjustab vähktõbe	R40
H360F Võib kahjustada viljakust	R60
H360D Võib kahjustada loodet	R61
H360FD Võib kahjustada viljakust. Võib kahjustada loodet	R60; R61; R60–61
H360Fd Võib kahjustada viljakust Arvatavasti kahjustab loodet	R60–R63
H360Df Võib kahjustada loodet. Arvatavasti kahjustab viljakust	R61–R62
H400 Väga mürgine veeorganismidele	R50
H410 Väga mürgine veeorganismidele, pikaajaline toime	R50–53
H411 Mürgine veeorganismidele, pikaajaline toime	R51–53
H412 Ohtlik veeorganismidele, pikaajaline toime	R52–53
H413 Võib avaldada veeorganismidele pikaajalist kahjulikku toimet	R53

(1) Nagu on sätestatud määruses (EÜ) nr 1272/2008.

(2) Nagu on sätestatud direktiivis 67/548/EMÜ.

Katted, retentsioonilisandid, tugevdid, hüdrofoobsed lisandid ja käitisesiseses ning -välises reoveepuhastuses kasutatavad kemikaalid ei tohi sisaldada akrüülamiidi üle 700 miljondiku kuivainest.

Pädev asutus võib vabastada taotleja käitisevälises reoveepuhastuses kasutatavate kemikaalidega seotud nõuete täitmisest.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta ja asjakohased dokumendid (nt ohutuskaardid).

f) Värviairastussegudes kasutatavad pindaktiivsed ained

Kõik värviairastussegudes kasutatavad pindaktiivsed ained peavad olema täielikult biolagundatavad.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta ja iga pindaktiivse aine kohta asjakohase ohutuskaardi või katseprotokolli, milles märgitakse katsemeetod, piirnorm ja esitatavad järeldused; katsetamisel on kasutatud järgmisi katsemeetodeid ja vastuvõetavuse tasemeid: OECD standardid 302 A–C (või samaväärsed ISO standardid), kusjuures 302 A ja B puhul peab 28 ööpäeva jooksul lagunema vähemalt 70 % ning 302 C puhul vähemalt 60 % ainest.

g) Biotsiidid

Kiudu sisaldavates veeringesüsteemides lima moodustavate organismide tõrjeks kasutatavad biotsiidid ja biostaatikumid ei tohi bioloogiliselt kuhjuda. Biostaatikumide bioakumuleerumisvõime log Pow (oktanooli/vee jaotuskonstandi) väärtus peab olema < 3,0 või katseliselt määratud biokontsentratsioonitegur ≤ 100 .

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kemikaali(de) tarnija(te) kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta ja iga materjali kohta asjakohase ohutuskaardi või katseprotokolli, milles märgitakse katsemeetod, piirnorm ja esitatavad järeldused; katsetamisel on kasutatud järgmisi katsemeetodeid ja vastuvõetavuse tasemeid: OECD 107, 117 või 305 A–E.

h) Asovärvid

Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1907/2006 XVII lisaga ei tohi kasutada asovärve, mis võivad lagunemisel moodustuda aroomaatseid amiine.

1. 4-aminobifenüül	(92-67-1)
2. Bensidiin	(92-87-5)
3. 4-kloro- <i>o</i> -toluidiin	(95-69-2)
4. 2-naftüülamiin	(91-59-8)
5. <i>o</i> -aminoasotolueen	(97-56-3)
6. 2-amino-4-nitrotolueen	(99-55-8)
7. <i>p</i> -kloroaniliin	(106-47-8)
8. 2,4-diaminoanisool	(615-05-4)
9. 4,4'-diaminodifenüülmetaan	(101-77-9)
10. 3,3'-diklorobensidiin	(91-94-1)
11. 3,3'-dimetoksübensidiin	(119-90-4)

12. 3,3'-dimetüülbensidiin	(119-93-7)
13. 3,3'-dimetüül-4,4'-diaminodifenüülmetaan	(838-88-0)
14. p-kresidiin	(120-71-8)
15. 4,4'-metüleen-bis-(2-kloroaniliin)	(101-14-4)
16. 4,4'-oksüedianiliin	(101-80-4)
17. 4,4'-tiodianiliin	(139-65-1)
18. o-tiodianiliin	(95-53-4)
19. 2,4-diaminotolueen	(95-80-7)
20. 2,4,5-trimetüülaniliin	(137-17-7)
21. 4-aminoasobenseen	(60-09-3)
22. o-anisidiin	(90-04-0)

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kemikaalide tarnija(te) kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta.

i) Metallikomplekside alusel valmistatud värvained ja pigmendid

Plii-, vase-, kroomi-, nikli- või alumiiniumikomplekside alusel valmistatud värve ja pigmente ei tohi kasutada. Vaskfaaltsüaniinvärve ja -pigmente võib kasutada.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kemikaalide tarnija(te) kinnituse vastavuse kohta.

j) Värvainete saastumine ioonidega

Kasutatud värvainetes saasteainetena esinevate ionide sisaldus ei tohi ületada järgmisi väärtusi: Ag 100 ppm; As 50 ppm; Ba 100 ppm; Cd 20 ppm; Co 500 ppm; Cr 100 ppm; Cu 250 ppm; Fe 2 500 ppm; Hg 4 ppm; Mn 1 000 ppm; Ni 200 ppm; Pb 100 ppm; Se 20 ppm; Sb 50 ppm; Sn 250 ppm; Zn 1 500 ppm.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta.

Kriteerium B4. Jäätmekäitlus

Kõigis paberimassi ja papi tootmise käitistes peab olema jäätmete ja ökomärgisega toodete tootmisjäakide käitlemise süsteem, mille on kindlaks määratud asjaomased paberimassi ja papi tootmise käitisi reguleerivad asutused. Süsteem peab olema dokumenteeritud või selgitatud taotluses, kusjuures käsitletud peavad olema vähemalt järgmised punktid:

- ringlusse suunatava materjali jäätmevoost eraldamise ja kasutamise menetlused;
- regenereerimismenetlused materjalide muuks kasutuseks, nagu põletamine tehnoloogilise auru saamiseks või kütteks või kasutamine põllumajanduses;
- ohtlike jäätmete käitlemise viisid (nagu on kindlaks määratud asjakohaseid paberimassi ja papi tootmise käitisi reguleerivad asutused).

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama iga asjaomase tootmiskäitise jäätmekäitluse üksikasjalise kirjelduse ja kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta.

2. kriteerium. Kiud: säästev metsamajandamine

Kiu toorainena võib kasutada ringlussevõetud või esmast kiudu.

Esmase kiu kohta peab olema kehtiv säästva metsamajandamise ja järelevalvehela sertifikaat, mis on välja antud sõltumatu sertifitseerimissüsteemi, näiteks FSC, PEFC või muu samaväärse süsteemi kaudu.

Kui sertifitseerimissüsteemis on lubatud tootes või tooteseerias kasutada sertifitseeritud, ringlussevõetud ja sertifitseerimata materjalide segu, ei tohi sertifitseerimata esmase materjali osa ületada 30 %. Sertifitseerimata materjali kohta peab olema tõend, milles kinnitatakse selle seaduslikku päritolu ja vastavust kõikidele sertifitseerimissüsteemis sertifitseerimata materjali kohta esitatavatele nõuetele.

Sertifitseerimisasutused, mis annavad välja metsamaterjali ja/või selle päritolu jälgitavuse tõendeid, peavad olema kõnealuse sertifitseerimissüsteemi poolt heaks kiidetud või tunnustatud.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama asjakohased dokumendid paberimassi ja papi tootmisel kasutatud kiu liigi, koguse ja päritolu kohta.

Esmase kiu kasutamise korral peab toote kohta olema kehtiv säästva metsamajandamise ja järelevalvehela sertifikaat, mis on välja antud sõltumatu sertifitseerimissüsteemi, näiteks FSC, PEFC või muu samaväärse süsteemi kaudu. Kui toode või tootevalik sisaldab sertifitseerimata toorainet, tuleb tõendada, et sertifitseerimata tooraine osakaal on alla 30 % ning et selle suhtes kohaldatakse kontrollisüsteemi, mis tagab, et tooraine on seadusliku päritoluga ja vastab kõikidele muudele sertifitseerimiskavaga sertifitseerimata tooraine suhtes kehtestatud nõuetele.

Ringlussevõetud kiu kasutamise korral peab taotleja esitama kinnituse selle kohta, et ringlussevõetud paberi keskmine sisaldus tootes on kooskõlas standardiga EN 643 või võrdväarse standardiga. Taotleja peab esitama kinnituse selle kohta, et sisalduse arvutamisel ei ole võetud arvesse paberitehase (enda või ostetud) praagist saadud kiudu.

Järeltöötlemise suhtes kohaldatavad kriteeriumid

3. kriteerium. Ained ja segud, mille kasutamine on keelatud või lubatud piirangutega

a) Ohtlikud ained ja segud

Järeltöödeldud paberist lõpptoote trükkimisel, katmisel ja järeltöötlemisel ei tohi kasutada kulumaterjale, mis võivad sattuda trükitud lõpptootesse ja mis sisaldavad aineid ja/või segusid, mis vastavad järgmiste ohu- või riskilauselega klassifitseerimise tingimustele vastavalt määrusele (EÜ) nr 1272/2008 või nõukogu direktiivile 67/548/EMÜ, ⁽¹⁾ ega aineid, millele on osutatud määruse (EÜ) nr 1907/2006 artiklis 57.

See nõue ei kehti tolueni kasutamise kohta rotatsioonsügavtrükil, kus kasutatakse suletud või kapseldatud seadmeid või kui on olemas taaskasutussüsteem või mõni samaväärne süsteem lenduvate heitkoguste kontrollimiseks ja seireks ning mille puhul taaskasutusmäär on vähemalt 92 %. See nõue ei kehti ka H412/R52-53 klassifikatsiooniga UV-lakkide ja UV-värvide kohta.

Järeltöödeldud paberist lõpptoote mittepaperkomponendid ei tohi sisaldada eespool osutatud aineid.

Ohu- ja riskilause loetelu

Ohulause ⁽¹⁾	Riskilause ⁽²⁾
H300 Allaneelamisel surmav	R28
H301 Allaneelamisel mürgine	R25

⁽¹⁾ Nõukogu 27. juuni 1967. aasta direktiiv 67/548/EMÜ ohtlike ainete liigitamist, pakendamist ja märgistamist käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT 196, 16.8.1967, lk 1).

Ohulause (1)	Riskilause (2)
H304 Allaneelamisel või hingamisteedesse sattumisel võib olla surmav	R65
H310 Nahale sattumisel surmav	R27
H311 Nahale sattumisel mürgine	R24
H330 Sissehingamisel surmav	R23 või R26
H331 Sissehingamisel mürgine	R23
H340 Võib põhjustada geneetilisi defekte	R46
H341 Arvatavasti põhjustab geneetilisi defekte	R68
H350 Võib põhjustada vähktõbe	R45
H350i Sissehingamisel võib põhjustada vähktõbe	R49
H351 Arvatavasti põhjustab vähktõbe	R40
H360F Võib kahjustada viljakust	R60
H360D Võib kahjustada loodet	R61
H360FD Võib kahjustada viljakust. Võib kahjustada loodet	R60; R61; R60/61
H360Fd Võib kahjustada viljakust Arvatavasti kahjustab loodet	R60; R63
H360Df Võib kahjustada loodet. Arvatavasti kahjustab viljakust	R61; R62
H361f Arvatavasti kahjustab viljakust	R62
H361d Arvatavasti kahjustab loodet	R63
H361fd Arvatavasti kahjustab viljakust. Arvatavasti kahjustab loodet	R62–63
H362 Võib kahjustada rinnaga toidetavat last	R64
H370 Kahjustab elundeid	R39/23; R39/24; R39/25; R39/26; R39/27; R39/28
H371 Võib kahjustada elundeid	R68/20; R68/21; R68/22
H372 Kahjustab elundeid pikaajalisel või korduval kokkupuutel	R48/25; R48/24; R48/23
H373 Võib kahjustada elundeid pikaajalisel või korduval kokkupuutel	R48/20; R48/21; R48/22
H400 Väga mürgine veeorganismidele	R50
H410 Väga mürgine veeorganismidele, pikaajaline toime	R50/53

Ohulause ⁽¹⁾	Riskilause ⁽²⁾
H411 Mürgine veeorganismidele, pikaajaline toime	R51/53
H412 Ohtlik veeorganismidele, pikaajaline toime	R52/53
H413 Võib avaldada veeorganismidele pikaajalist kahjulikku toimet	R53
EUH059 Ohtlik osoonikihile	R59
EUH029 Kokkupuutel veega eraldub mürgine gaas	R29
EUH031 Kokkupuutel hapetega eraldub mürgine gaas	R31
EUH032 Kokkupuutel hapetega eraldub väga mürgine gaas	R32
EUH070 Silma sattumisel mürgine	R39/41

⁽¹⁾ Nagu on sätestatud määruses (EÜ) nr 1272/2008.

⁽²⁾ Nagu on sätestatud direktiivis 67/548/EMÜ.

Eespool esitatud nõuet ei kohaldata selliste ainete ega segude suhtes, mille omadused tootmisprotsessis muutuvad nii, et kirjeldatud ohtu enam ei ole (nt ei ole enam bioloogiliselt kättesaadavad või muutuvad keemiliselt).

Selliste ainete ja segude puhul, millele võivad vastata või vastavad eespool esitatud ohu- ja riskilauseid või mis vastavad eespool toodud tabelis esitatud ohuklassidesse ja -kategoriasse klassifitseerimise kriteeriumidele, või ainete puhul, mis vastavad määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 57 punktides a, b või c nimetatud kriteeriumidele, ei tohi kontsentratsiooni piirmäär ületada üldist või konkreetset kontsentratsiooni piirmäära, mis on kindlaks määratud kooskõlas määruse (EÜ) nr 1272/2008 artikliga 10. Kui on kindlaks määratud konkreetne kontsentratsiooni piirmäär, tuleb seda kohaldada kontsentratsiooni üldise piirmäära asemel.

Määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 57 punktides d, e või f sätestatud kriteeriumidele vastavate ainete kontsentratsiooni piirmäär ei tohi olla suurem kui 0,10 massiprotsenti.

Hindamine ja kontroll: määrusega (EÜ) nr 1272/2008 veel klassifitseerimata ainete puhul peab taotleja tõendama vastavust nendele kriteeriumidele ja esitama: i) kinnituse selle kohta, et lõpptoote osaks olevate mittepaperkomponendid ei sisalda nendes kriteeriumides osutatud aineid lubatud piirmäära ületavas kontsentratsioonis; ii) kinnituse selle kohta, et mitte ükski järeltöödeldud paberist lõpptoote trükkimisel, katmisel ja viimistlemisel kasutatud kulumaterjal ei sisalda nendes kriteeriumides osutatud aineid lubatud piirmäära ületavas kontsentratsioonis; iii) kõikide järeltöödeldud paberist lõpptoote trükkimiseks, katmiseks ja viimistlemiseks kasutatud kulumaterjalide loetelu. Kõnealune loetelu peab sisaldama kõigi tootmisprotsessis kasutatud kulumaterjalide kogust, otstarvet ja tarnijaid.

Taotleja peab sellele kriteeriumile vastavuse tõendamiseks esitama kemikaalitarneja(te) kinnituse selle kohta, et ühtki ainet ei ole klassifitseeritud mitte ühtegi ohuklassi, mis on seotud määruse (EÜ) 1272/2008 kohaste ohulauseetega, kui võrd seda on võimalik kindlaks teha vähemalt määruse (EÜ) 1907/2006 VII lisas esitatud nõuetele vastava teabe põhjal. Sellele kinnitusele tuleb lisada kokkuvõtte eespool loetletud ohulauseetega seotud asjakohastest omadustest nii üksikasjalikult, nagu on kindlaks määratud määruse (EÜ) 1907/2006 II lisa (ohutuskaartide koostamise juhised) punktides 10, 11 ja 12.

Teavet ainete omaduste kohta võib saada ka muul viisil kui katsetega, näiteks alternatiivmeetoditega, nagu *in vitro* meetodid, kvantitatiivsete struktuuri-aktiivsuse mudelitega või kasutades määruse (EÜ) nr 1907/2006 XI lisa kohast ainete rühmitamist või intrapoleerimist ja ekstrapoleerimist. Asjakohaseid andmeid soovitatakse tungivalt jagada.

Teave esitatakse aine või segu sellise kuju või füüsilise oleku kohta, milles seda valmistoote juures kasutatakse.

Määruse (EÜ) nr 1907/2006 (REACH) IV ja V lisas loetletud ainete puhul, mida vastavalt kõnealuse määruse artikli 2 lõike 7 punktidele a ja b ei pea registreerima, piisab eespool toodud nõuetega vastavuse tagamiseks sellekohase kinnituse esitamisest.

Toluenei kasutamise korral rotatsioonügavtrükil peab taotleja esitama asjakohased dokumendid kõnealuses protsessis kasutatava suletud/kapseldatud paigaldise või taaskasutussüsteemi või mõne samaväärse süsteemi taaskasutusmäära kohta.

b) Määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 59 lõike 1 kohaselt loetletud ained

Määruse (EÜ) nr 66/2010 artikli 6 lõike 6 kohasest keelust ei tohi teha erandit ainete puhul, mis on määratletud väga kõrge riskiteguriga ainenä ja esitatud määruse (EÜ) nr 1907/2006 artiklis 59 sätestatud loetelus ning mille kontsentratsioon segus on suurem kui 0,1 %. Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1272/2008 artikliga 10 kindlaks määratud konkreetset kontsentratsiooni piirmäära kohaldatakse juhul, kui kontsentratsioon on väiksem kui 0,10 %.

Hindamine ja kontroll: määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 59 kohasesse kandidaatainete loetellu kantud väga ohtlikuks peetavate ainete loetelu on järgmisel aadressil:

http://echa.europa.eu/chem_data/authorisation_process/candidate_list_table_en.asp

Viide loetelule esitatakse taotluse esitamise kuupäevaga.

Taotleja peab tõendama vastavust sellele kriteeriumile ja esitama andmed järeltöödeldud paberist toodete trükkimisel kasutatud ainete koguse kohta ja kinnituse selle kohta, et selles kriteeriumis nimetatud ainete kontsentratsioon lõpp-tootes on väiksem kui kehtestatud kontsentratsiooni piirmäär. Vastavalt määruse (EÜ) nr 1907/2006 artiklile 31 peab kontsentratsioon olema märgitud ohutuskaardil.

c) Biotsiidid

Toote koostisosana või sellesse lisatud segude koostisosana on toote säilivuse tagamiseks lubatud kasutada biotsiide, millele vastavad riskilausead H410/R50–53 või H411/R51–53 vastavalt direktiivile 67/548/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 1999/45/EÜ⁽¹⁾ või määrusele (EÜ) nr 1272/2008, üksnes sel juhul, kui kõnealuste biotsiidide bioakumuleerumisvõime log Pow (oktanooli-vee jaotusteguri) on < 3,0 või kui nende katseliselt määratud biokontsentratsioonitegur (BCF) on ≤ 100.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kõikide tootmisprotsessi etappides kasutatud biotsiidide kohta materjali ohutuskaardi koopia ja tõendusmaterjali biotsiidi kontsentratsiooni kohta lõpp-tootes.

d) Pesuained

Aromaatseid süsivesinikke sisaldavaid pesuaineid võib trükkimisel ja/või selle alatoimingutes kasutada puhastamiseks üksnes juhul, kui need vastavad punkti 3 alapunktile b ja kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:

- i) aroomaatsete süsivesinike sisaldus pesuaines ei ületa 0,1 massiprotsenti;
- ii) aasta jooksul kasutatav aroomaatseid süsivesinikke sisaldavate pesuainete kogus ei ületa kogu kalendriaasta jooksul kasutatavate pesuainete kogusest 5 %.

Seda kriteeriumi ei kohaldata rotatsioonügavtrükil pesuainena kasutatava toluenei suhtes.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama trükikojas aasta jooksul kasutatud iga pesuaine kohta ohutuskaardi, millel on näidatud selle aastane tarbitud kogus. Pesuaine tarnija peab esitama kinnituse aroomaatsete süsivesinike sisalduse kohta pesuaines.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 1999. aasta direktiiv 1999/45/EÜ ohtlike preparaatide klassifitseerimist, pakendamist ja märgistamist käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (ELT L 200, 30.7.1999, lk 1).

e) Alküülfenooletoksülaadid – halogeenitud lahustid – ftalaadid

Järeltöödeldud paberist toodete trükkimiseks kasutatavatele tintidele, värvidele, tooneritele, liimainetele, pesuainetele või muudele puhastuskemikaalidele ei tohi lisada järgmisi aineid ega valmistisi:

- alküülfenooletoksülaadid ja nende derivaadid, mis võivad lagunemisel tekitada alküülfenoole;
- halogeenitud lahustid, mis kasutamise ajal on klassifitseeritud punkti 3 alapunktis a loetletud ohu- või riskikategooriatesse.
- ftalaadid, mis kasutamise ajal on vastavalt määrusele (EÜ) nr 1272/2008 klassifitseeritud riskilausetega H360F, H360D, H361f.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta.

f) Trükkivärvid, toonerid, tindid, lakid, fooliumid ja laminaadid

Trükkivärv, tooner, tind, lak, foolium ja laminaad (ainena või kasutatud valmistise koostises) ei tohi kasutada järgmisi raskmetalle ega nende ühendeid: kaadmium, vask (v.a vaskfталotsüaniin), plii, nikkel, kroom(VI), elavhõbe, arseen, lahustuv baarium, seleen, antimon. Koobaltit võib kasutada kuni 0,10 massiprotsenti.

Koostisained võivad 0,010 massiprotsendi ulatuses sisaldada selliseid metalle, kui need pärinevad tooraine lisanditest.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta ja koostisainete tarnijate kinnitused.

g) Metallosad

Metallid ei tohi olla kaetud kaadmiumi, kroomi, nikli, tsingi, elavhõbe, plii, tina ega nende ühenditega.

Väikeste metallosade (nt needid, paelaauk ja lamellmehhanismid) pinda võib töödelda nikli või tsingiga, kui see on suure füüsilise kulumise tõttu vajalik.

Nikeldamise või tsinkimise korral tuleb kasutada reovee puhastamist, ioonvahetus-, membraan- või mõnda muud samaväärset tehnoloogiat, et võimalikult suures mahus võtta kemikaale ringlusse.

Pinnatööstusest tulenevad heited tuleb võtta ringlusse või hävitada. Süsteem peab olema suletud ja ilma äravooluta, v.a tsingi kasutamise korral, kui heide võib olla kuni 0,50 mg/l.

Pinnatööstuseks kasutatud kemikaalid peavad vastama 3. kriteeriumi punktide c „Biotsiidid” ja punktide e „Alküülfenooletoksülaadid – halogeenitud lahustid – ftalaadid”.

See nõue kehtib iga sellise metallkomponendi suhtes, mida rippmappide, metallkinnitusega dokumendikaante, rõngaskõitjate ja kiirkõitjate alamkategoriasse kuuluvates lõpptoodetes on üle 10 massiprotsendi.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta.

4. kriteerium. Ringlussevõetavus

Järeltöödeldud paberist toode peab olema ringlusse võetav. Järeltöödeldud paberist toote mittepaberkomponendid peavad olema kergesti eemaldatavad, et mitte takistada ringlussevõttu.

- a) Märktugevust suurendavaid aineid võib kasutada ainult juhul, kui on võimalik tõendada lõpptoote ringlussevõetavust.
- b) Mittelahustuvaid liimaineid võib kasutada ainult juhul, kui on võimalik tõendada nende eemaldatavust.
- c) Kattelakke ja laminaate, sh polüetüleen ja/või polüeteeni/polüpropüleen, võib kasutada ainult spiraalkõitjate, dokumendikaante, töövihikute, märkmike ja päevikute puhul.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama märgtugevust suurendavate ainete kohta ringlussevõetavuskatse ja liimainete kohta eemaldatavuskatse tulemused. Standardsed katsemeetodid on PTS-meetod PTS–RH 021/97 (märgtugevust suurendavate ainete puhul) ja INGEDE Method 12 (mittelahustuvate liimainete eemaldatavuse puhul) või mõni samaväärne katsemeetod. Taotleja peab esitama kinnituse selle kohta, et järeltöödeldud paberist toode, mis on kaetud ja lamineeritud, vastab punkti 3 alapunktile c. Kui mõni järeltöödeldud paberist toote osa on kergesti eemaldatav (nt rippmapi metallmehhanism või korduvkasutatavad töövihikukaaned), võib ringlussevõetavuskatse teha ilma selle osata. Mittepaberikomponentide lihtsat eemaldatavust tõendatakse paberikogumisettevõtja, ringlussevõetavuskatsete või mõne samaväärse organisatsiooni kinnitusega. Kasutada võib ka katsemeetodeid, mille puhul pädev ja sõltumatu kolmas isik on tõendanud, et need annavad samaväärseid tulemusi.

5. kriteerium. Heited

a) Vetteheide

Filmide töötlemise ja plaatide tootmisega kaasnevat loputusvett, mis sisaldab hõbedat, ja fotokemikaale ei tohi suunata reoveepuhastisse.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta ning fotokemikaalide ja hõbedat sisaldava loputusvee käitlemise kirjelduse. Kui filme töödeldakse ja/või plaate toodetakse allhanke korras, peab allhankija esitama kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta ja kirjelduse selle kohta, kuidas tema käitleb fotokemikaale ja hõbedat sisaldavat loputusvett.

Rotatsioonisügavtrükil ei tohi reoveepuhastisse suunatud kroomi- ja vasekogused olla suuremad kui vastavalt **45 mg** ja **400 mg** pressis kasutatud trükisilindri ruutmeetri kohta.

Hindamine ja kontroll: kroomi- ja vaseheidet kanalisatsiooni tuleb kontrollida rotatsioonisügavtrükiettevõttes pärast töötlemist ja enne nende väljajuhtimist. Iga kuu tuleb võtta kroomi- ja vaseheidete representatiivne proov. Vähemalt kord aastas tuleb akrediteeritud laboratooriumis määrata kroomi- ja vasesisaldus kõnealuste proovide representatiivsetes osaproovides. Sellele kriteeriumile vastavuse hindamiseks jagatakse iga-aastase analüüsiga määratud kroomi- ja vasekogused trükkimisel trükipressis kasutatud trükisilindri pindalaga. Trükkimisel kasutatud trükisilindri pindala arvutamiseks korrutatakse silindri pindala ($= 2\pi rL$, kus r on raadius ja L on silindri kõrgus) aastase trükitoodanguga (= eri trükitoode arv). Standardkatsemeetod kroomi puhul: EN ISO 11885 (Vee kvaliteet. Valitud elementide sisalduse määramine induktiivselt sidestatud plasma-aatomemissioonspektroskoopia abil (ICP–OES)) ja EN 1233 (Vee kvaliteet. Kroomisalduse määramine. Aatomabsorptsioon-spektromeetriselised meetodid) ja vase puhul: EN ISO 11885 (Vee kvaliteet. Valitud elementide sisalduse määramine induktiivselt sidestatud plasma-aatomemissioonspektroskoopia abil (ICP–OES)).

b) Õhkuheide

Lenduvad orgaanilised ühendid (*Volatile Organic Compounds – VOC*)

Järgmised tingimused peavad olema täidetud:

$$(P_{\text{VOC}} - R_{\text{VOC}})/P_{\text{paper}} < 5 \text{ [kg/t]}$$

kus:

P_{VOC} = järeltöödeldud paberist toodete valmistamiseks aasta jooksul kasutatavate ostenud kemikaalide VOC sisaldus kilogrammides;

R_{VOC} = selline VOC kogus kilogrammides, mis on aasta jooksul kõrvaldatud, trükkimisprotsessides taaskasutatud ja müüdüd või korduskasutatud;

P_{paper} = aasta jooksul ostenud ja järeltöödeldud toodete valmistamiseks kasutatud paberi kogus tonnides.

Kui trükikojas/järeltöötlemiskäitis kasutatakse mitut trükitehnoloogiat, peab see kriteerium olema täidetud iga tehnoloogia puhul eraldi.

P_{VOC} arvutatakse ohutuskaardil oleva VOC sisaldust käsitleva teabe või kemikaali tarnija esitatava samaväärse kinnituse põhjal.

R_{VOC} arvutamisel võetakse aluseks müüdüd kemikaalide VOC sisaldust käsitlev kinnitus või ettevõttesisene arvestusregister (või mõni muu samaväärne dokument), milles esitatakse tootmiskohas aastas taas- ja korduskasutatud VOC kogus.

Eritingimused *heat-set*-trükkimisel:

i) kuivatusseadmesse sisse ehitatud järelpõletiga *heat-set*-ofsettrükkimise korral kasutatakse järgmist arvutusmeetodit:

$P_{VOC} = 90\%$ aastas järeltöödeldud toodete tootmiseks kasutatud niisutuslahustes sisaldunud VOC-aastakogusest kilogrammides + 85% aastas järeltöödeldud toodete tootmiseks kasutatud pesuainetes sisaldunud VOC-aastakogusest kilogrammides.

ii) kuivatisse integreeritud järelpõletita *heat-set*-ofsettrükkimise korral kasutatakse järgmist arvutusmeetodit:

$P_{VOC} = 90\%$ aastas järeltöödeldud toodete tootmiseks kasutatud niisutuslahustes sisaldunud VOC aastakogusest kilogrammides + 85% aastas järeltöödeldud toodete tootmiseks kasutatud pesuainetes sisaldunud VOC aastakogusest kilogrammides + 10% aastas järeltöödeldud toodete tootmiseks kasutatud trükitindis sisaldunud VOC aastakogusest kilogrammides.

Alapunktide i ja ii kohaldamisel võib arvutuses kasutada vastavalt proportsionaalselt väiksemaid protsendimäärasid kui 90% ja 85% , kui tõendatakse, et järeltöödeldud toodete tootmiseks aastas kasutatud niisutuslahustes või pesuainetes sisaldunud VOC aastakogusest kilogrammides on rohkem kui 10% ja 15% kõrvaldatud kuivatusprotsessi küttegaaside puhastamise süsteemis.

Hindamine ja kontroll: kemikaalide tarnija peab esitama kinnituse alkoholide, pesuainete, tintide, niisutuslahuste või muude vastavate kemikaalide VOC sisalduse kohta. Taotleja peab tõendama arvutuste vastavust eespool sätestatud kriteeriumidele. Arvutusperiood hõlmab 12kuulist tootmist. Uue või ümberehitatud tootmiskäitise puhul peavad arvutused hõlmama vähemalt käitise kolme representatiivset töökuud.

6. kriteerium. Jäätmed

a) Jäätmekäitlus

Järeltöödeldud paberist toodete tootmise käitises peab olema jäätmekäitlussüsteem, mille on kindlaks määranud asjaomased kohaliku omavalitsuse või riigi tasandi reguleerivad asutused ning mis hõlmab ka järeltöödeldud paberist toodete tootmisel tekkivaid jääktooteid.

Süsteem peab olema dokumenteeritud või selle kohta tuleb esitada selgitus, kusjuures käsitleda tuleb vähemalt järgmisi menetlusi:

i) ringlussevõetava materjali jäätmehoolduse eraldamine, käitlemine, kogumine ja kasutamine;

ii) materjalide taaskasutamine muul otstarbel, nagu põletamine tehnoloogilise auru saamiseks või kütteks või kasutamine põllumajanduses;

iii) ohtlike jäätmekäitluse käitlemine, kogumine, eraldamine ja kõrvaldamine, nagu on kindlaks määratud asjakohase kohaliku omavalitsuse ja riigi tasandi reguleerivad asutused.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta ning jäätmekäitlusandmete kogumise ja jälgimise korra kirjelduse. Vajaduse korral esitab taotleja kohaliku omavalitsuse asutusele asjakohase kinnituse igal aastal. Kui jäätmekäitlust tehakse allhanke korras, peab ka allhankija esitama kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta.

b) Paberijäätmed

Paberijäätmete kogus X ei tohi ületada järgmisi määrasid:

- 20 % ümbrike puhul,
- 20 % kirjatarvete puhul,
- 10 % paberkottide puhul

kus X = järeltöödeldud paberist toote (millel on ökomärgis) tootmisel (sh järeltöötusel) tekkinud paberijäätmete aastane kogus kilogrammides jagatuna järeltöödeldud paberist toote (millel on ökomärgis) tootmiseks aastas ostetud ja kasutatud paberikogusega tonnides.

Kui trükikoda teeb järeltööstustoiminguid mõnele teisele trükikojale, ei arvestata nende toimingute tegemisel tekkivaid paberijäätmeid X-i arvutamisel.

Kui järeltööstustoimingud ostetakse allhankijalt, arvutatakse allhanke tulemusena tekkiv paberijäätmete hulk ja võetakse seda arvesse X-i arvutamisel.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama paberijäätmete koguse arvutuste kirjelduse ja trükikoja paberijäätmeid koguva ettevõtja kinnituse. Esitatakse allhanketingimused ja järeltöötusega seotud paberijäätmete koguse arvutused. Arvutusperiood peab hõlmama 12kuulist tootmist. Uue või ümberehitatud tootmiskäitise puhul peavad arvutused hõlmama vähemalt käitise kolme representatiivset töökuud.

7. kriteerium. Energiatarbimine

Trükikoda/järeltöötlemiskäitis koostab kõigi energiat tarbivate seadmete (k.a sisseseade, valgustus, kliimaseadmed, jahutus) loetelu ja nende energiatõhususe suurendamise meetmete programmi.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama energiat tarbivate seadmete registri ja energiatõhususe suurendamise programmi.

8. kriteerium. Koolitus

ELi ökomärgise nõuete üha parema täitmise tagamiseks tuleb kõigile igapäevastes toimingutes osalevatele töötajatele anda vajalikud teadmised.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama kinnituse sellele kriteeriumile vastavuse kohta, väljaõppeprogrammi üksikasjad ja selle sisu ning andmed selle kohta, millal ja millise väljaõppe on iga töötaja saanud. Taotleja peab esitama pädevale asutusele ka koolitusmaterjalide näidise.

9. kriteerium. Kasutuskõlblikkus

Toode peab vastama oma kasutusotstarbele.

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama asjakohased dokumendid sellele kriteeriumile vastavuse kohta. Taotleja võib kasutada järeltöödeldud paberist toote kasutuskõlblikkuse tõendamiseks asjakohaseid siseriiklikke või kaubandusstandardeid. Paberkandekottide puhul on standardkatsemeetod EN 13590:2003.

10. kriteerium. Paberkandekottidel esitatav teave

Paberkandekottidel peab olema järgmine teave:

„Korduvkasutatav kott”

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama paberkandekoti näidise, millele on märgitud nõutav teave.

11. kriteerium – ELi ökomärgisel esitatav teave

Vabatahtlik tekstiväljaga märgis peab sisaldama järgmist teksti:

- „See toode on ringlusse võetav.
- Paberi tootmisel, trükkimisel ja järeltöötlemisel on kemikaalide õhku- ja vetteheide olnud väike.”

Selleks et vältida ohtu, et tarbijale antakse eksitavat teavet ELi ökomärgisega koti kohta ja koti selliste komponentide kohta, millele ei ole antud ELi ökomärgist, tuleb paberkandekotid kavandada lahtisena, nii et need täidetakse kas ostukohas või pärast seda nii, et tarbijale oleks arusaadav, et ELi ökomärgis on üksnes paberkandekotil, mitte aga selles sisalduval kaubal. Kotil esitataval ELi ökomärgise logol peab olema tekst „ELi ökomärgisega paberkandekott”.

Vabatahtliku tekstiväljaga märgise kasutamise suunised on järgmise veebisaidi jaotises „Guidelines for the use of the EU Ecolabel logo” (ELi ökomärgise logo kasutamise suunised):

<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/promo/pdf/logo%20guidelines.pdf>

Hindamine ja kontroll: taotleja peab esitama järeltöödeldud paberist toote näidise, millel on ökomärgis, ja deklaratsiooni sellele kriteeriumile vastavuse kohta.

III

(Muud aktid)

EUROOPA MAJANDUSPIIRKOND

EFTA JÄRELEVALVEAMETI OTSUS

nr 73/13/COL,

20. veebruar 2013,

millega kaheksakümne üheksandat korda muudetakse riigiabi käsitlevaid menetlus- ja sisulisi eeskirju, lisades uue peatüki „Riigiabieeskirjade kohaldamine seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga”

EFTA järelevalveamet,

VÕTTES arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, ⁽¹⁾ eriti selle artikleid 61–63 ja protokoll nr 26,

VÕTTES arvesse EFTA riikide vahelist järelevalveameti ja kohtu asutamise lepingut, ⁽²⁾ eriti selle artikli 5 lõike 2 punkti b ja artiklit 24,

MEENUTADES riigiabi käsitlevaid menetlus- ja sisulisi eeskirju, mille amet võttis vastu 19. jaanuaril 1994 ⁽³⁾,

NING ARVESTADES JÄRGMIST:

järelevalve- ja kohtulepingu artikli 24 kohaselt jõustab järelevalveamet EMP lepingu riigiabi käsitlevad sätted,

järelevalve- ja kohtulepingu artikli 5 lõike 2 punkti b kohaselt avaldab järelevalveamet teateid või suuniseid küsimuste kohta, mida EMP leping käsitleb, kui see on sätestatud kõnealuses lepingus või järelevalve- ja kohtulepingus või kui järelevalveamet seda vajalikuks peab,

19. detsembril 2012 võttis Euroopa Komisjon vastu uue teatise „ELi suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga” ⁽⁴⁾.

Komisjoni teatis on kohaldatav ka Euroopa Majanduspiirkonnas,

EMP riigiabi eeskirjade ühetaoline kohaldamine tuleb tagada kogu Euroopa Majanduspiirkonnas,

⁽¹⁾ Edaspidi „EMP leping”.

⁽²⁾ Edaspidi „järelevalve- ja kohtuleping”.

⁽³⁾ Suunised EMP lepingu artiklite 61 ja 62 ning järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 artikli 1 kohaldamise ja tõlgendamise kohta, mille järelevalveamet võttis vastu ja andis välja 19. jaanuaril 1994, avaldatud *Euroopa Ühenduste Teatajas*, L 231, 3.9.1994, lk 1, ja EMP kaasandes nr 32, 3.9.1994, lk 1 (edaspidi „riigiabi suunised”). Riigiabi suuniste kehtiv versioon on avaldatud järelevalveameti veebilehel: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

⁽⁴⁾ Komisjoni teatis „ELi suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga” (ELT C 25, 26.1.2013, lk 1).

EMP lepingu XV lisa lõpus oleva peatüki „ÜLDIST“ II punkti kohaselt peab järelevalveamet pärast komisjoniga konsulteerimist vastu võtma komisjoni poolt vastu võetud õigusaktidega kooskõlas olevaid õigusakte,

järelevalveamet on kõnealusel teemal konsulteerinud komisjoni ja EFTA riikidega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi suuniseid muudetakse, lisades uue peatüki „Riigiabieeskirjade kohaldamine seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõetuga“. Uus peatükk on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

Ainult ingliskeelne versioon on autentne.

Brüssel, 20. veebruar 2013

EFTA järelevalveameti nimel

Oda Helen SLETNES

eesistuja

Sabine MONAUNI-TÖMÖRDY

kolleegiumi liige

LISA

RIIGIABIEESKIRJADE KOHALDAMINE SEoses LAIRIBAVÕRKUDE KIIRE KASUTUSELEVÕTUGA ⁽¹⁾

1. SISSEJUHATUS

- (1) Lairibaühendus on strateegilise tähtsusega Euroopa kõigi majandussektorite kasvu ja innovatsiooni ning sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse seisukohast. ELi Euroopa 2020. aasta strateegias (edaspidi strateegia „Euroopa 2020”) rõhutatakse lairibaühenduse kasutuselevõtu olulisust. Ühes ELi juhtalgatustest, Euroopa digitaalses tegevuskavas (edaspidi „digitaalarengu tegevuskava”) ⁽²⁾ korratakse ELi strateegia „Euroopa 2020” eesmärki viia 2013. aastaks põhilised lairibateenused kõikide eurooplasteni ja tagada, et 2020. aastaks i) oleks kõigil eurooplastel juurdepääs veelgi kiiremale internetiühendusele (30 Mbit/s või kiirem) ja ii) 50 % või enamal Euroopa kodumajapidamisel oleks juurdepääs kiiremale kui 100 Mbit/s internetiühendusele. EFTA järelevalveamet (edaspidi „järelevalveamet”) toetab kooskõlas strateegiaga „Euroopa 2020” ja digitaalarengu tegevuskavaga samuti lairibateenuste laialdast kättesaadavust kõikidele Euroopa kodanikele ja juurdepääsu kiiremale internetile.
- (2) Elektroonilise side sektoris on toimunud põhjalik liberaliseerimine ja selle suhtes kohaldatakse nüüd valdkondlikku reguleerimist. Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP) elektroonilist sidet reguleeriv raamistik näeb ette ka lairibale juurdepääsu ühtlustamise eeskirjad ⁽³⁾. Lairibavõrgustike hulgemüügiturgude puhul kasutatakse enamikus EMP riikides siiani eelnevat reguleerimist. Lairibavõrgustike ja eelkõige järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude (edaspidi „järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgud”) ⁽⁴⁾ edasine kasutuselevõtmine nõuab jätkuvalt liikmesriikide reguleerivate asutuste (edaspidi „riiklikud reguleerivad asutused”) sekkumist nende rolli tõttu elektroonilise side sektoris.
- (3) Seda olulisem on, et riigi vahendeid kasutatakse selles valdkonnas läbimõeldult ja järelevalveamet tagaks riigiabi täiendava rolli ja ei asendaks turuosaliste investeeringuid. Igasuguse riigipoolse sekkumise puhul tuleks nii palju kui võimalik piirata erainvesteeringute väljatõrjumise, äriinvesteeringute stiimulite kõrvaldamise ja lõpptulemusena konkurentsi moonutamise riski, mis on vastuolus EMP ühiste huvidega.
- (4) Käesolevates suunistes võetakse kokku järelevalveameti poliitika põhimõtted, mis käsitlevad EMP lepingu riigiabieeskirjade kohaldamist meetmete suhtes, millega toetatakse lairibavõrkude kasutuselevõttu (2. jaotis). Suunistes selgitatakse nende põhimõtete kohaldamist lairibaühenduse põhivõrkude ja ülikiirete järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kiire kasutuselevõtu soodustamiseks kasutatavate abimeetmete hindamisel (3. jaotis). Järelevalveamet kohaldab käesoleva peatükiga ette nähtud suuniseid lairibaühenduse jaoks antava riigiabi hindamisel. Nii suurendab ta otsustamisprotsessi õiguskindlust ja läbipaistvust.

2. LAIRIBAÜHENDUSE PROJEKTIDELE ANTAVAT RIIGIABI KÄSITLEV JÄRELEVALVEAMETI POLIITIKA

- (5) EMP lepingu artikli 61 lõike 1 kohaselt „on igasugune EÜ liikmesriikide või EFTA riikide poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, käesoleva lepinguga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see mõjutab lepinguosaliste vahelist kaubandust.” Sellest järeldub, et meede on riigiabi, kui see vastab kõikidele järgmistele tingimustele:
- a) meedet rahastatakse riigi vahenditest,
- b) meede annab ettevõtjatele majandusliku eelise,

⁽¹⁾ Peatükk on kooskõlas Euroopa Komisjoni teatisega „ELi suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga” (ELT C 25, 26.1.2013, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide komiteele, KOM(2010) 245 lõplik, Euroopa digitaalarengu tegevuskava, kinnitatud EMP parlamentaarse ühiskomitee 37. istungi resolutsiooniga 26. oktoobril 2011.

⁽³⁾ Vt EMP lepingu XI lisa punktis 5cl osutatud õigusakti artikli 12 lõige 4 (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/21/EÜ, 7. märts 2002, elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33)) (ELT L 116, 22.4.2004, lk 60, ja EMP kaasanne nr 20, 22.4.2004, lk 14), muudetud direktiiviga 2009/140/EÜ (parema õigusloome direktiiv) (ELT L 337, 18.12.2009, lk 37) (EMP lepingusse seni lisamata), ja EMP lepingu XI lisa punktis 5cl osutatud õigusakti (määrus (EÜ) nr 544/2009, (ELT L 167, 29.6.2009, lk 12); ELT L 334, 17.12.2009, lk 4, ja EMP kaasanne nr 68, 17.12.2009, lk 4).

⁽⁴⁾ Vt EMP lepingu XI lisa punktis 26l osutatud õigusakti (komisjoni 20. septembri 2010. aasta soovitus reguleeritud juurdepääsu kohta järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele (ELT L 251, 25.9.2010, lk 35)), ELT L 341, 13.12.2012, lk 28, ja EMP kaasanne nr 70, 13.12.2012, lk 32.

- c) eelis on selektiivne ja
- d) kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi;
- e) meede mõjutab EMP-sisest kaubandust.

2.1. EMP lepingu artikli 61 lõige 1 – abi olemasolu

- (6) **Riigi vahendite kasutamine.** Riigi vahendite ülekanne võib toimuda mitmel viisil, näiteks otsetoetuste, maksuta-gastuste, ⁽⁵⁾ sooduslaenude või muud liiki eelistingimustel rahastamise kaudu. Riigi vahendid on kaasatud ka juhul, kui riik annab mitterahalise hüvitise, näiteks investeerib lairibataristu (osa) ehitamisse. Riigi vahendeid saab kasu-tada ⁽⁶⁾ riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil.
- (7) **Ettevõtja.** Riiklikud meetmed, mis toetavad investeerimist lairibaühendusse, on tavaliselt seotud majandustegevu-sega, nagu lairibataristu ehitamine, käitamine ning sellele juurdepääsu võimaldamine või ühenduse pakkumine lõppkasutajatele. Ka riik ise võib tegeleda majandustegevusega, kui ta käitab ja kasutab lairibataristut (või selle osi) näiteks riikliku ettevõtja või avaliku sektori asutuse kaudu. Lairibavõrgu taristu ehitamine selle äriliseks kasutamiseks tulevikus riigi või kolmandatest isikutest operaatorite poolt kujutab endast samuti majandustegevust ⁽⁷⁾. Lairi-bavõrgu kasutuselevõtmine mitteärilistel eesmärkidel ei tarvitse kujutada endast riigiabi, ⁽⁸⁾ sest võrgu ehitamine ei anna eelist ühelegi ettevõtjale ⁽⁹⁾. Kui selline võrk aga avatakse hiljem kasutamiseks lairibainvestoritele või operaato-ritele, on tõenäoliselt tegemist riigiabiga ⁽¹⁰⁾.
- (8) **Eelis.** Abi antakse tavaliselt otse võrguinvestoritele, kes enamikul juhtudel valitakse välja konkurentsipõhise hanke-menetluse teel. Kui riigi abi ei osutata tavalistel turutingimustel ja see on seega turumajandusliku investeerimise põhimõtte kohaselt riigiabi (vt punkt 11), tagab konkurentsipõhise valikumenetluse kasutamine abi suuruse piira-mise konkreetse projekti puhul kõige väiksema vajaliku summaga. See ei välista abi siiski täielikult, sest avaliku sektori asutus toetab ikkagi edukaks osutunud pakkujat (näiteks puudujääva osa rahastamise või mitterahalise abi kaudu) ja sellise menetluse eesmärk ongi abisaaja valik. Saadud rahaline toetus võimaldab edukaks osutunud pakkujal tegeleda oma majandustegevusega tingimustel, mis poleks teises olukorral tulul kättesaadavad. Peale otseste abisaajate võivad kaudseteks abisaajateks osutada kolmandatest isikutest operaatorid, kes saavad subsideeri-tavale taristule hulгимүүгитасанди juurdepääsu ⁽¹¹⁾.
- (9) **Selektiivsus.** Lairibavõrkude kasutuselevõttu toetavad riiklikud meetmed on laadilt selektiivsed, kuna need on suunatud lairibainvestoritele ja kolmandatest isikutest operaatoritele, kes tegutsevad ainult üldise elektrooniliste side-teenuste turu teatud segmentides. Vastupidi, kui tegemist on subsideeritava võrgu äriliste lõppkasutajatega, ⁽¹²⁾ siis ei tarvitse meede olla selektiivne seni, kuni juurdepääs subsideeritavale taristule on avatud kõikidele majandussektori-tele. Selektiivsus on olemas, kui lairibaühenduse kasutuselevõtt on suunatud konkreetsetele äri- ja kasutajatele, näiteks kui lairibavõrgu kasutuselevõtt riigi toetusega annab eelised eelnevalt kindlaks määratud ettevõtjatele, keda ei valitud välja üldiste kriteeriumide alusel, mille kohaldamise eest kogu valdkonna suhtes vastutab toetusi andev asutus ⁽¹³⁾.

⁽⁵⁾ Vt näiteks komisjoni otsus juhtumi N 398/05 (Ungari, maksusoodustuste väljatöötamine lairibaühenduse toetamiseks) kohta.

⁽⁶⁾ Riikliku ettevõtte vahendid on riigi vahendid EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses, sest neid vahendeid kontrollivad avaliku sektori asutused. Kohtuasi C-482/99, Prantsusmaa vs. komisjon, EKL 2002, lk I-4397. Kooskõlas selle kohtuotsusega tuleb edaspidi hinnata, kas riikliku ettevõtte kaudu rahastamine on seotud riigiga.

⁽⁷⁾ Kohtuasjad T-443/08 ja T-455/08, Freistaat Sachsen ja teised vs. komisjon, EKL 2011, lk II-1311, punktid 93–95.

⁽⁸⁾ Vt näiteks komisjoni otsus juhtumi NN 24/07 (Tšehhi Vabariik, Praha linnavalitsuse traadita Interneti-võrk) kohta.

⁽⁹⁾ Samamoodi, kui võrk ehitatakse või lairibateenuste hange korraldatakse teatud tingimustel riigiasutuste oma vajaduste tarbeks, ei tarvitse riigi selline sekkumine anda ettevõtjatele eeliseid. Vt komisjoni otsust juhtumi N 46/07 (Ühendkuningriik, Walesi avaliku sektori võrgu-kava) kohta.

⁽¹⁰⁾ Komisjoni otsused juhtumite SA.31687 (N 436/10) (Itaalia, Friuli Venezia Giulia lairibavõrk (projekt Ermes)) ja N 407/09 (Hispaania, Xarxa Oberta) kohta.

⁽¹¹⁾ On tõenäoline, et toetusest saadav eelis kandub vähemal osaliselt üle kolmandatest isikutest operaatoritele isegi juhul, kui nad maksavad tasu hulгимүүгитасанди juurdepääsu eest. Hulгимүүги hinnad on tõepoolest sageli reguleeritud. Hinna reguleerimine tagab madalamad hinnad, kui hulгимүүгитасанди suudaks muidu tulul saavutada (see võib olla monopolne hind, kui puuduvad konkureerivad võrgud). Kui hindu ei reguleerita, peab hulгимүүгитасанди igal juhul võrdlema oma hindu keskmiste hindadega, mis kehtivad teistes, tihedama konkurentsi-ga piirkondades (vt punkti 74 alapunkt h), mis tagab tõenäoliselt madalama hinna, kui hulгимүүгитасанди vastasel korral tulul saavutaks.

⁽¹²⁾ Toetused kodukasutajatele ei kuulu EMP lepingu artikli 61 lõike 1 kohaldamisalasse.

⁽¹³⁾ Näiteks abi äripiirkondadele, vt näiteks komisjoni otsus juhtumi N 626/09 (Itaalia, järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrk Lucca tööstus-piirkondadele) kohta.

- (10) **Konkurentsi moonutamine.** Euroopa Liidu Kohtu (edaspidi „Euroopa Kohus”) praktika kohaselt moonutab rahaline või mitterahaline toetus konkurentsi niivõrd, kui võrd see tugevdab teatud ettevõtja seisundit võrreldes teiste ettevõtjatega ⁽¹⁴⁾. Konkurendile antava riigiabi tõttu võivad olemasolevad operaatorid vähendada võimsust või võimalikud operaatorid võivad loobuda uuele turule või geograafilisse piirkonda tulekust. Konkurentsimoonutus on tõenäoliselt tugevam, kui abisaajal on turuvõim. Kui abisaajal on turul juba valitsev seisund, võib abimeede seda ülekaalu veelgi suurendada, vähendades konkurentsivõimet, mida konkurendid saavad avaldada.
- (11) **Mõju kaubandusele.** Lõpuks, kuna riiklik sekkumine kaldub mõjutama teiste EMP riikide teenusepakkujaid (sealhulgas takistades ka nende asutamist kõnealusel EMP riigis), mõjutab selline olukord ka kaubandust, sest elektrooniliste sideteenuste turud (lairibateenuse hulgi- ning jaemüügiturud) on avatud operaatorite ja teenusepakkujate vahelisele konkurentsile ⁽¹⁵⁾.

2.2. Abi puudumine: turumajandusliku investeerimise põhimõtte kohaldamine

- (12) EMP lepingu artiklis 125 on sätestatud järgmine: „Käesolev leping ei mõjuta mingil viisil omandi õiguslikku režiimi lepinguosalistes riikides”. Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping”) vastava artikliga 345 seotud Euroopa Kohtu praktika kohaselt järeldub võrdse kohtlemise põhimõttest, et kapitali, mille riik on otseselt või kaudselt andnud ettevõtja käsutusse tavalistele turutingimustele vastavatel tingimustel, ei saa käsitada riigiabina. Kui avalik-õigusliku investori osalusel aktsiakapitalis või tema tehtavatel kapitalisüstitel puuduvad piisavad välja-vaated kasumlikkusele isegi pika aja vältel, tuleb sellist sekkumist pidada abiks EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses, ja selle kokkusobivust EMP lepingu toimimisega tuleb hinnata üksnes selles sättes kehtestatud kriteeriumide alusel ⁽¹⁶⁾.
- (13) Euroopa Komisjon (edaspidi „komisjon”) on Amsterdami otsuses käsitlenud turumajandusliku investeerimise põhimõtte kohaldamist lairibavaldkonnas ⁽¹⁷⁾. Nagu otsuses rõhutatakse, tuleb riikliku investeeringu vastavust turutingimustele tõendada põhjalikult ja igakülgselt erainvestorite märkimisväärse osaluse abil või usaldusväärse äriplaani põhjal, mis näitaks investeeringu piisavat tasuvust. Erainvestorite projektis osalemise vältimatu eeltingimus on investeeringuga seotud äririskide hindamine samadel tingimustel, nagu seda teeb riiklik investor. See kehtib ka muude riigi toetuse vormide puhul, nagu sooduslaenuid või tagatisid ⁽¹⁸⁾.

2.3. Riigiabi lairibaühenduse kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse kasutuselevõtuks – Altmarki kriteeriumid ja kokkusobivus EMP lepingu artikli 59 lõike 2 tähenduses

- (14) Mõnel juhul võivad EFTA riigid käsitada lairibaühenduse pakkuvat üldist majandushuvi pakkuva teenusena (edaspidi „üldist majandushuvi pakkuva teenus”) ⁽¹⁹⁾ EMP lepingu artikli 59 lõike 2 ja Altmarki otsuse ⁽²⁰⁾ tähenduses ning sellest lähtudes seda riiklikult rahastada. Sellistel juhtudel tuleb EFTA riikide meetmeid hinnata kooskõlas järelevalveameti suunistega üldist majandushuvi pakkuvate teenuste hüvitamise kohta ⁽²¹⁾ ja järelevalveameti raamistikuga riigiabi kohta, mida antakse avaliku teenuse eest makstava hüvitise vormis, ⁽²²⁾ samuti komisjoni 20. detsembri 2011. aasta otsusega Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi

⁽¹⁴⁾ Kohtuasi C-310/99, Itaalia Vabariik vs. komisjon, EKL 2002, lk I-02289, punkt 65.

⁽¹⁵⁾ Vt komisjoni otsus juhtumi N 237/08 (Saksamaa, lairibaühenduse toetamine Alam-Saksi liidumaal) kohta.

⁽¹⁶⁾ Kohtuasi C-303/88, Itaalia Vabariik vs. komisjon, EKL 1991, lk I-1433, punktid 20–22.

⁽¹⁷⁾ Komisjoni 11. detsembri 2007. aasta otsus C 53/06 (Madalmaad, Citynet Amsterdam – Amsterdam linna investeering valguskaabelühenduse lõppkasutajani (FTTH)) (ELT L 247, 16.9.2008, lk 27).

⁽¹⁸⁾ Järelevalveameti suunist riiklike tagatiste kohta (EÜT L 274, 26.10.2000, EMP kaasanne nr 48, 26.10.2000, lk 45), muudetud, ELT L 105, 21.4.2011, lk 32, EMP kaasanne nr 23, 21.4.2011, lk 1.

⁽¹⁹⁾ Kohtupraktika kohaselt peab üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise ülesanne olema ettevõtjatele antud ametlikult avaliku sektori asutuse aktiga. Seoses sellega võib üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise kohustuse panna operaatorile avaliku teenuse kontsessiooni andmisega; vt ühendatud kohtuasjad T-204/97 ja T-270/97, EPAC – Empresa para a Agroalimentação e Cereais, SA vs. komisjon, EKL 2000, lk II-2267, punkt 126, ja kohtuasi T-17/02, Fred Olsen, SA vs. komisjon, EKL 2005, lk II-2031, punktid 186, 188–189.

⁽²⁰⁾ Kohtuasi C-280/00, Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg vs. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, EKL 2003, lk I-7747. Edaspidi „Altmarki otsus”.

⁽²¹⁾ Vt <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VI—Compensation-granted-for-the-provision-of-services-of-general-economic-interest.pdf> (seni avaldamata).

⁽²²⁾ Vt <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VI—Framework-for-state-aid-in-the-form-of-public-service-compensation.pdf> (seni avaldamata).

pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes, ⁽²³⁾ ja komisjoni 25. aprilli 2012. aasta määrusega (EÜ) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes ⁽²⁴⁾. Neid dokumente (edaspidi koos „üldist majandushuvi pakkuvate teenuste pakett“) kohaldatakse ka riigiabi andmise suhtes lairibaühenduse kasutuselevõtu puhul. Allpool tuuakse näiteid nendes dokumentides selgitatud põhimõtete kohaldamise kohta lairibaühenduse rahastamise suhtes, võttes arvesse sektori teatavat eripära.

Üldist majandushuvi pakuva teenuse määratlus

- (15) Järelevalveamet on seoses üldist majandushuvi pakuva teenuse määratlusega juba üldjoontes selgitanud, et EFTA riigid ei saa siduda avaliku teenuse osutamise kohustusi teenustega, mida tavalistel turutingimustel toimivad ettevõtjad juba osutavad või võivad osutada rahuldavalt ja avalike huvidega kooskõlas olevatel tingimustel, nagu hind, objektiivsed kvaliteedinäitajad, järjepidevus ja teenuse kättesaadavus, nagu riik on määratlenud ⁽²⁵⁾.
- (16) Järelevalveamet on selle põhimõtte kohaldamise puhul lairibasektori suhtes seisukohal, et nendes piirkondades, kus erainvestorid on juba lairibavõrgu taristutesse investeerinud (või on võrku laiendamas) ja juba osutavad piisava katvusega konkureerivaid lairibateenuseid, ei saa konkurentsipõhise ja riigi rahastatava lairibataristu samaaegset loomist käsitada üldist majandushuvi pakuva teenusena EMP lepingu artikli 59 lõike 2 tähenduses ⁽²⁶⁾. Kui aga on võimalik tõendada, et erainvestorid ei suuda pakkuda lähitulevikus ⁽²⁷⁾ kõikidele kodanikele ja kasutajatele piisavat lairibakatvust, mille tulemusena jääks märkimisväärne osa elanikkonnast ühenduseta, võib avaliku teenuse osutamise hüvitada ettevõtjale, kellele on tehtud ülesandeks osutada üldist majandushuvi pakkuvat teenust, eeldusel, et eespool kirjeldatud üldist majandushuvi pakuva teenuse osutamise tingimused on täidetud. Et hinnata vajadust üldist majandushuvi pakuva teenuse järele, tuleks seega alati võtta arvesse võrke, mille liik on võrreldav, st lairibaühenduse põhivõrke või järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke.
- (17) Pealegi võib lairibataristu kasutuselevõtmist ja käitamist pidada üldist majandushuvi pakkuvaks teenuseks üksnes juhul, kui see taristu võimaldab kõikidele asjaomase piirkonna kasutajatele – ühtviisi nii kodu- kui ka äri kasutajatele – universaalühendust. Üksnes äri kasutajate ühenduse toetamine ei ole piisav ⁽²⁸⁾.
- (18) Üldist majandushuvi pakuva teenuse osutamise kohustuslik iseloom tähendab ühtlasi seda, et kasutusele võetava võrgutaristu pakkuja ei saa oma äranägemisel ja/või diskrimineerivalt keelata sellele hulгимüügitasandi juurdepääsu (nt seetõttu, et juurdepääsuteenuse pakkumine ei pruugi olla teatud piirkonnas äriliselt tulus).
- (19) Võttes arvesse konkurentsi määra, mis on EMPs saavutatud alates elektroonilise side sektori liberaliseerimisest EMPs, ja eriti tänapäeval lairiba jaemüügiturul esinevat konkurentsi, peaks riigi rahastatav võrk, mis on rajatud üldist majandushuvi pakuva teenuse raames, olema kättesaadav kõikidele huvitatud operaatoritele. Vastavalt sellele peaks lairibavõrgu kasutuselevõtuga seotud üldist majandushuvi pakuva teenuse tunnustamine ja ülesandeks tegemine põhinema passiivse, ⁽²⁹⁾ operaatorist sõltumatu ⁽³⁰⁾ ja avatud taristu pakkumisel. Selline võrk peaks pakkuma taotlejatele kõiki erinevat liiki juurdepääse ja võimaldama jaemüügitasandil tegelikku konkurentsi, mis tagaks konkurentsi võimeliste ja taskukohaste teenuste pakkumise lõppkasutajale ⁽³¹⁾.

⁽²³⁾ EMP lepingu XV lisa punktis 1h osutatud õigusakt, otsus nr 66/2012 (ELT L 207, 2.8.2012, lk 46, ja EMP kaasanne nr 43, 2.8.2012, lk 56), (ELT L 7, 11.1.2012, lk 3–10).

⁽²⁴⁾ EMP lepingu XV lisa punktis 1h osutatud õigusakt, vt ühiskomitee 7. detsembri 2012. aasta otsus nr 225/2012, seni avaldamata.

⁽²⁵⁾ Vt järelevalveameti suuniste punkti 48 üldist majandushuvi pakkuvate teenuste hüvitamise kohta ja riigiabi eeskirjade raamistiku punkti 13 avaliku teenuse hüvitamise kohta.

⁽²⁶⁾ Vt järelevalveameti suuniste punkti 49 üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise hüvitamise kohta.

⁽²⁷⁾ „Lähituleviku“ all mõistetakse kooskõlas käesolevate suuniste punktiga 59 kolme aasta pikkust ajavahemikku.

⁽²⁸⁾ Järelevalveameti suuniste punktis 50 väljendatud põhimõtte kohaselt üldist majandushuvi pakkuvate teenuste hüvitamise kohta. Vt ka komisjoni otsused juhtumite N 284/05 (Iirimaa, piirkondlik lairibaprogramm: linnapiirkonna võrgud, 2. ja 3. etapp) ning N 890/06 (Prantsusmaa, abi Toulouse'i piirkonna omavalitsustsüsteemide ühendusele (Sicoval) kiire Interneti-võrgu loomiseks) kohta.

⁽²⁹⁾ Passiivne võrgutaristu on põhimõtteliselt võrgu füüsiline taristu. Vt mõistet selgitavast sõnastikust.

⁽³⁰⁾ Võrk peaks olema tehnoloogiliselt neutraalne ja sel viisil võimaldama juurdepääsu taotlejatele, olenemata sellest, millist kättesaadavat tehnoloogiat nad lõppkasutajatele teenuste osutamiseks kasutavad.

⁽³¹⁾ Kooskõlas käesolevate suuniste punkti 74 alapunktiga g.

- (20) Seepärast peaks üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamine hõlmama ainult universaalühendust võimaldava lairibavõrgu kasutuselevõttu ja sellega seotud hulгимүүгитасанди juurdepääsuteenuseid, mitte aga sideteenuste jaemüüki⁽³²⁾. Kui üldist majandushuvi pakkuvat teenust osutab vertikaalselt integreeritud lairibaoperaator, tuleb kehtestada piisavad kaitsemeetmed, et vältida huvide konflikti, põhjendamatut diskrimineerimist ja mis tahes muid kaudseid ja varjatud eeliseid⁽³³⁾.
- (21) Kuna elektrooniliste sideteenuste turg on täielikult liberaliseeritud, ei saa lairibavõrgu kasutuselevõttuga seotud üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamine põhineda teenuse pakkujale ainu- või erioiguse andmisel EMP lepingu artikli 59 lõike 2 tähenduses.

Hüvitise arvutamine ja tagastamine

- (22) Üldist majandushuvi pakkuva teenuse eest makstava hüvitise arvutamisel kohaldatakse täielikult üldist majandushuvi pakkuvate teenuste paketi põhimõtteid. Võttes arvesse lairibasektori eripära, on kasulik lisada selgitus üldist majandushuvi pakkuva teenuse kohta, mis on mõeldud ühenduseta naabruskondade või piirkondade (nn valged laigud) katmiseks laiemal alal, kus teatud operaatorid on juba kasutusele võtnud oma võrgutaristud või kavatses seda teha lähitulevikus. Juhtudel, kus ala, milles on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine, ei ole piiratud ainult „valgete laikude” piirkondadega nende suuruse või asukoha tõttu, võib olla vajalik, et üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutaja võtaks võrgutaristu kasutusele ka tulutoovates piirkondades, mis on juba kommertsopeaatorite poolt kaetud. Sellises olukorras peaks sel juhul antav hüvitis katma üksnes taristu rajamise kulud mittetulusates „valgete laikude” piirkondades, võttes arvesse asjakohast tulu ja mõistlikku kasumit⁽³⁴⁾.
- (23) Paljudel juhtudel võib olla asjakohane määrata hüvitise suurus eelnevalt kindlaks, et katta eeldatav rahastamispuudujääk pigem kindla ajavahemiku jooksul, kui määrata hüvitis üksnes kulude ja tulude alusel nende tekkimise ajal. Esimene mudel pakub ettevõttele tavapärasest suurema stiimuli kulude piiramiseks ja tegevuse arendamiseks aja jooksul⁽³⁵⁾. Kui seoses lairibavõrgu kasutuselevõttuga seotud üldist majandushuvi pakkuva teenusega ei lähtuta eeldusest, et kasutusele võetav taristu kuulub avalikku omandisse, tuleks kehtestada asjakohased läbivaatamis- ja tagastusmehhanismid, et vältida olukorda, kus teenuse osutaja saab põhjendamatult eelise, sest riiklikult rahastatud võrk jääb pärast kõnealuse teenuse kontsessiooni aegumist tema omandusse.

2.4. Haldus- ja reguleerivad meetmed, mis toetavad lairibavõrgu kasutuselevõttu väljaspool EMP riigibieeskirjade kohaldamisala

- (24) EFTA riigid võivad valida mitut liiki meetmed, et kiirendada lairibavõrgu ja eriti järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõttu, ilma et ettevõtjaid otseselt rahastataks. Need meetmed ei hõlma tingimata riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses.

⁽³²⁾ Piirangut õigustab asjaolu, et pärast universaalühendust tagava lairibavõrgu kasutuselevõtmist on turujõud tavaliselt piisavad, et osutada sideteenuseid kõikidele kasutajatele konkurentsivõimelise hinnaga.

⁽³³⁾ Sellised tagatised peaksid sisaldama eelkõige raamatupidamise lähususe kohustust ja võivad sisaldada ka nõuet, et vertikaalselt integreeritud operaator asutaks struktuuriliselt ja õiguslikult eraldatud ettevõtte. See ettevõtte peaks ainuisikuliselt vastutama üldist majandushuvi pakkuva teenuse nõuetele vastavuse ja osutamiskohustuse täitmise eest.

⁽³⁴⁾ EFTA riigid töötavad välja, arvestades iga juhtumi eripära, kõige sobivama meetodika, mis tagaks, et antav hüvitis kataks kooskõlas üldist majandushuvi pakkuvate teenuste paketi põhimõtetega üksnes üldist majandushuvi pakkuva teenuse „valgete laikude” piirkondades osutamise kulud, võttes arvesse asjakohast tulu ja mõistlikku kasumit. Näiteks võiks antava hüvitise määramise aluseks olla tulu võrdlus, mis saadakse taristu käitamisel tulusates, kommertsopeaatorite kaetud piirkondades ja „valgete laikude” piirkondades. Mõistlikku kasumit ületavat kasumit (st. kasumit, mis ületab tööstusharu keskmise kapitali tasuvuse sellise lairibainfrastruktuuri kasutuselevõtu puhul) võiks kasutada üldist majandushuvi pakkuva teenuse rahastamiseks mittetulutoovates piirkondades, kusjuures ülejäänud tulu võib olla osa rahalisest hüvitisest. Vt komisjoni otsus juhtumi N 331/08 (Prantsusmaa, projekt THD Hauts de Seine'i departemangus) kohta.

⁽³⁵⁾ Kui aga tulevaste kulude ja tulude kujunemine on suures osas ebaselge ning teave ebaühtlane, võib avaliku sektori asutus soovida kasutada selliseid hüvitusmudeleid, mis ei ole täielikult eelnevalt kindlaksmääratud, vaid pigem eelnevalt kindlaksmääratud ja tagantjärele hüvitamise segu (näiteks kasutades tagastamisi, mis võimaldavad ettenägematu tulu tasakaalustatud jagamist).

- (25) Võttes arvesse, et üldjuhul moodustavad suure osa järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõttuga seonduvatest kuludest tsiviilehitustööd, ⁽³⁶⁾ võivad EFTA riigid kooskõlas elektroonilist sidet reguleeriva raamistikuga ⁽³⁷⁾ otsustada näiteks trasside rajamise õiguste omandamise protsessi hõlbustamiseks nõuda võrguoperaatoritelt nende teostatavate ehitustööde kooskõlastamist ja/või osa oma taristu jagamist. Samamoodi võivad EFTA riigid ka nõuda, et mis tahes uue rajatise (kaasa arvatud uued vee-, energia-, transpordi- või kanalisatsioonivõrgud) ja/või hoone ehitamisel tuleb paigaldada ka järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutamiseks sobiv ühendus. Kolmandad isikud võivad samuti paigaldada igal juhul toimuvate üldiste tsiviilehitustööde käigus oma kuludega oma passiivse võrgutaristu. Seda võimalust tuleb pakkuda läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil kõikidele huvitatud operaatoritele ning see peaks olema põhimõtteliselt avatud kõikidele potentsiaalsetele kasutajatele, mitte üksnes elektroonilise side operaatoritele (st elektri-, gaasijaotusvõrkude, veevärgi jne operaatoritele) ⁽³⁸⁾. Olemasoleva (subsideeritava või subsideerimata) taristu kaardistamine riiklikul tasandil, mis võimaluse korral hõlmaks kavandatud töid, aitaks ette valmistada ärilise lairibaühenduse kasutuselevõttu ⁽³⁹⁾. Olemasoleva taristuna ei käsitata üksnes telekommunikatsioonitaristut, näiteks traadipõhist, traadita või satelliititaristut, vaid ka teiste majandustegevusharude (näiteks kommunaallettevõtjad) alternatiivseid taristuid (näiteks kanalisatsioon, kaablikaevud jms) ⁽⁴⁰⁾.

2.5. EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti c kohane kokkusobivuse hindamine

- (26) Kui riigi sekkumine lairibavõrgu kasutuselevõtu toetamiseks vastab jaotises 2.1 kindlaks määratud tingimustele, hindab selle kokkusobivust üldjuhul järelevalveamet EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti c alusel ⁽⁴¹⁾. Praeguseks on piirkondlikud ja kohalikud asutused kehtestanud erinevaid sekkumismudeleid. Nende mudelite mitteammendav loetelu on esitatud liites. Peale liites kirjeldatud mudelite võivad pädevad asutused töötada välja ka teisi lairibavõrgu kasutuselevõtu toetamise mudeleid ⁽⁴²⁾. Kõigi sekkumise vormide suhtes kohaldatakse käesolevates suunistes sätestatud kõiki kokkusobivuskriteeriume ⁽⁴³⁾.
- (27) Riigi abiga võib lairibaprojekte teostada abisaavates piirkondades EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktide a ja c ning regionaalabi eeskirjade tähenduses ⁽⁴⁴⁾. Sellisel juhul võib lairibaühenduse toetamist pidada alginvesteeringuabiks regionaalabi eeskirjade tähenduses. Kui meede kuulub nende eeskirjade reguleerimisalasse ja kui kavatakse osutada ühekordset abi konkreetsele ettevõtjale või teatud ühele tegevusvaldkonnale, peab EFTA riik tõendama, et regionaalabi eeskirjade tingimused on täidetud. See tähendab ennekõike, et kõnealuse projektiga toetatakse ühtse regionaalarengu strateegiat ning projekti olemus ja maht ei moonuta lubamatult konkurentsi.

2.5.1. Ühtsete kokkusobivuspõhimõtete ülevaade

- (28) EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti c kohase hindamise käigus veendub Järelevalveamet, et ühise huvi eesmärgi saavutamiseks võetava meetme positiivne mõju kaalub üles selle võimalikud negatiivsed kõrvalmõjud, nagu kaubanduse ja konkurentsi moonutamine. Hindamine toimub kahes etapis.

⁽³⁶⁾ Näiteks kaevetööd, kaablite paigaldamine, juhtmete paigaldus hoonete sees. Kodukasutajatele mõeldud kiudoptiliste võrkude kasutuselevõtu puhul võivad sellised kulud moodustada kuni 70–80 % investeeringu kogukuludest.

⁽³⁷⁾ Vt joonealune märkus nr 3.

⁽³⁸⁾ Vt ka komisjoni otsused juhtumite N 383/09 (Saksamaa, juhtumi N 150/2008, lairibaühendus Saksi liidumaa maapiirkondades, muudatus). See juhtum käsitleb olukorda, kus üldehitustööd, nagu teehooldus, ei kujutanud endast riigiabi. Saksa ametiasutuste võetud meetmed olid „üldehitustööd”, mida riik oleks teostanud hoolduse eesmärgil igal juhul. Võimalusest paigaldada kaablikanalisatsioon ja lairibataristu teehoolduse käigus – ja operaatorite kulul – teatati avalikult ning need ei olnud piiratud lairibasektoriga või sellele suunatud. Siiski ei saa välistada, et selliste tööde riiklik rahastamine tunnustatakse abiks EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses, kui tööd on piiratud lairibasektoriga või selgelt sellele suunatud.

⁽³⁹⁾ Vt näiteks Saksa reguleeriva asutuse väljaannet „Infrastrukturatlas” (taristuatlas), mille kaudu operaatorid jagavad vabatahtlikult teavet kättesaadavate ja potentsiaalselt taaskasutatavate taristute kohta.

⁽⁴⁰⁾ Tuleks meelde tuletada, et elektronsidet reguleeriv raamistik annab riigi pädevatele asutustele võimaluse nõuda ettevõtjatel vajaliku teabe esitamist, et nimetatud asutused saaksid koostöös riiklike reguleerivate asutustega üksikasjalikult kindlaks teha võrguelementide ja rajatiste olemuse, kättesaadavuse ja geograafilise asukoha ning muuta need andmed huvitatud isikutele kättesaadavaks. Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiviga 2009/140/EÜ, artikli 12 lõige 4.

⁽⁴¹⁾ Vt näiteks järelevalveameti otsus nr 231/11/COL järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kiire kasutuselevõtu kohta Tromsø kohaliku omavalitsuse maapiirkondades (ELT C 10, 2.1.2012, lk 5, ja EMP kaasanne nr 2, 12.1.2012, lk 3). Loetelu kõigist lairibaühenduse valdkonnas riigiabi-eeskirjade kohaselt tehtud komisjoni otsustest on kättesaadav järgmisel veebilehel: http://ec.europa.eu/competition/sectors/telecommunications/broadband_decisions.pdf.

⁽⁴²⁾ Näiteks võivad laenuid (erinevalt toetustest) olla kasulik vahend krediitipuuduse kaotamisel pikaajaliste taristuinvesteeringute puhul.

⁽⁴³⁾ See ei piira punktis 27 osutatud järelevalveameti regionaalabi suuniste võimalikku kohaldamist.

⁽⁴⁴⁾ Vt järelevalveameti suunistes regionaalabi kohta, mida kohaldatakse *ratione temporis* (nt regionaalabi suunistes aastateks 2007–2013 (ELT L 54, 28.2.2008, lk 1, EMP kaasanne nr 11, 28.2.2008, lk 1).

- (29) Esiteks peab iga abimeede vastama allpool esitatud vajalikele tingimustele. Abi loetakse EMP lepingu toimimisega kokkusobimatuks, kui ükski järgmistest tingimustest jääb täitmata:
- 1) kaasaaitamine ühise huvi eesmärkide saavutamisele,
 - 2) turg ei toimi turutõrgete või suure ebavõrdsuse tõttu,
 - 3) riigiabi kui poliitikavahendi asjakohasus,
 - 4) stimuleeriva mõju olemasolu,
 - 5) abi piirdumine minimaalselt vajalikuga,
 - 6) piiratud negatiivne mõju,
 - 7) läbipaistvus.
- (30) Teiseks, kui kõik vajalikud tingimused on täidetud, võrdleb järelevalveamet abimeetme positiivset mõju ühishuvi pakkuvate eesmärkide saavutamisele võimalike negatiivsete kõrvalmõjudega.
- (31) Järelevalveameti konkreetset hindamistegevust lairibaühenduse valdkonnas on üksikasjalikumalt kirjeldatud allpool.
- 1) Kaasaaitamine ühise huvi pakkuvate eesmärkide saavutamisele
- (32) Selle eesmärgi puhul hindab järelevalveamet, mil määral kavandatav sekkumine aitab kaasa eespool kirjeldatud ühise huvi pakkuvate eesmärkide saavutamisele.
- 2) Turg ei toimi turutõrgete või olulise ebavõrdsuse tõttu
- (33) Kui turud ei suuda omapäi, ilma sekkumiseta pakkuda tõhusat tulemust ühiskonna jaoks, on tegemist „turutõrkega”. Selline olukord võib tekkida näiteks teatud investeeringute tegemata jätmise korral, ehkki ühiskonna jaoks ületaks majanduslik kasu tehtavad kulutused ⁽⁴⁵⁾. Sellistel juhtudel võib riigiabi tagada positiivsed tulemused ja üldist tõhusust aitab suurendada ettevõtjatele mõeldud majanduslike stiimulite kohandamine. Lairibasektoris on üks turutõrke vorme seotud positiivse välismõjuga. Selline välismõju tekib siis, kui turuosalisel ei võta kõiki oma tegevusega kaasnevaid hüvesid täielikult arvesse. Näiteks võimaldab lairibavõrkude kättesaadavus pakkuda täiendavaid teenuseid ja innovatsiooni, millest on tõenäoliselt kasu enamatel kui võrgu vahetutel investeerijatel ja kasutajatel. Turutingimuste tõttu tehakse liiga erainvesteeringuid lairibavõrkudesse.
- (34) Tänu rahvastikutiheduse säästu soodustavale mõjule on lairibavõrkude kasutuselevõtmine üldiselt tasuvam seal, kus potentsiaalne nõudlus on suurem ja kontsentreeritumst tihedamini asustatud piirkondades. Investeeringu suurte püsikulude tõttu võivad ühikukulud rahvastikutiheduse vähenedes oluliselt suureneada ⁽⁴⁶⁾. Seepärast katavad kaubanduslikel tingimustel kasutusele võetud tulused lairibavõrgud vaid osa elanikkonnast. Sellele vaatamata loob laialdase levikuga ja taskukohane juurdepääs lairibaühendusele positiivse välismõju, sest see suudab kiirendada majanduskasvu ja innovatsiooni kõikides majandusharudes. Kui turg ei paku piisava katvusega lairibaühendust või juurdepääsutingimused ei ole piisavad, võib riigiabi aidata sellist turutõrget kõrvaldada.

⁽⁴⁵⁾ Asjaolu, et konkreetne ettevõtja vajab projekti teostamiseks abi, ei viita tingimata turutõrke olemasolule. Näiteks ettevõtja otsus jätta investeerimata madala tulususega projekti või piirkonda, kus turunõudlus on piiratud ja/või kulupõhine konkurentsivõime vähenenud, võib olla viide mitte turutõrkele, vaid hästi toimivale turule.

⁽⁴⁶⁾ Satelliitsüsteemidega kaasnevad samuti ühikukulud, kuid ühikud on suuremad ja seepärast on need üldjuhul rahvastikutihedusest sõltumatamad.

- (35) Teine võimalik ühist huvi pakkuv eesmärk on seotud võrdsusega. Valitsused võivad otsustada sekkuda, et kõrvaldada turu toimimisest tulenev sotsiaalne või piirkondlik ebavõrdsus. Teatud juhtudel võib lairibaühendusele antavat riigiabi kasutada võrdsuse eesmärkide saavutamiseks, st viisina edendada kõigi ühiskonnaliikmete juurdepääsu peamistele sidevahenditele, osalemist ühiskonnas ja sõnavabadust, parandades seeläbi sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust.

3) Riigiabi kui poliitikavahendi asjakohasus ja meetme kavandamine

- (36) Riigi sekkumine lairibavõrkude toetamise kaudu võib toimuda riiklikul, piirkondlikul või kohaliku omavalitsuse tasandil ⁽⁴⁷⁾. Seepärast on oluline erinevaid sekkumisi kooskõlastada, et vältida dubleerimist ja järjepidevuse puudumist. Kohaliku tasandi sekkumiste korral on järjepidevuse ja kooskõlastatuse tagamiseks vaja saavutada kohalike algatuste kõrge läbipaistvuse tase.
- (37) Alati kui see on võimalik ning kokkusobiv pädevuste ja spetsiifikaga, innustatakse EFTA riike töötama välja üleriiklikke programme, mis sisaldaksid riiklike algatuste peamisi põhimõtteid ja kavandatavate võrkude kõige olulisemaid omadusi ⁽⁴⁸⁾. Lairibaühenduse arendamise riiklikud raamprogrammid tagavad riigi vahendite kasutamise sidususe, vähendavad väiksemate abi andvate asutuste halduskoormust ja kiirendavad üksikute abimeetmete rakendamist. Peale selle kutsutakse EFTA riike üles andma riiklikul tasandil selgeid suuniseid riigiabiga rahastatavate lairiba- projektide rakendamiseks.
- (38) Lairibaühenduse toetamiseks mõeldud konkurentsi soodustava riigiabimeetme väljatöötamisel on eriti oluline roll riiklikel reguleerivatel asutustel. Riiklikud reguleerivad asutused on omandanud tehnilisi teadmisi ja oskusteavet tänu otsustavale rollile, mis neile on määratud valdkonda reguleeriva õigustikuga ⁽⁴⁹⁾. Neil on kõige parem ettevalmistus avaliku sektori asutuste toetamiseks seoses riigiabi kavadega ja nendega tuleks sihtpiirkondade kindlaksmääramisel konsulteerida. Riikliku reguleeriva asutusega tuleks konsulteerida ka hulgemüügitasandi juurdepääsuhindade ja tingimuste kindlaksmääramisel ning vaidluste lahendamisel juurdepääsu taotlejate ja subsideeritava taristu operaatore vahel. EFTA riike julgustatakse tagama riiklikule reguleerivale asutusele kõnealuse toetuse andmiseks vajalikud vahendid. EFTA riigid peaksid vajaduse korral looma asjakohase õigusliku aluse riiklike reguleerivate asutuste selliseks kaasamiseks riigi abiga teostatavatesse lairibaprojektidesse. Riiklikud reguleerivad asutused peaksid kooskõlas parima tavaga koostama kohalikele asutustele suunised, mis sisaldavad soovitusi turuanalüüsi, hulgemüügitasandi juurdepääsutoodete ja hinnakujunduse põhimõtete kohta, võttes arvesse elektroonilise side reguleerivat raamistikku ja järelevalveameti avaldatud sellekohaseid soovitusi ⁽⁵⁰⁾.
- (39) Lisaks riiklike reguleerivate asutuste kaasamisele võivad ka riiklikud konkurentsiasutused anda kasulikku nõu eelkõige seoses laiaulatuslike raamprogrammidega, et aidata hankes osalevatele operaatoritele luua võrdsed tingimused ja vältida riigi vahendite ebaproportsionaalselt suure osa eraldamist ühele operaatorile, mis tugevdaks tema (võimalik, et juba niigi domineerivat) turuseisundit ⁽⁵¹⁾. Mõned EMP riigid on asutanud lisaks reguleerivatele

⁽⁴⁷⁾ Vt kohaliku omavalitsuse ja piirkondliku rahastamise kohta komisjoni otsused juhtumite SA 33420 (2011/N) (Saksamaa, lairibaühendus Maini-äärses Lohris) ja N 699/09 (Hispaania, Murcia piirkonna telekommunikatsiooni taristute kasutuselevõtu programm) kohta.

⁽⁴⁸⁾ EL liikmesriigid on sageli teatanud raamprogrammidest, mis kirjeldavad kohaliku või piirkondliku toetuse andmise tingimusi lairibaühenduse arendamisele. Vt näiteks juhtumid N 62/10 (Soome, abi ülikiire lairibaühenduse ehituseks Soome hõreda asustusega piirkondades), N 53/10 (Saksamaa, föderaalne kaablikanalisatsiooni toetuste raamprogramm) ja N 30/10 (Rootsi, riigiabi lairibaühendusele maaelu arendamise programmi raames).

⁽⁴⁹⁾ Vt joonealune märkus 3.

⁽⁵⁰⁾ Vt näiteks järelevalveameti 5. novembri 2008. aasta soovitus elektroonilise side sektori asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta, mis vastavalt EMP lepingu XI lisas punktis 5cl nimetatud aktile (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta) vajavad eelnevat reguleerimist (ELT C 156, 9.7.2009, lk 18, ja EMP kaasanne nr 36, 9.7.2009, lk 1). See suurendaks läbipaistvust, vähendaks kohalike asutuste halduskoormust ja tähendaks, et riikide reguleerivad asutused ei peaks iga riigiabi juhtumit eraldi analüüsima.

⁽⁵¹⁾ Vt näiteks Avis n° 12-A-02 du 17.1.2012 relatif à une demande d'avis de la commission de l'économie, du développement durable et de l'aménagement du territoire du Sénat concernant le cadre d'intervention des collectivités territoriales en matière de déploiement des réseaux à très haut débit (Prantsusmaa konkurentsiameti arvamus väga kiirete lairibavõrkude kasutuselevõtmise kohta).

asutustele riiklikke pädevuskeskusi, et aidata väikestel kohalikel asutustel kavandada piisavaid riigiabi meetmeid ja tagada riigiabieskirjade kohaldamise järjepidevus, nagu on sätestatud käesolevates suunistes ⁽⁵²⁾.

- (40) Meetme asjakohase ülesehituse tagamiseks nõuab tasakaalustatuse kriteerium, et riigiabi oleks *asjakohane* poliitikava-hend probleemi lahendamiseks. Seoses sellega tuleks märkida, et kuigi eelnev reguleerimine on paljudel juhtudel hõlbustanud lairibaühenduse kasutuselevõttu linna- ja tihedamini asustatud piirkondades, ei pruugi see olla piisav vahend lairibateenuse pakkumise võimaldamiseks, eriti puuduliku ühendusega piirkondades, kus investeringu tasuvus on väike ⁽⁵³⁾. Samamoodi ei saa lairibaühenduse kasutamise soodustamiseks mõeldud ⁽⁵⁴⁾ nõudlusepoolsete meetmetega (näiteks maksekviitungid lõppkasutajatele) alati lairibateenuse vähese pakkumise probleemi lahendada, kuigi sellised meetmed aitavad kaasa lairibaühenduse laiemale kasutuselevõtule ⁽⁵⁵⁾. Seega on võimalik, et mõnes olukorras ei ole puudujääkide kõrvaldamiseks lairibaühenduse valdkonnas muud väljapääsu kui riigipoolne rahasta-mine. Abi andvad asutused peavad arvesse võtma ka võrgu võimaliku kasutuselevõtmisele viivaid spektri (ümber) jaotamisi sihtpiirkondades, millega võidakse saavutada abi andvate asutuste eesmärgid ilma otseseid toetusi andmata.

4) Stimuleeriva mõju olemasolu

- (41) Võttes arvesse meetme stimuleerivat mõju, on tarvis uurida, kas asjaomane investeerimine lairibavõrku oleks toimunud sama kiiresti ka ilma riigiabita. Kui operaatoril on teatavad kohustused seoses sihtpiirkonna katmi-sega, ⁽⁵⁶⁾ ei pruugi tal olla õigust riigiabi saamiseks, sest abil ei oleks tõenäoliselt stimuleerivat mõju.

5) Abi piirdumine minimaalselt vajaliku-ga

- (42) Nagu järgmistes jaotistes üksikasjalikumalt selgitatakse, rõhutab järelevalveamet teatatud meetme *proportsionaalsuse* hindamisel mitmeid vajalikke tingimusi asjaomase riigiabi ja potentsiaalsete konkurentsimoontute minimeerimi-seks.

6) Piiratud negatiivne mõju

- (43) Abist põhjustatud muutus abisaaja käitumises võib siiski avaldada negatiivset mõju konkurentsile ja kaubandusele. Konkurentsimoontute olulisust saab hinnata konkurentidele avaldatava mõju kaudu. Kui konkurendid näevad, et nende varasemate investeringute tasuvus abi tõttu väheneb, võivad nad otsustada oma tulevase investeringuid vähendada või üldse turult lahkuda ⁽⁵⁷⁾. Kui aga konkurentsipõhise valikumenetluse teel välja valitud abisaaja peaks osutama ettevõtjaks, kellel on juba turul valitsev seisund või on tal võimalus saavutada valitsev seisund riigi rahasta-tava investeringu tõttu, võib abimeede nõrgendada konkurentide avaldatavat konkurentsipurvet. Peale selle, kui riigiabi meede või sellega seotud tingimused (kaasa arvatud rahastamismeetod, kui see on meetme lahutamatu osa) kujutavad endast EMP õiguse mitteeristatavat rikkumist, ei saa abi pidada EMP lepingu toimumisega kokkusobi-vaks ⁽⁵⁸⁾.

7) Läbipaistvus

- (44) Abi eraldatakse läbipaistval viisil; eelkõige tuleb tagada, et EFTA riigid, ettevõtjad, huvitatud avalikkus ja järelevalve-amet saaksid hõlpsa juurdepääsu kõikidele asjaomastele õigusaktidele ja asjakohasele teabele nende alusel eraldatava abi kohta. Läbipaistvustõuete üksikasjad on sätestatud punktis 74.

⁽⁵²⁾ Vt näiteks komisjoni otsused juhtumite N 237/08 kohta (Saksamaa, lairibaühenduse toetamine Alam-Saksi liidumaal, või SA.33671 (Ühendkuningriik, lairibaühenduse pakkumine Ühendkuningriigis) kohta.

⁽⁵³⁾ Vt näiteks komisjoni otsused juhtumite N 473/07 (Itaalia, lairibaühendus Alto Adige piirkonnas) ja N 570/07 (Saksamaa, lairibaühendus Baden-Württembergi liidumaa maapiirkondades) kohta.

⁽⁵⁴⁾ Eelkõige juba olemasolevate lairibalahenduste kasutuselevõtu edendamiseks, olgu tegemist kohaliku juurdepääsuga maapealsete püsi-või traadita võrkudega või üldiselt juurdepääsetavate satelliitlahendustega.

⁽⁵⁵⁾ Vt näiteks komisjoni otsus juhtumi N 222/06 (Itaalia, abi Sardiinia digitaalse lõhe ületamiseks) kohta.

⁽⁵⁶⁾ See võib kehtida näiteks LTE- (*long-term evolution*) või kõrgema taseme LTE-tehnoloogia operaatorite suhtes, kelle katvuseesmärgid on määratud nende litsentsi tingimustega sihtpiirkonnas. Ka sel juhul, kui operaator, kellele on pandud universaalteenuse osutamise kohustus, saab avaliku teenuse osutamise eest hüvitist, ei ole sama võrgu rahastamiseks lubatud anda täiendavat riigiabi.

⁽⁵⁷⁾ Seda liiki mõju võib nimetada „väljatõrjumiseks”.

⁽⁵⁸⁾ Vt näiteks kohtuasi C-156/98 Saksamaa vs. komisjon (EKL 2000, lk I-6857, punkt 78) ja kohtuasi C-333/07 Régie Networks, (EKL 2008, lk I-10807, punktid 94–116).

8) Konkurentsimoonutust piirav üldine tasakaalustamiskriteerium ja kokkusobivustingimused

- (45) Hoolikalt kavandatud lairibaühenduse riigiabi kava peaks tagama, et meetme üldine tasakaalustav toime on positiivne.
- (46) Seda arvestades võib riigiabi meetme mõju kirjeldada kui käitumise muutust võrreldes olukorraga, mis oleks kujunenud ilma abi saamata. Abi positiivne mõju on otseselt seotud muutustega abisaaja käitumises. See muutus peaks võimaldama saavutada soovitatavat ühist huvi pakkuvat eesmärki. Lairibasektoris on abi tulemuseks uue taristu kasutuselevõtmine, mida muidu ei toimuks, ja seega turule täiendava võimsuse ja kiiruse andmine, samuti madalamad hinnad ja parem valik tarbijate jaoks, kõrgem kvaliteet ja innovatsioon. See tagab ka kasutajatele laialdasema juurdepääsu internetiressurssidele ja stimuleerib koos tugevnenud tarbijakaitsega selles valdkonnas tõenäoliselt nõudluse kasvu.
- (47) Subsideeritav võrk peaks suutma tagada „hüppelise muutuse“ lairibaühenduse kättesaadavuses. Hüppelise muutusega on tegemist, kui riigi sekkumise tulemusena i) teeb valitud pakkuja lairibavõrku märkimisväärsed uusi investeeringuid⁽⁵⁹⁾ ja ii) subsideeritav taristu toob turule märkimisväärsed uusi võimalusi lairibateenuse kättesaadavuse ja võimsuse,⁽⁶⁰⁾ kiiruse ja konkurentsi⁽⁶¹⁾ mõttes. Hüppelist muutust võrreldakse nii olemasolevate kui ka konkreetset kavandatavate võrkudega.
- (48) Peale selle peavad konkurentsi negatiivselt mõjutavate tegurite minimeerimiseks olema täidetud mitmed abimeetme ülesehitusele esitatavad tingimused, mida kirjeldatakse täpsemalt allpool jaotises 3.4.
- (49) Konkurentsimoonutuse piiramise edasiseks tagamiseks võib järelevalveamet nõuda teatud kavade ajalist piiramist (tavaliselt neli aastat või vähem) ja nende hindamist, selleks et kontrollida järgmist: i) kas eeldused ja tingimused, mille alusel langetati kokkusobivuse otsus, on täidetud; ii) abimeetme tõhusus võrreldes kavandatud eesmärkidega; iii) meetme mõju turgudele ja konkurentile ning EMP huvidega vastuolus oleva moonutava mõju puudumine abikava kehtimise ajal⁽⁶²⁾. Lähtudes abimeetme eesmärgist ning selleks et vältida EFTA riikide ja väiksemate abiprojektide ebaproportsionaalset koormamist, kohaldatakse piirangut ainult riiklike abikavade ja suure eelarvega abikavade suhtes, mis sisaldavad uudseid omadusi või millega nähakse ette märkimisväärsed muudatused turul, tehnoloogias või reguleerivas raamistikus. Hindamise viib läbi riigiabi andvast asutusest sõltumatu ekspert ühise meetodika⁽⁶³⁾ alusel ja selle tulemused avalikustatakse. Hindamise tulemused esitatakse komisjonile aegsasti, et oleks võimalik hinnata abimeetme võimalikku pikendamist, ja igal juhul abikava lõppedes. Hindamise täpne ulatus ja üksikasjad määratakse kindlaks abimeetme heakskiitmise otsusega. Kõigi järgnevat samalaadse eesmärgiga abikavade puhul võetakse arvesse kõnealuse hindamise tulemusi.
- (50) Kui tasakaalustatuse hindamisest nähtub, et negatiivne mõju kaalub saadava kasu üles, võib järelevalveamet abi keelata või nõuda parandusmeetmete võtmist seoses abi kavandamise või konkurentile tekitatud kahjuga.

⁽⁵⁹⁾ Näiteks ei tuleks riigiabikõlblikuks lugeda marginaalseid investeeringuid, mis on seotud üksnes võrgu aktiivsete osade uuendamisega. Ehkki teatavad vaskaablipõhised soodustavad tehnoloogiad (näiteks vektorjuhtimine) võivad suurendada olemasolevate võrkude võimsust, ei pruugi need nõuda märkimisväärsed investeeringuid uude taristusse, mistõttu ei peaks ka need olema riigiabikõlblikud.

⁽⁶⁰⁾ Näiteks põhivõrgu uuendamine järgmise põlvkonna lairiba-juurdepääsuvõrguks. Ka järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu teatud uuendused (näiteks kiudoptilise ühenduse pikendamine lõppkasutajale lähemale) võivad kujutada endast hüppelist muutust. Piirkondades, kus lairibavõrgud on juba olemas, peaks hüppelise muutuse läbiviimine tagama, et riigiabi kasutamine ei too kaasa olemasoleva taristu dubleerimist. Samamoodi ei anna olemasolevate taristute väike järkjärguline ajakohastamine, näiteks 12 Mbit/s-lt 24 Mbit/s-le, tõenäoliselt mingeid täiendavaid teenusepakkumise võimalusi (ja annaks olemasolevale operaatorile tõenäoliselt ebaproportsionaalse eelise).

⁽⁶¹⁾ Subsideeritav võrk peaks soodustama konkurentsi, st võimaldama tõhusat juurdepääsu taristu eri tasanditel punktis 74 osutatud viisil ja järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutuselevõtu toetamise puhul ka punktis 76 osutatud viisil.

⁽⁶²⁾ Vt näiteks komisjoni otsus juhtumi SA.33671 (Ühendkuningriik, lairibaühenduse rakendamine Ühendkuningriigis) kohta.

⁽⁶³⁾ Sellise ühise meetodi võib välja pakkuda järelevalveamet.

3. LAIRIBAÜHENDUSELE ANTAVA RIIGIABI HINDAMINE

3.1. Lairibavõrkude liigid

- (51) Käesolevates suunistes eristatakse riigiabi hindamise otstarbel põhi- ja järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke.
- (52) Lairibaühenduse põhivõrkudeks saab lugeda mitut erinevat tehnoloogilist platvormi, sh asümmeetrilised digitaalsed abonendiliinid (kuni ADSL2+ võrkudeni), täiustamata kaabelvõrgud (näiteks DOCSIS 2.0), kolmanda põlvkonna mobiilvõrgud (UMTS) ja satelliitsüsteemid.
- (53) Turu ja tehnoloogia praegusel arenguetapil⁽⁶⁴⁾ on järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgud sellised juurdepääsuvõrgud, mille aluseks on osaliselt või täielikult optilised elemendid⁽⁶⁵⁾ ja mis on võimelised pakkuma parema kvaliteediga lairibajuurdepääsu teenuseid võrreldes olemasolevate lairibaühenduse põhivõrkudega⁽⁶⁶⁾.
- (54) Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudel peavad olema vähemalt järgmised omadused: i) usaldusväärse ja väga kiire teenuse pakkumine abonendile optilise (või võrdväärse tehnoloogiaga) tagasiühenduse kaudu, mis on kasutaja hoonetele piisavalt lähedal, et tagada tegelikult väga suur kiirus; ii) mitmesuguste täiustatud digitaalteenuste toetamine, kaasa arvatud ühendatud järgmise põlvkonna võrguteenused, ning iii) oluliselt suuremad üleslaadimiskiirused (võrreldes lairibaühenduse põhivõrkudega). Turu ja tehnoloogia praegusel arenguetapil on järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgud: i) kiudoptilised juurdepääsuvõrgud (FTTx);⁽⁶⁷⁾ ii) täiustatud ja ajakohastatud kaabelvõrgud⁽⁶⁸⁾ ning iii) teatavad täiustatud traadita juurdepääsuvõrgud, mis suudavad pakkuda abonendile usaldusväärset suurt kiirust⁽⁶⁹⁾.
- (55) Oluline on meeles pidada, et pikemas perspektiivis vahetavad järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgud eeldatavalt olemasolevad lairibaühenduse põhivõrgud välja, mitte üksnes ei uuenda neid. Kuna järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgud vajavad erinevat võrguarhitektuuri, pakkudes mitmeid praegusest märkimisväärselt parema kvaliteediga lairibateenuseid ja teenuseid, mida tänased lairibavõrgud ei toeta, on tõenäoline, et tulevikus tekivad märgatavad erinevused nende piirkondade vahel, mis on järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudega kaetud ja nende vahel, mis ei ole nimetatud võrkudega kaetud⁽⁷⁰⁾.
- (56) EFTA riigid võivad vabalt otsustada, millist sekkumise vormi kasutada, eeldusel, et see on kooskõlas riigiabi eeskirjadega. Teatud juhtudel võivad EFTA riigid otsustada rahastada niinimetatud järgmise põlvkonna võrke (NGN), st tagasiühenduse võrke, mis lõppkasutajani ei ulatu. Tagasiühenduse võrgud on vajalik sisend jaemüügi telekommunikatsioonioperaatoritele juurdepääsuteenuse osutamiseks lõppkasutajatele. Seda liiki võrgud suudavad toetada nii põhi- kui ka järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke:⁽⁷¹⁾ (investeervad) telekommunikatsioonioperaatorid valivad ise, mis liiki nn viimase miili taristut nad soovivad tagasiühenduse võrguga ühendada⁽⁷²⁾.

⁽⁶⁴⁾ Tehnoloogia kiire arengu tõttu on võimalik, et järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu teenuseid suudavad pakkuda ka muud tehnoloogiad.

⁽⁶⁵⁾ Koaksiaalkaabli põhised, traadita ja mobiilsed tehnoloogiad kasutavad teatud ulatuses kiudoptilist tugitaristut, mis muudab need sel viisil põhimõtteliselt sarnaseks traatvõrgule, milles kasutatakse teenuse osutamiseks kiudoptilise kaabliga katmata nn viimasel miilil vaskkaablit.

⁽⁶⁶⁾ Lõppkasutajat saab võrguga ühendada nii traadipõhise kui ka traadita tehnoloogia abil. Võttes arvesse kõrgetasemelise traadita tehnoloogia, näiteks kõrgema taseme LTE-tehnoloogia kiiret arengut ja LTE või wifi laienevat kasutuselevõtmist turul, võib järgmise põlvkonna paiksed traadita juurdepääsuvõrgud (mis võivad põhineda näiteks kohandatud mobiil-lairibatehnoloogial) olla teatud tingimustel elujõuliseks alternatiiviks teatavatele traadipõhisele järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudele (näiteks FTTCab). Kuna traadita ülekanne on jagatud (kiirus kasutaja kohta sõltub ühendatud kasutajate arvust kaetud alal) ja sõltub vältimatult kõikuvatest keskkonnatingimustest, võib järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke minimaalse, järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgult eeldatavate allalaadimiskiiruste pakkumiseks abonendi kohta vaja olla kasutusele võtta teatava tiheduse ja/või täiustatud konfiguratsioonides (näiteks suunatud antennid ja/või mitu antenni). Kohandatud mobiil-lairibatehnoloogial põhinev järgmise põlvkonna traadita juurdepääsuvõrk peab tagama kindlates kohtades asuvatele kasutajatele ka nõutava teenuse kvaliteeditaseme, teenindades samal ajal kõnealusel piirkonnas kõiki muid liikuvaid abonentide.

⁽⁶⁷⁾ FTTx hõlmab FFC-, FTTN-, FTTP-, FTTH- ja FTTB-võrku.

⁽⁶⁸⁾ Mis kasutavad vähemalt kaabelmodemi standardit DOCSIS 3.0.

⁽⁶⁹⁾ Vt näiteks komisjoni otsus juhtumi SA.33671 (Ühendkuningriik, lairibaühenduse pakkumine Ühendkuningriigis) kohta.

⁽⁷⁰⁾ Kui eristus piirkonna vahel, kus on saadaval ainult kitsaribaline (sissehelistamisega) internet, ja piirkonna vahel, kus on lairibaühendus, tähendab täna, et kitsaribalise internetiga piirkond on valge piirkond, siis võib järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu valgeks piirkonnaks pidada ka piirkonda, kus puudub järgmise põlvkonna lairibataristu, kuid kus võib olla olemas lairibaühenduse põhitaristu.

⁽⁷¹⁾ Võrreldes teiste võrkudega, mis ei ulatu lõppkasutajani (nagu FTTC), on järgmise põlvkonna võrgu tagasiühenduse taristu oluliseks omaduseks avatus, mis võimaldab vastastikuseid ühendusi teiste võrkudega.

⁽⁷²⁾ Komisjoni otsus juhtumi N 407/09 (Hispaania, Kataloonia kiudoptiline võrk (Xarxa Oberta) kohta).

Avaliku sektori asutused võivad samuti otsustada võtta enda kanda üksnes tsiviilehitustööd (näiteks kaevetööd avalikus kasutuses oleval maal, kaablikanalisatsiooni ehitus), et võimaldada asjaomastel operaatoritel võtta kasutusele oma võrguelemendid ja seda tegevust kiirendada. Peale selle võivad ametiasutused sobival juhul kaaluda satelliitlahenduste kasutamist.

3.2. „Valgete”, „hallide” ja „mustade” piirkondade eristamine lairibaühenduse põhivõrkude puhul

- (57) Turutõrke ja võrdsuse eesmärkide hindamise otstarbel saab eristada võimalikke sihtpiirkondade liike. Seda erinevust selgitatakse järgnevas jaotistes. Sihtpiirkondade tuvastamisel võetakse alati, kui riigi sekkumine piirdub võrgu tagasiühenduse osaga, riigiabi hindamisel arvesse nii tagasiühenduse turu kui ka juurdepääsuturu olukorda ⁽⁷³⁾.
- (58) Järgnevalt kirjeldatakse erinevaid standardeid, millega õigustatakse riigi sekkumisi nendes geograafilistes piirkondades.
- (59) Geograafiliste piirkondade liigitamiseks „valgeteks”, „hallideks” või „mustadeks” piirkondadeks, nagu allpool kirjeldatud, peab abi andev asutus määrama kindlaks, kas sihtpiirkonnas on lairibataristuid. Tagamaks, et riigi sekkumine ei häiriks erainvesteeringuid, peaks abi andvad asutused tegema kindlaks ka selle, kas erainvestoritel on konkreetseid plaane ehitada lähitulevikus välja oma taristu. Väljendi „lähitulevik” all tuleks mõista kolme aastat ⁽⁷⁴⁾. Kui abi andev asutus määrab subsideeritava taristu kasutuselevõtmiseks pikema ajavahemiku, peaks ka äriliste investeerimiskavade olemasolu hindamisel kasutama sama ajavahemikku.
- (60) Veendumaks, et ükski erainvestor ei kavatse ehitada lähitulevikus välja oma taristut, peaks abi andev asutus avaldama kavandatava abimeetme kokkuvõtte ja kutsuma huvitatud isikuid üles esitama märkusi.
- (61) On oht, et erainvestori poolne „huvi väljendamine” võib lairibateenuste osutamise sihtpiirkonnas edasi lükata, kui tema investeering jääb hiljem tegemata ja riigi sekkumine on samal ajal peatatud. Seetõttu peaks abi andev asutus enne riigi sekkumise peatamist nõudma erainvestorilt teatud kohustuste võtmist. Need kohustused peaksid tagama katvuse märkimisväärse suurenemise kolme aasta või pikema perioodi jooksul, kui toetatava investeeringu jaoks on nii ette nähtud. Asutus võib asjaomaselt operaatorilt nõuda veel vastava lepingu sõlmimist, milles oleks esitatud kasutuselevõtuga seotud kohustused. Kõnealuse lepinguga võib ette näha teatud tähised, mis tuleks saavutada kolme aasta jooksul, ⁽⁷⁵⁾ ja eduaruande esitamise täitmise kohta. Kui tähist ei saavutata, võib abi andev asutus jätkata riigi sekkumiskavade elluviimist. See reegel kehtib nii põhi- kui ka järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude puhul.

3.2.1. „Valged piirkonnad”: territoriaalse ühtekuuluvuse ja majandusliku arengu eesmärgi edendamine

- (62) „Valged” piirkonnad on piirkonnad, kus lairibataristu puudub või kus seda lähitulevikus tõenäoliselt välja ei arendata. Järelevalveamet nõustub, et rahalise toetuse andmise kaudu lairibateenuste pakkumiseks sellistes piirkondades, kus lairibateenus ei ole praegu kättesaadav, püüdleval EFTA riigid tegeliku ühtekuuluvuse ja majandusliku arengu saavutamise poole ning seega on nende sekkumine tõenäoliselt kooskõlas ühishuviga, tingimusel, et täidetud on jaotises 3.4 sätestatud tingimused ⁽⁷⁶⁾.

⁽⁷³⁾ Komisjoni otsused juhtumite N 407/09 (Hispaania, Kataloonia kiudoptiline võrk (Xarxa Oberta)) ja SA. 33438 (Poola, Ida-Poola lairiba-võrk) kohta.

⁽⁷⁴⁾ Kolme aasta pikkust ajavahemikku hakatakse arvestama kavandatud abimeetme avalikustamise hetkest.

⁽⁷⁵⁾ Sellega seoses peaks operaator olema võimeline tõendama, et ta katab kolme aasta pikkuse ajavahemiku jooksul olulise osa territooriumi ja sellega seotud elanikkonnast. Näiteks võib abi andev asutus nõuda igalt operaatorilt, kes kinnitab, et ta on huvitatud oma taristu ehitamisest sihtpiirkonda, kahe kuu jooksul usaldusväärse äriplaani esitamist koos tõendavate dokumentidega, nagu pangalaenu lepingud ja kasutuselevõtu üksikasjaline ajakava. Peale selle peaksid investeeringud olema 12 kuu jooksul alanud ning saadud peaks olema enamik projekti jaoks vajalikke õigusi. Iga kuu kuu pikkuse ajavahemiku kohta on võimalik kokku leppida täiendavaid tähi- seid, mille abil mõõta meetme edusamme.

⁽⁷⁶⁾ Vt näiteks komisjoni otsus juhtumite N 607/09 (Iirimaa, maapiirkondade lairibaühendus) või N 172/09 (Sloveenia, lairibaühenduse arendamine Sloveenias) kohta.

3.2.2. „Hallid piirkonnad”: vajadus üksikasjalikuma hindamise järele

- (63) „Hallid” piirkonnad on piirkonnad, kus tegutseb üks võrguoperaator ja teise võrgu ⁽⁷⁷⁾ arendamine lähitulevikus ei ole tõenäoline. Ainult ühe võrguoperaatori olemasolu ⁽⁷⁸⁾ ei viita tingimata turutõrgete või ühtekuuluvusprobleemide puudumisele. Kui sellel operaatoril on turujõud (monopol), võib ta osutada kodanikele teenust, mille kvaliteedi ja hindade suhe ei ole optimaalne. Teatud kasutajate rühmade teenindamine võib olla ebapiisav või kui juurdepääsuteenuste hulgemüügihinnad ei ole reguleeritud, võivad teenuste jaemüügihinnad olla kõrgemad kui samadel teenustel, mida pakutakse riigi suurema konkurentsiga, kuid muus osas võrreldavate tingimustega paikades või piirkondades. Kui lisaks eelnevale ei ole suuri väljavaateid alternatiivsete operaatorite turuletulekuks, võib alternatiivse taristu rahastamine olla asjakohane meede ⁽⁷⁹⁾.
- (64) Teisalt võib piirkondades, kus juba tegutseb üks lairibavõrgu operaator, alternatiivse võrgu ehitamise toetamine moonutada turutingimusi. Seetõttu on riigi toetus lairibavõrkude kasutuselevõtmiseks hallides piirkondades õigustatud ainult siis, kui on selgesti võimalik tõendada, et turutõrge on püsiv. Vaja on üksikasjalikumalt analüüsi ja põhjalikku kokkusobivuse hindamist.
- (65) „Hallid” piirkonnad võivad olla riigiabi suhtes rahastamiskõlblikud, kui on täidetud jaotises 3.4 sätestatud kokkusobivuse tingimused, juhul kui on tõendatud, et i) kodanike või ärikasutajate vajaduste rahuldamiseks ei pakuta taskukohast või nõuetele vastavat teenust ⁽⁸⁰⁾ ja et ii) samade eesmärkide saavutamiseks puuduvad konkurentsi vähem moonutavad meetmed (sealhulgas eelnev reguleerimine).
- (66) Järelevalveamet hindab tingimuste i ja ii kindlakstegemiseks eelkõige, kas
- üldised turutingimused vastavad nõuetele, ning uurib muu hulgas olemasoleva lairibavõrgu hinnataset, lõppkasutajale (kodu- ja ärikasutajad) pakutavate teenuste liike ning nende seotud tingimusi;
 - kolmandatele isikutele pakutakse tegelikku juurdepääsu võrgule või kas juurdepääsutingimused takistavad tegelikku konkurentsi, juhul kui riiklik reguleeriv asutus ei ole turgu eelnevalt reguleerinud;
 - üldised turutõkked välistavad teiste elektroonilise side operaatorite võimaliku turule sisenemise ⁽⁸¹⁾ ja
 - olemasoleva võrguettevõtja suhtes pädevate riiklike reguleerivate või konkrentsiasutuste võetud mis tahes meetmete või parandusmeetmete abil on suudetud nimetatud probleemid lahendada.

⁽⁷⁷⁾ Sama ettevõtja võib käitada eraldi traadipõhiseid ja mobiilseid võrke samas piirkonnas, kuid see ei muuda sellise piirkonna „värvi”.

⁽⁷⁸⁾ Konkurentsisisundit hinnatakse olemasolevate taristuoperaatorite arvu alusel. Komisjoni otsuses juhtumi N 330/2010 kohta (Prantsusmaa, ülikiire võrgu riiklik programm) selgitati, et mitme jaemüügioperaatori olemasolu ühes võrgus (sh eraldatud juurdepääsuga kliendiliinid (LLU)) ei muuda piirkonda mustaks piirkonnaks, vaid see jääb halliks piirkonnaks, sest seal on vaid üks taristu. Samal ajal käsitatakse konkureerivate operaatorite olemasolu (jaemüügitasandil) viitena sellele, et ehkki piirkonda määratletakse hallina, ei tarvitse seal esineda turutõrkega seotud probleeme. Vaja on esitada veenvad tõendid juurdepääsuprobleemide või teenuse kvaliteedi kohta.

⁽⁷⁹⁾ Oma otsuses juhtumi N 131/05 kohta (Ühendkuningriik, lairibaprojekt FibreSpeed Walesis) pidi komisjon hindama, kas rahalist toetust, mida Walesi ametiasutused andsid avatud, kandja suhtes erapooletu kiudooptilise võrgu rajamiseks, mis ühendas 14 ettevõtlusparki, saab pidada ühisturuga kokkusobivaks, isegi kui sihtasukohti juba teenindas kohustatud võrguoperaator, kes pakkus liisitud liine reguleeritud hinnaga. Komisjon leidis, et kohustatud operaatori poolt pakutud liisitud liinid olid VKEde jaoks väga kallid, peaaegu kättesaamatud. Vt ka komisjoni otsused juhtumite N 890/06 (Prantsusmaa, Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit) ja N 284/05 (Iirimaa, piirkondlik lairibaprogramm: linnapiirkonna võrgud, 2. ja 3. etapp) kohta.

⁽⁸⁰⁾ Lisaks punktis 66 esitatud tehnilistele tingimustele võivad abi andvad asutused arvesse võtta ka selliseid näitajaid nagu suure võimsusega teenuste kasutusmäär, suure võimsusega teenuste ülikõrged hinnad (sh lõppkasutajatele liisitud liinid, nagu selgitati eelmises joonealune märkuses), millel on pärssiv mõju kasutuselevõtule ja innovatsioonile, arendatavatele e-riigi teenustele, mis nõuavad olemasoleva võrgu pakutavast võimsusest suuremat võimsust. Kui sihtpiirkonnas juba teenindatakse olulist osa kodu- ja ärikasutajaid nõuetekohaselt, tuleb tagada, et riigi sekkumine ei viiks olemasoleva taristu mittevajaliku üleehitamiseni. Sellisel juhul võib riigi sekkumine piirduda üksnes lüünkade täitmise meetmetega.

⁽⁸¹⁾ Näiteks juhul, kui juba olemasolev lairibavõrk, mis ehitati eelistatud kasutuse/juurdepääsu alusel kaablikanalisatsioonile, ei ole juurdepääsetav või ei jagata seda teiste võrguoperaatoritega.

- (67) Jaotises 3.4 kirjeldatud kokkusobivustest viiakse läbi ainult eespool loetletud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele vastavate „hallide” piirkondade suhtes.

3.2.3. „Mustad” piirkonnad: riikliku sekkumise vajadus puudub

- (68) Kui konkreetsetes geograafilises piirkonnas tegutseb või hakkab lähitulevikus tegutsema vähemalt kaks erinevate operaatorite lairibaühenduse põhivõrku ja lairibateenuseid pakutakse konkurentsi tingimustes (taristupõhine konkurents) ⁽⁸²⁾, võib eeldada, et turutõrge puudub. Sellest lähtuvalt on väga vähe alust riiklikuks sekkumiseks täiendava kasu saavutamise nimel. Vastupidi, täiendava, võrreldavate omadustega lairibavõrgu ehitamise rahastamiseks antav riigiabi võib põhimõtteliselt viia lubamatu konkrentsimoonutuseni ja suruda erainvestorid tahaplaanile. Seetõttu asub järelevalveamet selgelt tõendatud turutõrke puudumisel negatiivsele seisukohale meetmete suhtes rahastamaks täiendava lairibataristu kasutuselevõttu „mustas” piirkonnas ⁽⁸³⁾.

3.3. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude „valgete”, „hallide” ja „mustade” piirkondade eristamine

- (69) Jaotises 3.2 esitatud „valge”, „halli” ja „musta” piirkonna eristamise põhimõtted on asjakohased ka hindamiseks, kas järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtuks antav riigiabi on kokkusobiv EMP lepingu toimimisega artikli 61 lõike 3 punkti c kohaselt.
- (70) Praegu suudavad teatud täiustatud lairibaühenduse põhivõrgud aktiivseadmete ajakohastamise korral samuti toetada mõningaid lairibateenuseid, mida tulevikus tõenäoliselt osutatakse järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kaudu (näiteks kolmikteenused). Sellele vaatamata võivad tekkida uudsed tooted või teenused, mis ei ole asendatavad nõudluse või pakkumise seisukohalt ja mis nõuavad võimsust, töökindlust ja oluliselt suuremaid üles- ja allalaadimiskiirusi, kui lairibataristu põhivõrgud füüsiliselt võimaldaksid.

3.3.1. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu „valged” piirkonnad

- (71) Sellest lähtuvalt tuleks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtuks antava riigiabi hindamisel pidada piirkonda, kus järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgud praegu puuduvad ja kuhu neid tõenäoliselt kolme aasta jooksul punktide 59–61 kohaselt erainvestorid ei ehita, järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu „valgeks” piirkonnaks. Selline piirkond on järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtu korral riigiabi saamiseks rahastamiskõplik juhul, kui jaotistes 3.4 ja 3.5 sätestatud kokkusobivustingimused on täidetud.

3.3.2. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu „hallid” piirkonnad

- (72) Piirkonda tuleks pidada järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu „halliks” piirkonnaks, kui olemas on ainult üks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrk ⁽⁸⁴⁾ või see võetakse kasutusele järgmise kolme aasta jooksul ning ühelgi operaatoril ei ole kavas võtta teist järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrku kasutusele kolme eelseisva aasta jooksul. Kui hinnatakse, kas teised võrguinvestorid võiksid konkreetsetes piirkonnas kasutusele võtta täiendavaid järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke, tuleks arvesse võtta olemasolevaid reguleerivaid või õiguslikke meetmeid, mis on tõenäoliselt vähendanud sellise võrgu kasutuselevõttuga seotud takistusi (juurdepääs kaablikanalisatsioonile, taristu jagamine jne). Järelevalveamet võib vajalikuks pidada üksikasjalikuma analüüsi läbiviimist, et kontrollida, kas riigi sekkumine on vajalik, sest riigi sekkumisega sellistes piirkondades võib kaasna olemasolevate investorite väljatõrjumise ja konkurentsi moonutamise suur oht. Seetõttu viib järelevalveamet oma hindamise läbi käesolevates suunistes sätestatud kokkusobivustingimuste alusel.

3.3.3. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude „mustad” piirkonnad

- (73) Kui konkreetsetes piirkonnas on olemas vähemalt kaks erinevatele operaatoritele kuuluvat järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrku või need võetakse kasutusele järgmise kolme aasta jooksul, tuleks nimetatud piirkonda üldjuhul käsitleda järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude „musta” piirkonnana. Järelevalveamet peab riigi toetust täiendava riigi rahastatava, järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguga võrdväarse võrgu kasutuselevõtuks sellises piirkonnas tõenäoliselt tõsiselt konkurentsi moonutavaks ning kokkusobimatuks EMP lepingu toimimisega artikli 61 lõike 3 punkti c kohaselt.

⁽⁸²⁾ Kui olemas on vaid üks taristu, isegi kui seda taristut kasutavad – eralduse kaudu (LLU) – mitu elektroonilise side operaatorit, tuleks sellist ala pidada konkureerivaks „halliks” piirkonnaks. Seda ei peeta „mustaks” piirkonnaks käesolevates suuniste tähenduses. Vt ka komisjoni otsus juhtumi SA. 31 316 (Prantsusmaa, ülikõrgvõrgu riiklik programm) kohta.

⁽⁸³⁾ Vt komisjoni 19. juuli 2006. aasta otsus meetme C 35/05 (ex N 59/05) kohta, mida Madalmaad kavatsesid anda lairibavõrgu arendamiseks Appingedamis (ELT L 86, 27.3.2007, lk 1). Selles otsuses märkis komisjon, et konkreetse turu konkrentsijõudu ei olnud nõuetekohaselt arvesse võetud. Täpsemalt oli Madalmaade lairibatarg kiiresti muutuv turg, millele elektrooniliste sideteenuste pakkujad, kaasa arvatud kaabelsideoperaatorid ja internetiteenuse pakkujad, olid juba kasutusele võtnud väga suure võimsusega lairibateenuseid ilma riigi toetuseta.

⁽⁸⁴⁾ Sama ettevõtja võib käitada samas piirkonnas eraldi asuvaid püsi- ja traadita järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrke, kuid see ei muuda sellise piirkonna „värvi”.

3.4. Meetme kavandamine ja vajadus piirata konkurentsimoonusi

(74) Kõik lairibaühenduse kasutuselevõtmist toetavad riigiabi meetmed peaksid täitma kõik jaotises 2.5 kirjeldatud kokkuvõtvõtmised, k.a ühist huvi pakkuv eesmärk, turutõrke olemasolu, meetme asjakohasus ja stimuleeriv mõju. Konkurentsimoonusite piiramiseks peavad meetme proportsionaalsuse tõendamiseks, lisaks selgitusele, kuidas saavutatakse hüppeline muutus kõigi juhtumite puhul (valgetes, hallides ja mustades piirkondades),⁽⁸⁵⁾ olema täidetud järgmised vajalikud tingimused. Kui üks neist tingimustest ei ole täidetud, tuleb tõenäoliselt algatada põhjalik hindamine,⁽⁸⁶⁾ mis võib viia järelduseni, et abi ei ole kokkusobiv EMP lepingu toimimisega.

a) Üksikasjalik kaardistamine ja katvuse analüüs. EFTA riigid peavad selgelt kindlaks määrama, milliseid geograafilisi piirkondi kõnealune abimeede hõlmab,⁽⁸⁷⁾ võimaluse korral koostöös pädevate riiklike asutustega. Riiklike reguleerivate asutustega konsulteerimine on soovitatav, kuid vabatahtlik. Parimate tavade näited eeldavad kättesaadava taristu keskse andmebaasi loomist riiklikul tasandil, mis suurendab läbipaistvust ja kahandab väiksemate, kohalike projektide teostamiskulusid. EFTA riigid võivad vabalt määratleda sihtpiirkondi, kuid neid ergutatakse asjaomaste piirkondade määratlemisel arvesse võtma majanduslikke tingimusi, enne kui algatatakse pakkumismenetlus⁽⁸⁸⁾;

b) avalik konsulteerimine. EFTA riigid peaksid avalikustama piisavalt teavet meetme põhiolemuse ja sihtpiirkondade nimekirja kohta, avaldades projekti kohta asjakohase teabe ja kutsudes üles esitama märkusi. Avaldamine keskel riigi tasandi veebilehel tagab põhimõtteliselt asjaomase teabe kättesaadavaks tegemise kõikidele huvitatud isikutele. Kontrollides ka kaardistamise tulemusi avaliku konsulteerimise kaudu, muudavad EFTA riigid konkurentsimoonusite olemasolevate teenusepakkujate ja lähituleviku investeerimiskavad juba välja töötanud isikute jaoks minimaalseks ning võimaldavad sellistel investoritel oma tegevust kavandada⁽⁸⁹⁾. Üksikasjalik kaardistamine ja põhjalik konsulteerimine tagavad mitte ainult suure läbipaistvuse, vaid toimivad ka „valgete”, „hallide” ja „mustade” piirkonna kindlaksmääramise oluliste vahenditena⁽⁹⁰⁾;

c) konkurentsipõhine valikumenetlus. Alati kui abi võimaldavad asutused valivad subsideeritud taristut kasutusele võtma ja käitama kolmandast isikust operatori,⁽⁹¹⁾ tuleb valikumenetlus läbi viia kooskõlas riigihangete direktiivi⁽⁹²⁾ vaimu ja põhimõtetega. See tagab läbipaistvuse kõikidele investoritele, kes soovivad teha pakkumise subsideeritava projekti teostamiseks ja/või haldamiseks. Vältimatuks tingimuseks on kõigi pakkujate võrdne ja mittediskrimineeriv kohtlemine ning hindamise objektiivsed alused. Konkurentsipõhine valikumenetlus on eelarvekulude vähendamise meetod, mis võimaldab vähendada asjaomase riigiabi miinimumini, vähendades meetme

⁽⁸⁵⁾ Vt punkt 47.

⁽⁸⁶⁾ Üksikasjaliku hindamise tulemusel võib tekkida vajadus EFTA riikide vahel järelevalveameti ja kohtu asutamise kohta sõlmitud lepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõikes 2 sätestatud menetluse algatamiseks.

⁽⁸⁷⁾ Kaardistada tuleks kõik hooned, mille lähedusest konkreetne võrgutaristu möödub, ja mitte üksnes kodu- või äriksutajad, kes on tegelikult abonentidena registreeritud.

⁽⁸⁸⁾ Näiteks liiga väikesed sihtpiirkonnad ei pruugi pakkuda turuosalistele piisavaid majanduslikke stiimuleid, et abi saamiseks pakkumisi teha, samal ajal kui liiga suured piirkonnad võivad vähendada valikuprotsessi tulemuste konkurentsipõhisust. Mitu valikumenetlust võimaldavad erinevatel potentsiaalsetel ettevõtjatel riigiabi saada, millega välditakse olukorda, kus ühe (juba valitseva) operatori turuosa suureneb riigiabi meetmete tõttu veelgi, eelistades suuri turuosalisi või jättes tagaplaanile tehnoloogiad, mis oleksid konkurentsivõimelised peamiselt väiksemates sihtpiirkondades.

⁽⁸⁹⁾ Juhul kui on võimalik tõendada, et olemasolevad operaatorid ei ole esitanud avaliku sektori asutusele mingit sisulist teavet ettenähtud kaardistamise jaoks, peab see asutus toetuma üksnes talle kättesaadavale teabele.

⁽⁹⁰⁾ Vt näiteks komisjoni otsus juhtumi N 266/08 kohta (Saksamaa, lairibateenus Baieri maapiirkondades).

⁽⁹¹⁾ Olukord on erinev, kui avaliku sektori asutus otsustab võrgu kasutusele võtta ja hallata seda otse (või täielikult tema omanduses oleva üksuse kaudu), mida kajastavad näiteks komisjoni otsused juhtumite N 330/2010 (Prantsusmaa, ülikiire võrgu riiklik programm) ja SA.33807 (2011/N) (Itaalia, riiklik lairibaühenduse kava) kohta. Sellistel juhtudel, et kaitsta tulemusi konkurentsi valdkonnas, mis on saavutatud alates liidu elektroonilise side sektori liberaliseerimisest, ja eriti seoses konkurentsiga, mis esineb praegu lairibaühenduse jaemüügiturul, riigi hallatavate subsideeritavate võrkude puhul, i) piirduvad riigi omandis oleva võrgu operaatorid oma tegevuses eelnevalt kindlaksmääratud sihtpiirkonnaga ja ei laiene teistesse äriiselt ligitõmbavatesse piirkondadesse; ii) piirdub avaliku sektori asutus oma tegevuses passiivse taristu ülalpidamisega ja sellele juurdepääsu võimaldamisega, kuid ei konkureeri jaemüügitasandil äriiselt operaatoritega, ning iii) tagatakse, et raamatupidamine vahendite kohta, mida kasutatakse võrkude käigushoidmiseks, on eraldatud teiste avaliku sektori asutuse vahendite arvustusest.

⁽⁹²⁾ EMP lepingu XVI lisa punktis 2 osutatud õigusakt (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/18/EÜ, 31. märts 2004 ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta, ELT L 134, 30.4.2004, lk 114), ELT L 245, 7.9.2006, lk 22, ja EMP kaasanne nr 44, 7.9.2006, lk 18.

valikulist olemust selles mõttes, et edukaks osutuv pakkuja ei ole ette teada ⁽⁹³⁾. EFTA riigid tagavad läbipaistva menetluse ⁽⁹⁴⁾ ja konkurentsipõhise tulemuse ⁽⁹⁵⁾ ning kasutavad selleks ette nähtud riikliku tasandi veebisaiti, kus avaldatakse kõik käimasolevad pakkumismenetlused, mis on seotud riigiabi meetmete kohaldamisega lairibaühenduse suhtes ⁽⁹⁶⁾;

- d) *majanduslikult parim pakkumine*. Konkurentsipõhise pakkumismenetluse kontekstis kehtestab abi andev asutus hankelepingu sõlmimise kvalitatiivsed kriteeriumid, mille alusel hinnatakse esitatud pakkumisi. Asjakohased lepingu sõlmimise kriteeriumid võivad sisaldada näiteks saavutatud geograafilise katvuse, ⁽⁹⁷⁾ tehnoloogilise lähenemisviisi jätkusuutlikkuse või väljapakutud lahenduste konkurentsivõime näitajaid ⁽⁹⁸⁾. Neid kvalitatiivseid kriteeriume kaalutakse taotletud abi summa suhtes. Selleks et vähendada sarnastel, kui mitte samasugustel kvaliteeditingimustel eraldatava abi summat, peaks kõige väiksema taotletud abisummaga pakkuja põhimõtteliselt saama oma pakkumise üldisel hindamisel rohkem edupunkte. Lepingut sõlmiv asutus täpsustab alati eelnevalt iga valitud (kvalitatiivse) kriteeriumi suhtelist osakaalu;
- e) *tehnoloogia neutraalsus*. Võttes arvesse, et lairibateenuseid saab pakkuda erinevate tehnoloogiliste lahenduste kaudu, ei tohiks pakkumismenetluses eelistada ühtegi konkreetset tehnoloogiat või võrguplatvormi. Pakkujatele tuleks anda võimalus pakkuda lairibateenust, kasutades mis tahes sobivaimat tehnoloogiat või tehnoloogiate kombinatsiooni. Abi andval asutusel on õigus valida objektiivsete pakkumiskriteeriumide alusel sobivaim tehnoloogiline lahendus või tehnoloogiliste lahenduste kombinatsioon. Põhimõtteliselt on lairibaühenduse üldist kättesaadavust suuremates sihtpiirkondades võimalik saavutada tehnoloogiliste lahenduste kombinatsiooni abil;
- f) *olemasoleva taristu kasutamine*. Arvestades, et olemasoleva taristu taaskasutatavus on lairiba kasutuselevõtu kulude üks peamisi määrajaid, peaksid EFTA riigid kutsuma pakkujaid üles kasutama mis tahes olemasolevat taristut, et vältida vahendite tarbetut ja pillavat kahekordistamist ja vähendada riigi vahendite kasutamist. Iga operaator, kes omab või kontrollib taristut (olenemata selle tegelikust kasutamisest) sihtpiirkonnas ja kes soovib pakkumises osaleda, peaks täitma järgmised tingimused: i) teavitama abi andvat asutust ja riiklikke reguleerivaid asutusi taristut avaliku konsulteerimise käigus; ii) esitama teistele pakkujatele kogu asjaomase teabe ajal, mis võimaldab teistel pakkujatel sellise taristu oma pakkumisega hõlmata. EFTA riigid peaksid looma riikliku andmebaasi olemasolevate taristute kättesaadavuse kohta, mida saaks taaskasutada lairibaühenduse kasutuselevõtuks;
- g) *hulgimüügitasandi juurdepääs*. Kolmandate isikute tõhus hulgimüügitasandi juurdepääs subsideeritavale lairibataristule on lairiba kasutuselevõtu toetava riikliku meetme hädavajalik osa. Eelkõige võimaldab hulgimüügitasandi juurdepääs kolmandatest isikutest operaatoritel konkureerida väljavalitud pakkujaga (kui ta on tegev ka jaemüügitasandil), suurendades seega valikut ja konkurentsi meetmega seotud valdkondades ning hoides samal ajal ära piirkondlike teenusemonopolide loomise. Seda tingimust kohaldatakse ainult riigiabi saajate suhtes ja see ei sõltu

⁽⁹³⁾ Vt näiteks komisjoni otsused juhtumite N 475/07 (Iirimaa, Iirimaa riiklik lairibaühenduse kava) ja N157/06 (Ühendkuningriik, lairiba-projekt South Yorkshire Digital Region) kohta.

⁽⁹⁴⁾ Kui sellise konkurentsipõhise valikumenetluse eesmärk on riiklik leping, mis kuulub ELi riigihangete direktiivide 2004/17/EÜ (EMP lepingu XVI lisa punktis 4 osutatud õigusakt, ELT L 245, 7.9.2006, lk 22, ja EMP kaasanne nr 44, 7.9.2006, lk 18) või 2004/18/EÜ (EMP lepingu XVI lisa punktis 2 osutatud õigusakt (ELT L 245, 7.9.2006, lk 22, ja EMP kaasanne nr 44, 7.9.2006, lk 18)) kohaldamisalasse, avaldatakse pakkumiskutse Euroopa Liidu Teatajas, et tagada kogu EMPd hõlmav konkurents kooskõlas nimetatud direktiivide nõuetega. Muudel juhtudel avaldatakse pakkumiskutse vähemalt riiklikus väljaandes.

⁽⁹⁵⁾ Juhul kui konkurentsipõhises valikumenetluses ei osale piisaval arvul pakkujaid, võidakse võitjaks osutunud pakkuja esitatud kuluarvestusi lasta kontrollida välisaudiitoril.

⁽⁹⁶⁾ Kui riikliku veebisaidi loomine ei ole tehnilistel põhjustel võimalik, tuleks avada piirkondlikud veebisaidid. Sellised piirkondlikud veebilehed peaksid olema vastastikku ühendatud.

⁽⁹⁷⁾ Konkurentsipõhises valikumenetluses määratletud geograafilise piirkonna kontekstis.

⁽⁹⁸⁾ Näiteks võiksid täielikku ja tõhusat eraldamist võimaldavad võrgutopoloogiad saada rohkem punkte. Tuleb märkida, et turu arengu praegusel etapil on kakspunktühenduse topoloogia pikaajalise konkurentsi seisukohalt soodsamas olukorras võrreldes mitmikühenduse topoloogiaga, sest kasutuselevõtu kulud on eriti linnapiirkondades võrreldavad. Mitmikühendusega võrgud suudavad tagada täieliku ja tõhusa eraldamise alles siis, kui lainepikkustihendusega passiivsete optiliste võrkude (WDM-PON) juurdepääs on standarditud ja kehtivate reguleerivate raamistike kohaselt ette nähtud.

eelnevast turuanalüüsisist raamdirektiivi artikli 7 tähenduses ⁽⁹⁹⁾. Subsideeritava võrguga seotud hulgemüügitasandi juurdepääsukohustuste liik tuleks viia kooskõlla valdkondliku reguleerimise raames sätestatud juurdepääsukohustuste kogumiga ⁽¹⁰⁰⁾. Põhimõtteliselt peaksid ettevõtjad pakkuma olulise turujõuga operaatoritele suuremat hulgemüügitasandi juurdepääsutoodete valikut, kui seda nõuavad riiklikud reguleerivad asutused kooskõlas valdkonnapõhiste eeskirjadega, ⁽¹⁰¹⁾ sest abisaaja kasutab oma taristu kasutuselevõtmiseks mitte üksnes enda vahendeid, vaid ka maksumaksjate raha ⁽¹⁰²⁾. Kirjeldatud hulgemüügitasandi juurdepääs tuleks tagada nii vara kui võimalik enne võrgu tegevuse alustamist ⁽¹⁰³⁾.

Tegelik hulgemüügitasandi juurdepääs subsideeritavale taristule ⁽¹⁰⁴⁾ tuleks anda vähemalt seitsmeks aastaks. Kui aga riiklik reguleeriv asutus leiab, et kõnealuse taristu operaatoril on pärast seitsme aasta möödumist asjaomasel turul märkimisväärne turujõud kehtiva reguleeriva raamistiku tähenduses, tuleks juurdepääsukohustused kehtestada kooskõlas elektroonilise side reguleeriva raamistikuga ⁽¹⁰⁵⁾. Riiklikel reguleerivatel asutustel või riiklikel pädevatel asutustel soovitatakse koostada abi andvatele asutustele suunised, mis selgitavad hulgemüügitasandi juurdepääsu tingimuste ja tariifide määramise põhimõtteid. Tõhusa juurdepääsu võimaldamisel kohaldatakse samu juurdepääsu tingimusi kogu subsideeritava võrgu ulatuses, kaasa arvatud selle võrgu osad, kus kasutatakse olemasolevaid taristuid ⁽¹⁰⁶⁾. Juurdepääsu andmise kohustused kehtestatakse hoolimata kõigist muutustest subsideeritava taristu omandis, juhtimises või tegevuses;

- h) *hulgemüügitasandi juurdepääsu hinnakujundus*. Võrdlusanalüüs on oluline vahend kindlustamiseks, et antud abi kasutatakse selliste turutingimuste loomiseks, mis valitsevad muudel konkureerivatel lairibaturgudel. Hulgemüügitasandi juurdepääsuhind peaks põhinema riikliku reguleeriva asutuse määratud hinnakujunduspõhimõtetel ja võrdlushindadel ning nende puhul peaks võtma arvesse abi, mida võrguoperaator on saanud ⁽¹⁰⁷⁾. Võrdlusanalüüsi aluseks võetakse keskmised avaldatud hulgemüügihinnad, mis on tavapärased EMPs või liidu teistes, kuid võrreldavates suurema konkurentsiga piirkondades, või kui sellised avaldatud hinnad puuduvad, siis riikliku reguleeriva asutuse poolt asjaomaste turgude ja teenuste jaoks juba kehtestatud või heaks kiidetud hinnad. Kui teatavate hulgemüügitasandi juurdepääsutoodete kohta avaldatud või reguleerivad hinnad ei ole kättesaadavad võrdlusaluse kasutamiseks, peaks hinnakujundus toimuma kulupõhisuse põhimõttel vastavalt sektorikohase reguleeriva raamistikuga kehtestatud metoodikale ⁽¹⁰⁸⁾. Võttes arvesse hulgemüügitasandi juurdepääsuhindade võrdlusanalüüsi keerukust, kutsutakse EFTA riike üles tagama riiklikele reguleerivatele asutustele volitused ja vastav inimressursid abi andvate asutuste nõustamiseks sellistes küsimustes. Vähemalt kaks kuud enne teavitamist tuleks saata riiklikule reguleerivale asutusele abiprojekti üksikasjalik kirjeldus, et anda nimetatud asutusele piisavalt aega oma arvamuse esitamiseks. Kui riiklik reguleeriv asutus on sellise pädevuse saanud, peaks abi andev asutus hulgemüügitasandi hindade ja tingimuste määramisel küsima nõu riiklikult reguleerivalt asutusest. Võrdlusanalüüsi kriteeriumid peaksid olema hankedokumentides selgelt esitatud;
- i) *järelevalve ja tagasimaksemehhanism*. Abi andvad asutused jälgivad tähelepanelikult lairibaprojekti rakendamist kogu projekti kestuse ajal. Kui operaator on valitud konkurentsipõhise hankemenetluse alusel, on projekti tuluse edasist arengut vaja üldjuhul vähem jälgida. Paljudel juhtudel võib asjakohaseks osutuda abisumma pigem eelnevalt kindlaks määrata, et katta eeldatav rahastamispuudujääk teatud ajavahemiku jooksul, kui määrata abisumma kulude ja tulude alusel vastavalt nende tekkimisele. Esimese mudeli puhul on ettevõtja stiimul kulude vähendamiseks ja tõhusaks ajakasutuseks reeglina suurem. Kui aga tulevaste kulude ja tulude arengute suhtes valitseb märkimisväärne ebaselgus ja teave on väga ebahütlane, võib avaliku sektori asutus soovida kehtestada

⁽⁹⁹⁾ Vt joonealune märkus 3. Lisaks sellele, millal iganes EFTA riigid otsustavad sellise haldusmudeli kasuks, mille puhul subsideeritav lairibataristu pakub kolmandatele isikutele ainult hulgemüügitasandi juurdepääsuteenuseid ja mitte jaemüügitenuseid, vähendatakse täiendavalt võimalikke konkurentsimoanutusi, sest selline võrgu haldusmudel aitab ära hoida võimalikke keerulisi probleeme, nagu konkurentide väljatõrjumine nende tegevuse kasumlikkuse piiramise teel ja juurdepääsuga seotud diskrimineerimise varjatud vormid. Vt näiteks juhtum SA.30317 Portugali kiire lairibaühenduse kohta.

⁽¹⁰⁰⁾ Alati kui riigiabi meede hõlmab selliste uute passiivsete taristuelementide rahastamist nagu kaablikanalisisatsioon või mastid, tuleb anda neile piiramatuks ajaks juurdepääs. Vt näiteks komisjoni otsused juhtumite N 53/2010 (Saksamaa, föderaalne kaablikanalisisatsioonitoe-tuste raamprogramm), N 596/09 (Itaalia – digitaalse lõhe ületamine Lombardias), N 383/09 (Saksamaa, N 150/08 (Saksamaa maapiirkondade lairibaühendus) muudatus) ja N 330/2010 (Prantsusmaa, ülikiire võrgu riiklik programm) kohta.

⁽¹⁰¹⁾ Näiteks järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude puhul peaks võrdlusaluseks olema juurdepääsutoodete loetelu, mis lisatakse järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu soovitusse.

⁽¹⁰²⁾ Kui riigiabiga rahastatakse kaablikanalisisatsiooni ehitamist, peaks see olema piisavalt suur, et paigaldada mitu kaablivõrku ja nii mitmik-kui ka kaks punktlahendused.

⁽¹⁰³⁾ Kui võrguoperaator pakub kooskõlas järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu soovitussega ka jaemüügitenuseid, peaks ta tagama juurdepääsu vähemalt kuus kuud enne selliste jaemüügitenuste pakkumise alustamist.

⁽¹⁰⁴⁾ Tõhusat hulgemüügitasandi juurdepääsu subsideeritavale taristule saab pakkuda ka hulgemüügitasandi juurdepääsutoodete abil, mida on üksikasjalikult kirjeldatud II liites.

⁽¹⁰⁵⁾ Vt joonealune märkus 3.

⁽¹⁰⁶⁾ Näiteks hulgemüügitasandi juurdepääsu kasutamist kolmandate isikute poolt ei saa piirata üksnes jaemüügi lairibateenustega.

⁽¹⁰⁷⁾ Abisumma arvesse võtmise ulatus võib erineda olenevalt konkurentsiolekorrast konkurentsipõhises valikumenetluses ja sihtpiirkonnas. Võrdlushind oleks seega hulgemüügihinna ülempiir.

⁽¹⁰⁸⁾ Selleks et operaatorid ei paisutaks oma kulusid kunstlikult, innustatakse EFTA riike kasutama lepinguid, mis stimuleerivad ettevõtjaid oma kulusid aja jooksul vähendada. Näiteks tekitaksid kindla hinnaga lepingud, erinevalt kulude hüvitamise põhistest lepingutest, ettevõtjates huvi kulusid aja jooksul vähendada.

rahastamismudeleid, mis ei ole täielikult eelnevalt kindlaksmääratud, vaid pigem eelnevalt kindlaksmääratud ja tagantjärele hüvitamise segu (näiteks kasutades tagastamisi, et võimaldada ettenägematute tulude tasakaalustatud jagamist). Et vältida ebaproportsionaalselt suure halduskoormuse panemist väikestele kohalikele projektidele, võib olla õigustatud tagasimaksemehhanismile miinimumkännise kehtestamine. Seetõttu peaksid EFTA riigid rakendama tagasimaksemehhanismi juhul, kui projekti abisumma ületab 10 miljonit eurot⁽¹⁰⁹⁾. Abi andvad asutused võivad ette näha, et valitud pakkujat võib kasutada oma täiendava kasumi lairibavõrgu laiendamiseks raamkava raames ja samadel tingimustel mis algse abimeetme puhul. Võitnud pakkujat kohustus pidada saadud toetuse üle eraldi raamatupidamisarvestust muudab kava rakendamise ja tekkiva lisakasumi järelevalve teostamise abi andva asutuse jaoks lihtsamaks⁽¹¹⁰⁾;

- j) *läbipaistvus*. EFTA riigid avaldavad riiklikul veebilehel riigiabi meetmete kohta vähemalt järgmise teabe: heakskiidetud abikava ja selle rakendussätete täielik tekst, abisaaja nimi, abi summa, abi osatähtsus ja kasutatav tehnoloogia. Kõnealune teave avaldatakse pärast abi andmise otsuse vastuvõtmist ja säilitatakse vähemalt kümne aasta jooksul ning see peab olema üldsusele piiranguteta kättesaadav. Abisaaja on kohustatud võimaldama õigustatud kolmandatele isikutele kõikehõlmava ja mittediskrimineeriva juurdepääsu teabele oma riigiabi toel kasutusele võetud taristu (kaasa arvatud kaablikanalisisatsioon, kaablikapid ja valguskaabelühendus) kohta⁽¹¹¹⁾. See võimaldab teistel operaatoritel lihtsalt kindlaks teha juurdepääsu võimalused sellele taristule, ning esitada kogu asjakohase teabe lairibavõrgu kohta lairibatariistute keskele registrile, kui selline andmebaas on EFTA riigis olemas, ja/või riiklikule reguleerivale asutusele;
- k) *aruandlus*. Riigiabi andev ametiasutus peaks alates võrgu kasutuselevõtmise kuupäevast kuni abimeetme lõpuni saatma EFTA järelevalveametile iga kahe aasta järel aruande abiprojektide põhiteabega⁽¹¹²⁾. Riiklike või piirkondlike raamkavade korral peaksid riiklikud või piirkondlikud asutused koondama üksikmeetmeid puudutava teabe ja esitama selle aruandena järelevalveametile. Otsuse tegemisel käesolevate suuniste alusel võib järelevalveamet nõuda täiendavat aruandlust antava abi kohta.

3.5. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kiire kasutuselevõtu toetamine

- (75) Sarnaselt lairibahenduse põhivõrkude kasutuselevõtu põhimõtetele võib ka järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu kasutuselevõttu toetav riigiabi olla asjakohane ja põhjendatud vahend eeldusel, et mitmed põhitingimused on täidetud. Kui kommertsoperaatorid langetavad oma investeerimisotsused järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude tulususe alusel, siis avaliku sektori asutus peab oma valikute puhul arvesse võtma ka üldsuse huvi avatud ja neutraalse platvormi rahastamise vastu, mis võimaldab mitmetel operaatoritel pakkuda lõppkasutajatele konkurentsipõhiseid teenuseid.
- (76) Kõik meetmed järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu toetuseks peavad vastama jaotistes 2.5 ja 3.4 osutatud kokkuvõistingimustele. Peale selle peavad olema täidetud järgmised tingimused, võttes arvesse konkreetset olukorda, milles riik investeerib järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkudesse:
- a) *hulgimüügitasandi juurdepääs*. Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude majandusliku mudeli tõttu on äärmiselt oluline tagada tõhus hulgimüügitasandi juurdepääs kolmandatest isikutest operaatoritele. See on eriti oluline piirkondades, kus on juba olemas konkureerivad lairibahenduse põhivõrgu operaatorid⁽¹¹³⁾ ja kus tuleb säilitada enne sekkumist valitsenud konkurentsipõhine turuolukord. Jaotises 3.4 kirjeldatud juurdepääsutingimused on määratletud järgmiselt. Subsideeritud võrk peab võimaldama juurdepääsu õiglastel ja mittediskrimineerivatel tingimustel kõikidele seda taotlevatele operaatoritele ja pakkuma neile tegeliku ja täieliku eraldamise

⁽¹⁰⁹⁾ Tagasimaksemehhanismi ei ole vaja riigi omandis olevate, üksnes hulgimüügitasandi taristute puhul, mida haldab avaliku sektori asutus ja mille ainus eesmärk on tagada õiglane ja mittediskrimineeriv juurdepääs kõikidele operaatoritele, kui joonealuses märkuses 93 täpsustatud tingimused on täidetud.

⁽¹¹⁰⁾ Parima tava näidete kohaselt on soovitatav jätkata seiret ja hoida tagasimaksemehhanismi töös vähemalt seitse aastat ning jagada kogu lisakasum (st algse äriplaani kavandatust või tööstusharu keskmisest kõrgem kasum) abisaaja ning avaliku sektori asutuste vahel vastavalt abi osatähtsusele meetmes.

⁽¹¹¹⁾ Seda teavet tuleks pidevalt uuendada (näiteks iga kuue kuu järel) ja teha avatud vormingus kättesaadavaks.

⁽¹¹²⁾ Selline teave peaks sisaldama vähemalt järgmist: lisaks juba avalikustatud teabele vastavalt punkti 74 alapunktile j võrgu kasutuselevõtmise kuupäev, hulgimüügitasandi juurdepääsutooted, võrgule juurdepääsu taotlejate ja teenusepakkujate arv, ühendatud elamute arv, kasutuselevõtu määrad.

⁽¹¹³⁾ Kaasa arvatud eraldatud juurdepääsuga kliendiliini operaatorid.

võimaluse⁽¹¹⁴⁾. Lisaks sellele peavad kolmandatest isikutest operaatorid saama juurdepääsu mitte üksnes aktiivsele,⁽¹¹⁵⁾ vaid ka passiivsele, võrgutaristule⁽¹¹⁶⁾. Lisaks bitivooühendusele ja eraldatud juurdepääsule kliendiliinidele ja alamliinidele peab juurdepääsukohustus hõlmama ka õigust kasutada kaablikanalisisatsiooni ja maste, pimekiudu või kaablikappe⁽¹¹⁷⁾. Tõhus hulgimüügitasandi juurdepääs tuleks anda vähemalt seitsmeks aastaks ning juurdepääsuõigus kaablikanalisisatsioonile ja mastidele ei tohiks olla ajaliselt piiratud. Kõnealune kohustus ei mõjuta ühtegi sarnast võimalikku reguleerivat kohustust, mille riiklik reguleeriv asutus on kehtestanud asjaomasel turul tegeliku konkurentsi edendamiseks, ega meetmeid, mis on võetud nimetatud ajavahemikul või pärast selle lõppu⁽¹¹⁸⁾.

Vähese asustustihedusega maapiirkondades, kus lairibateenuste kättesaadavus on piiratud või kus tegutsevad väikesed kohalikud ettevõtjad, võib kõikide juurdepääsutoodete liikide pakkumise kohustus ebaproportsionaalselt suurendada investeerimiskulusid,⁽¹¹⁹⁾ ilma et sellega kaasneks oluline kasu suurenenud konkurentsi näol⁽¹²⁰⁾. Sellises olukorras võib ette näha, et juurdepääsutooteid, mille pakkumiseks on vaja kulukaid sekkumisi subsideeritud taristu ehitamiseks, mida muudu ei ole ette nähtud (nt ühispaiknemine vahendajate jaotuspunktid), pakutakse ainult juhul, kui on olemas kolmandast isikust operaatori põhjendatud nõudlus. Nõudlust loetakse mõistlikuks, kui i) juurdepääsu taotleja esitab sidusa äriplaani, mis õigustab toote arendamist subsideeritud võrgus, ja ii) samas geograafilises piirkonnas ei ole ükski muu operaator pakkunud võrreldavat juurdepääsu tootele hinnaga, mis on võrdväärne hinnaga tihedamini asustatud piirkondades⁽¹²¹⁾.

Vastupidiselt ei saa eelmist lõiku rakendada tihedamini asustatud piirkondades, kus eeldatakse taristuga seotud konkurentsi arengut. Seetõttu peab subsideeritav võrk niisugustes piirkondades rahuldama igat liiki võrgu kaudu juurdepääsu tooteid, mida operaatorid võivad taotleda⁽¹²²⁾;

- b) *õiglane ja mittediskrimineeriv kohtlemine*. Subsidiiritud taristu peab võimaldama konkureerivatel operaatoritel osutada lõppkasutajatele konkurentsivõimelisi ja taskukohaseid teenuseid. Kui võrguoperaator on vertikaalselt integreeritud, tuleb kehtestada piisavad kaitsemeetmed, et vältida mis tahes huvide konflikti, juurdepääsu taotlejate või sisu pakujate põhjendamatut diskrimineerimist ning mis tahes muid varjatud kaudseid eeliseid. Selle tagamiseks peaksid abiandmise kriteeriumid sisaldama sätet, mille kohaselt pakujad, kes pakuvad ainult hulgi- müügi- või ainult passiivset mudelit või mõlemat, saavad lisapunkte.

⁽¹¹⁴⁾ Turu arengu praegusel etapil on kaks punkttopoloogia tõhusalt eraldatav. Kui edukaks osutunud pakkuja võtab kasutusele mitmikühenduse topoloogiaga võrgu, peab sellega kaasnema selge kohustus pakkuda tegelikku eraldamist laine pikkustihenduse (WDM) kaudu niipea, kui juurdepääs on standarditud ja kaubanduslikult kättesaadav. Kuni WDM tegeliku eraldamiseni peab valitud pakkuja osutama juurdepääsu soovijale virtuaalselt eraldatud teenust, mis on võimalikult lähedane füüsilisele eraldatusele.

⁽¹¹⁵⁾ Kui kolmandatest isikutest operaatorid on hulgimüügitasandi juurdepääsu saamisel kaudsed abisaajad, võidakse neilt nõuda bitivooühenduse pakkumist. Näiteks komisjoni otsuses juhtumi N 330/2010 kohta (Prantsusmaa, ülikiire võrgu riiklik programm) kirjeldatakse juhtumit, mille puhul nõuti ka aktiivset juurdepääsu, vaatamata sellele, et abi anti ainult passiivsele taristule.

⁽¹¹⁶⁾ Näiteks kohtseadmetik (CPE) või muud võrgu käitamiseks vajalikud seadmed. Kui tõhusa juurdepääsu pakkumiseks osutub vajalikuks täiustada võrgu teatud osi, peab see olema ette nähtud abi andvate asutuste kavades, näiteks: piisava suurusega kaablikanalisisatsiooni kavandamine, kaablikappide suurendamine tõhusa eraldamise tagamiseks jne.

⁽¹¹⁷⁾ Range juurdepääsu kohustus on veelgi olulisem selleks, et korraldada ADSLi operaatorite ja järgmise põlvkonna juurdepääsu võrgu operaatorite olemasolevate ja tulevikus pakutavate teenuste ajutine omavaheline asendamine. Juurdepääsukohustusega tagatakse, et konkureerivad ADSLi operaatorid saavad oma kasutajad üle kanda järgmise põlvkonna juurdepääsu võrku niipea, kui subsideeritav võrk on valmis, ja sel viisil alustada oma tulevaste investeeringute kavandamist, kannatamata konkurentsitakistuste all, vt näiteks juhtum N 461/09 (Ühendkuningriik, Cornwalli ja Scilly saarte järgmise põlvkonna lairibaühendus).

⁽¹¹⁸⁾ Sellega seoses tuleks võtta arvesse konkreetsete turutingimuste piisimist, mille alusel otsustati anda abi kõnealusele taristule.

⁽¹¹⁹⁾ Abi andev asutus peab tõendama kulude ebaproportsionaalselt suurenemist üksikasjaliku ja objektiivse kuluarvestusega.

⁽¹²⁰⁾ Vt näiteks komisjoni otsused juhtumite N 330/2010 (Prantsusmaa, ülikiire võrgu riiklik programm) ja SA.33671 (Ühendkuningriik, lairibaühenduse pakkumine Ühendkuningriigis) kohta.

⁽¹²¹⁾ Järelevalveamet võib proportsionaalsusanalüüsi käigus heaks kiita ka muud tingimused, arvestades juhtumi eripära ja üldist tasakaalustatuse kriteeriumi. Vt näiteks komisjoni otsused juhtumite N 330/2010 (Prantsusmaa, ülikiire võrgu riiklik programm) ja SA.33671 (Ühendkuningriik, lairibaühenduse pakkumine Ühendkuningriigis) kohta. Kui tingimused on täidetud, tuleks juurdepääs tagada sellel turul tavapärase ajavahemiku jooksul. Konflikti korral peaks abi andev asutus küsima nõu riigi reguleerivalt asutusest või muult pädevalt riigiasutusest.

⁽¹²²⁾ Näiteks toetab see passiivsete püsivõrkude korral nii kaks punkt- kui ka mitmikühenduse topoloogiat, olenevalt operaatorite valikust. Eelkõige tihedamini asustatud piirkondades, juhul kui need on riigiabi suhtes rahastamiskõlblikud, ei loeta üldsuse huvides olevaks anda abi investeerimiseks olemasolevate võrkude lihtsatesse täiustustesse, mis ei too kaasa ka hüppelist muutust konkrentsis.

- (77) Riigiabi projektid, mille eesmärk on tagasiühenduse võrkude rahastamine ⁽¹²³⁾ või mis piirduvad tsiviilehitustöödega, et avada juurdepääs kõikidele operaatoritele ja tehnoloogiatele, soodustavad konkurentsi kõige rohkem. Seda omadust võetakse selliste projektide hindamisel arvesse.

3.6. Abi ülikiiretele lairibavõrkudele

- (78) Sissejuhatuses osutatud eesmärkide valguses, eelkõige seoses 100 Mbit/s kiiruse saavutamise 50 % internetiühenduste puhul, ja võttes arvesse, et eriti linnapiirkondades võivad olla kõrgemad tehnilised vajadused võrreldes sellega, mida äriinvestorid on valmis lähitulevikus pakkuma, lubatakse erandina punktist 73 riigi sekkumist erandjuhul järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kasutuselevõtuks, et pakkuda väga suuri kiirusi, mis ületavad 100 Mbit/s.
- (79) Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude „mustades” piirkondades võib sellist sekkumist lubada ainult juhul, kui tõendatakse punktis 47 sätestatud hüppelise muutuse saavutamist järgmiste kumulatiivsete kriteeriumide põhjal:
- olemasolevad või kavandatud ⁽¹²⁴⁾ järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgud ei ulatu lõppkasutaja hoonesse kiudoptiliste võrkude kaudu ⁽¹²⁵⁾;
 - туруoluks ei arene kommertsoperaatorite investeerimiskavade järgi otsustades lähitulevikus ülikiirete, üle 100 Mbit/s teenuste konkurentsipõhise pakkumise saavutamise suunas ⁽¹²⁶⁾ kooskõlas punktidega 59–61;
 - eeldatakse nõudlust kõnealuste kvalitatiivsete täiustuste järele ⁽¹²⁷⁾.
- (80) Eelmises lõigus kirjeldatud olukorra puhul peab mis tahes uus subsideeritav võrk vastama punktides 74–76 sätestatud kokkusobivustingimustele. Peale selle peab abi andev asutus tõendama, et
- subsideeritaval võrgul märkimisväärselt täiuslikumad tehnoloogilised omadused ja võimsus võrreldes olemasoleva või kavandatud võrkude kontrollitud omadustega ja võimsusega ⁽¹²⁸⁾;
 - subsideeritav võrk hakkab põhinema avatud arhitektuuril ja toimima üksnes hulgimüügi võrguna ning
 - abi ei moonuta liigselt konkurentsi muude järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude tehnoloogiatega, millesse sama sihtpiirkonna kommertsoperaatorid on hiljuti teinud märkimisväärsed taristuinvesteeringuid ⁽¹²⁹⁾.
- (81) Üksnes juhul, kui need täiendavad tingimused on täidetud, võib selliste võrkude toetamist riigi vahenditega pidada kokkusobivaks tasakaalustatuse kriteeriumi alusel. Teisisõnu peab selline rahastamine pakkuma märkimisväärselt jätkusuutlikku, konkurentsi soodustavat ja püsiva iseloomuga tehnoloogilist arengut, tekitamata erainvesteeringute suhtes ebaproportsionaalset allasuruvat mõju.

Lõppsätted

- (82) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse alates järgmisest päevast pärast nende vastuvõtmist. Järelevalveamet kohaldab neid suuniseid kõikide teatatud abimeetmete suhtes, mille kohta amet peab vastu võtma otsuse pärast suuniste vastuvõtmist, isegi kui projektidest on teatatud enne nimetatud kuupäeva.

⁽¹²³⁾ Vt punkt 56. Sekkumisi, mis lähevad keskasutuse tasandist kaugemale, peetakse juba järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrguks, mitte järgmise põlvkonna võrguks. Vt komisjoni otsus juhtumi SA.34031 (järgmise põlvkonna lairibavõrkude Valle d'Aosta piirkonnas) kohta.

⁽¹²⁴⁾ Vastavalt usaldusväärsetele investeerimiskavadele lähitulevikuks (kolm aastat) kooskõlas punktidega 59–61.

⁽¹²⁵⁾ Näiteks ei ulatu järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude valguskaabelühendus kasutaja hooneni FTTH-võrkude puhul, kus valguskaabel paigaldatakse ainult kuni kaablikappideni. Samamoodi kasutavad mõned kaablivõrgud valguskaablit ainult jaotuskappideni ja ühendavad lõppkasutaja koaksiaalkaabliga.

⁽¹²⁶⁾ Näiteks piirkonnas, kus on FTTC või samaväärne võrk ja täiustatud kaablivõrk (vähemalt DOCSIS 3.0), peetakse turutingimusi tüliselt piisavalt konkurentsivõimeliseks, et suuta areneda ülikiirete teenuste pakkumise suunas ilma vajaduseta riigi sekkumise järele.

⁽¹²⁷⁾ Vt näiteks näitajad joonealustes märkustes 81 ja 82.

⁽¹²⁸⁾ Vt punktid 59–61.

⁽¹²⁹⁾ See on tavapärane juhul, kui turuoperaatorid ei teeni abi tõttu tagasi investeeringuid taristusse, mis on tehtud asjakohase ajavahemiku jooksul, võttes arvesse tavalist amortisatsiooniga. Eelkõige võetakse arvesse järgmisi (omavahel seotud) tegureid: investeeringu maht, kui kaua aega on selle tegemisest möödas, minimaalne nõutav ajavahemik, mille jooksul investeering ennast piisavalt ära tasuks, ning uue subsideeritud ülikiire võrgu kasutuselevõtu tõenäoline mõju olemasolevate järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude abonentide arvule ja kasutajalepingute suhtelistele hindadele.

- (83) Kooskõlas järelevalveameti õigusvastase riigiabi hindamise eeskirjadega ⁽¹³⁰⁾ kohaldab järelevalveamet ebaseadusliku riigiabi suhtes abi andmise ajal kehtinud eeskirju. Seega hakkab ta pärast käesolevate suuniste avaldamist kohaldama ebaseadusliku abi suhtes käesolevaid suuniseid.
- (84) Käesolevaga teeb järelevalveamet EFTA riikidele EMP lepingu artikli 61 lõike 1 kohaselt ettepaneku võtta asjakohased meetmed ja vajaduse korral muuta oma kehtivaid riigiabi kavasid, et viia need kooskõlla käesolevate suuniste sätetega 12 kuu jooksul pärast nende vastuvõtmist.
- (85) EFTA riike kutsutakse sõnaselgelt ja tingimusteta heaks kiitma käesolevad asjakohased meetmed kahe kuu jooksul alates meetmete saamise kuupäevast. Vastuse puudumise korral teeb järelevalveamet järelduse, et asjaomane EFTA riik ei kiida pakutud meetmeid heaks.
- (86) Järelevalveamet vaatab käesolevad suunised läbi vastavalt sellele, kuidas komisjon vaatab edaspidi läbi komisjoni teatise „Ühenduse suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga”.
-

⁽¹³⁰⁾ ELT L 73, 19.3.2009, lk 23, EMP kaasanne nr 15, 19.3.2009, lk 1. Vt <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=15119&1=1>.

I liide

Tüüpilised sekkumised lairibaühenduse toetamiseks

Komisjon on oma praktikas tähendanud teatavaid liikmesriikide poolt kõige sagedamini lairibaühenduse edendamiseks kasutatavaid rahastamismehhanisme ja hinnanud neid Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 alusel, mis vastab EMP lepingu artikli 61 lõikele 1. Alljärgnev loetelu on näitlik ja mitteammendav, sest avaliku sektori asutused võivad töötada välja erinevaid lairibaühenduse kasutuselevõtmise toetamise viise või kirjeldatud mudelitest kõrvale kalduda. Kasutuselevõtmisega kaasneb tavaliselt riigiabi, v.a juhul kui investering teostatakse kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttega (vt jaotis 2.2).

- Rahalised eraldised** („puudujäägi rahastamine”) ⁽¹⁾: suurema osa komisjoni vaadeldud juhtumite korral on EMP riik ⁽²⁾ andnud otsest rahalist toetust lairibaühenduse investoritele ⁽³⁾ lairibavõrgu ehitamiseks, haldamiseks ja äriliseks kasutamiseks ⁽⁴⁾. Sellised toetused sisaldavad tavaliselt riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses, sest toetust antakse riigi vahenditest ja see annab investorile eelise, mis seisneb äritegevuses tingimustel, mis ei oleks turul kättesaadavad. Sellisel juhul on nii toetust saavad võrguoperaatorid kui ka elektroonilise sideteenuse pakkujad, kes taotlevad hulgemüügitasandi juurdepääsu subsideeritava võrgule, abisaajad.
- Mitterahaline abi**: teatud juhtudel toetavad EMP riigid lairibaühenduse kasutuselevõttu, rahastades kogu lairibavõrgu (või selle osade) rajamist, mis seejärel antakse elektroonilise side investorite käsutusse, kes kasutavad kõnealuse võrgu elemente oma lairibaühenduse kasutuselevõtu projektides. Selline toetus võib esineda paljudes vormides, mille puhul EMP riigid tagavad kõige sagedamini passiivse lairibataristu rajamise, teostades tsiviilehitustöid (näiteks kaevetööd) või rajades kaablikanaliseerimise või paigaldades pimekiu ⁽⁵⁾. Abi selline vorm loob eelise lairibainvestoritele, kes hoiavad kokku seonduvatelt investeerimiskuludelt, ⁽⁶⁾ samuti elektroonilise sideteenuse pakkujatele, kes taotlevad hulgemüügitasandi juurdepääsu subsideeritava võrgule.
- Riigi käitav lairibavõrk või selle osa**: riigiabiga võib olla tegemist ka juhul, kui riik ehitab lairibainvestorile toetuse andmise asemel lairibavõrgu (võrgu osad) ja käitab seda otseselt avaliku sektori asutuse allasutuse või asutusele kuuluva ettevõtte kaudu ⁽⁷⁾. See sekkumismudel seisneb tavapäraselt riigi omandis oleva passiivse võrgutaristu ehitamises, kavatsusega teha see kättesaadavaks lairibaoperaatoritele, tagades hulgemüügitasandi juurdepääsu võrgule mittediskrimineerivatel tingimustel. Võrgu käitamine ja hulgemüügitasandi juurdepääsu tagamine tasu eest on majandustegevus EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses. Lairibavõrgu ehitamine selle äriliseks kasutamiseks kujutab endast kohtupraktika kohaselt majandustegevust (st riigiabiga EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses võib olla tegemist juba lairibavõrgu ehitamise ajal) ⁽⁸⁾. Elektroonilise sideteenuse pakkujaid, kes taotlevad hulgemüügitasandi juurdepääsu riigi käitatud võrgule, peetakse samuti abisaajateks Abisaajate hulka loetakse ka elektronsideteenuse pakkujad, kes taotlevad hulgemüügitasandi juurdepääsu riigi käitavale võrgule.
- Kontsessioonäri hallatav lairibavõrk**: EMP riigid võivad rahastada ka lairibavõrgu rajamist, mis jääb riigi omandisse, kuid mille käitamise õigus antakse konkurentsipõhise valikumenetluse alusel kommertsoperaatorile, kes haldab ja kasutab seda hulgemüügitasandil ⁽⁹⁾. Ka sellise juhtumi puhul võib meede kujutada endast riigiabi, sest võrk

⁽¹⁾ „Rahastamispuudujääk” viitab erainvestorite investeringukulude ja eeldatud kasumi vahele.

⁽²⁾ Või muu abi andev avaliku sektori asutus.

⁽³⁾ Mõiste „investorid” tähistab ettevõtjaid või elektroonilise side võrgu operaatoreid, kes investeerivad lairibataristute ehitamisse ja kasutuselevõttu.

⁽⁴⁾ Rahastamispuudujäägi näideteks on komisjoni otsused juhtumite SA.33438 a.o (Poola, Ida-Poola lairibavõrgu projekt), SA.32866 (Kreeka, lairibaühenduse arendamine Kreeka maapiirkondades), SA.31851 (Itaalia, Marche piirkonna lairibaühendus), N 368/09 (Saksamaa, lairibaühenduse riigiabikava muudatus) ja N 115/08 (Saksamaa maapiirkondade lairibaühendus) kohta.

⁽⁵⁾ Komisjoni otsused juhtumite N 53/2010 (Saksamaa, föderaalne kaablikanaliseerimise raamprogramm) ja N 596/09 (Itaalia, digitaalsete ühenduste Lombardias) kohta, vt ka juhtum N 383/09, (Saksamaa, juhtum N 150/08 muudatus, lairibaühendus Saksi liidumaa maapiirkondades).

⁽⁶⁾ Üldehitustööde kulud ja muud investeringud passiivsesse taristusse võivad moodustada kuni 70 % lairibaprojekti kogukuludest.

⁽⁷⁾ Komisjoni otsus juhtum N 330/2010 (Prantsusmaa, ülikõrge võrgu riiklik programm) kohta, mis käsitles erinevaid sekkumise liike, muu hulgas sellist, mille puhul kohalikud ja piirkondlikud asutused võivad käitada oma lairibavõrke juhiste kohaselt.

⁽⁸⁾ Kohtuasjad T-443/08 ja T-455/08 *Freistaat Sachsen vs komisjon* [2011] ECR II-1311.

⁽⁹⁾ Komisjoni otsused N 497/2010 — Ühendkuningriik, *SHEFA — 2 Interconnect* N 330/2010 — Prantsusmaa — Riiklik lairibaühenduse programm, N 183/09 — Leedu, *Projekt RAIN*.

ehitatakse eesmärgiga seda kasutada. Võrku haldavat ja käitavat operaatorit, samuti kolmandast isikust elektroonilise sideteenuse pakkujaid, kes taotlevad hulgimüügitasandi juurdepääsu võrgule, loetakse samuti abisaajateks.

II liide

Tehniliste mõistete sõnastik

Käesolevate suuniste kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid. Mõistete kasutamine ei piira hilisemaid turuga seotud, tehnoloogilisi ja õiguslikke muudatusi.

Juurdepääsusegment — nn viimase miili segment, mis ühendab tagasiühenduse võrgu lõppkasutaja hoonega.

Tagasiühenduse võrk — lairibavõrgu osa, mis moodustab magistraalvõrgu ja juurdepääsuvõrgu vahelüli ning tagab andmevahetuse ülemaailmse võrguga.

Bitivooühendus — hulgimüügitasandi juurdepääsu pakkuja paigaldab kiire juurdepääsuliini kasutaja hoonesse ja muudab selle juurdepääsuliini kolmandatele isikutele kättesaadavaks.

Pimekiud — kasutamata kiud valguskaablis, mis ei ole edastussüsteemidega ühendatud.

Kaablikanaliseerimine — maa-alused torud või kanalid, millesse paigutatakse lairibavõrgu (valgus-, vask- või koaksiaal-) kaablid.

Täielik eraldamine — füüsiline eraldamine tagab juurdepääsu lõppkasutaja juurdepääsuliinile ja võimaldab konkurenti edastussüsteemile selle kaudu otseedastust. Teatud tingimustel saab virtuaalset eraldamist lugeda füüsilise eraldamisega samaväärseks.

FTTH (Fiber To The Home) — valguskaabelühendus lõppkasutajani, mille puhul on lõppkasutaja hoones kiudoptiline juurdepääsuvõrk, mille liinid paiknevad nii võrgu kiudoptilistes kui ka lõppsegmentides (sh hoone juhtmestik).

FTTB (Fiber To The Building) — valguskaabelühendus hooneni, mille puhul on rajatud kiudoptiline võrk lõppkasutaja hooneni, kuid hoones kasutatakse vasepõhiseid, koaksiaal- või LAN-liine.

FTTN (Fibre to the Nodes) — valguskaabelühendus kaablikapini. Kiudoptiline võrk lõpeb kaablikapis mitu kilomeetrit kasutaja hoonest eemal, kasutaja ühendatakse vaskaabliga (kiudoptiline võrk kaablikapini/VDSL võrguni) või koaksiaal-kaabliga (kaabel/DOCSIS 3 võrk). FTTNi kasutatakse sageli ajutise vaheetapina enne täieliku FTTH paigaldamist.

Neutraalsed võrgud — võrgud, mis toetavad kõiki võrgutopoloogia liike. FTTH-võrkude puhul peab taristu suutma toetada nii kakspunkt- kui ka mitmikühenduse topoloogiat.

Järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrk — juurdepääsuvõrgud, mis põhinevad täielikult või osaliselt optilistel elementidel ja suudavad tagada tugevdatud omadustega lairiba juurdepääsuteenuseid, võrreldes olemasolevate lairibaühenduse põhivõrkudega.

Passiivne võrk — aktiivsete komponentideta lairibavõrk. Koosneb tavapäraselt üldehituse taristust, kaablikanaliseerimisest ning pimekiust ja kaablikappidest.

Passiivne hulgimüügitasandi juurdepääs — juurdepääs edastuskeskkonnale, kus puuduvad elektroonilised komponendid.

Mitmikühendus — võrgutopoloogia, mille puhul konkreetsele kasutajale ette nähtud liinid juhitakse passiivsesse vahesõlme (nt kaablikapp), kus need liinid koondatakse jagatud liiniks. Koondamine võib olla passiivne (PON arhitektuurile omaste jaguritega) või aktiivne (nagu FTTC puhul).

Kakspunktühendus — võrgutopoloogia, mille puhul konkreetsed kliendiliinid kulgevad eraldi kuni piirkondlikusse ühenduspunkti jõudmiseni.

Hulgimüügitasandi juurdepääsu tooted — juurdepääs võimaldab operaatoril kasutada teise operaatori seadmeid. Hulgimüügitasandi juurdepääsu tooted, mida võib pakkuda subsideeritud võrgu kaudu, on järgmised:

- **FTTH-/FTTB-võrk** — juurdepääs kaablikanaliseerimisele, juurdepääs pimekiule, eraldatud juurdepääs kliendiliinidele (WDM-PON või eraldav optiline jaotusraamistik (ODF)), samuti bitivooühendus;
 - **kaabelvõrgud** — juurdepääs kaablikanaliseerimisele ja bitivooühendus;
 - **FTTC-võrgud** — juurdepääs kaablikanaliseerimisele, alamliini eraldamine ja bitivooühendus;
 - **passiivne võrgutaristu** — juurdepääs kaablikanaliseerimisele, juurdepääs pimekiule ja/või eraldatud juurdepääs kliendiliinidele. Integreeritud operaatori puhul: juurdepääsu pakkumise kohustus (erineb passiivse taristu juurdepääsust) kehtestatakse kooskõlas järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrku käsitleva soovitusel sätestatuna;
 - **ADSL-põhised lairibavõrgud** — eraldatud juurdepääs kliendiliinidele, bitivooühendus;
 - **mobiilsed või traadita võrgud** — bitivoog, füüsiliste mastide jagamine ja juurdepääs tagasiühenduse võrkudele;
 - **satelliitplatvorm** — bitivooühendus.
-

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET